

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

Vladimír Košťal – monografie

Vladimír Košťal – monograph

Teoretická diplomová práce

BcA. Lucia Petrůjová
obor: Tvůrčí fotografie
vedoucí práce: MgA. Jan Dvořák, Ph. D.
oponent práce: MgA. Ing. Peter Korček
Opava 2019

ABSTRAKT

Diplomová práce mapuje život a dílo fotografa Vladimíra Koštiala (1912 – 2001). Představuje jeho rozsáhlou žánrově rozmanitou fotografickou tvorbu. Prezentuje komplexně zpracovanou biografii, bibliografii, publikační a výstavní činnost autora. Rozšiřuje pohled na tvorbu Vladimíra Koštiala v rámci kontextu doby a zařazuje jeho dílo do československé fotografie. Práce také nastiňuje další postup při seznamování široké veřejnosti s dílem tohoto fotografa.

KLÍČOVÁ SLOVA

Vladimír Koštial, fotografie, Slovensko, Vysoké Tatry, krajina, vesnice, folklor, sport, pohlednice, propagace, socializmus, film.

ABSTRAKT

In the thesis I have been observing life and work of the photographer Vladimír Koštial (1912 – 2001), presenting his vast wide-ranging photography work. The thesis contains a comprehensive biography and bibliography, as well as publication and exhibition activities of Vladimír Koštial, examining his work from a larger perspective: in the context of the Czechoslovak photography. Last but not least, the thesis offers steps to be followed in order to make Koštial's work known to the wide audience.

KEY WORDS

Vladimír Koštial, photography, Slovakia, High Tatras, landscape, countryside, folk culture, sport, post-cards, promotion, socialism, film.

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **BcA. Lucia PETRŮJOVÁ**
Osobní číslo: **F160674**
Studijní program: **N8204 Filmové, televizní a fotografické umění a nová média**
Studijní obory: **Tvůrčí fotografie**
Tvůrčí fotografie
Název tématu: **Vladimír Košťal - monografie**
Téma anglicky: **Vladimír Košťal - monograph**
Zadávací ústav: **Institut tvůrčí fotografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Zpracování monografie slovenského fotografa Vladimíra Košťala (1912 - 2001). Doplnění nových informací, skenů negativů, fotografických podkladů z archívu fotografa a vydaných publikací. Rozšíření práce o širší pohled v rámci kontextu doby. Zařazení díla do kontextu československé fotografie.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Aurel Hrabušický, Václav Macek, Slovenská fotografia 1925 - 2000, Bratislava 2001

L'udovít Hlaváč, Dejiny slovenskej fotografie, Martin 1989

Petr Balalajka, Vladimír Birgus, Antonín Dufek et al., Encyklopedie českých a slovenských fotografů, Praha 1993

Daniela Mrázková, Vladimír Remeš, Cesty Československé fotografie, Praha 1989

Vedoucí diplomové práce: **MgA. Jan DVOŘÁK, Ph.D.**
Institut tvůrčí fotografie

Datum zadání diplomové práce: **8. března 2019**

Termín odevzdání diplomové práce: **24. dubna 2019**

prof. PhDr. Vladimír BIRGUS
vedoucí ústavu

V Opavě 8. března 2019

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracovala samostatně za použití literatury a pramenů uvedených v seznamu použité literatury.

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji za vedení práce MgA. Janu Dvořákovi, Ph. D.

SOUHLAS SE ZVEŘEJNĚNÍM

Souhlasím, aby tato práce byla zveřejněna zařazením do Univerzitní knihovny v Opavě, knihovny ITF FPF SU v Opavě, Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a na internetové stránky Institutu tvůrčí fotografie.

BcA. Lucia Petrůjová, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě.

V Opavě dne 23. 4. 2019

OBSAH

ÚVOD.....	8
1. ŽIVOTNÍ OSUD VLADIMÍRA KOŠTIALA.....	10
2. FOTOGRAFIE Z ARCHIVU VLADIMÍRA KOŠTIALA.....	17
2.1. Tradiční slovenská vesnice a její obyvatelé.....	17
2.2. Krajinářská fotografie.....	22
2.3. Portrétní fotografie	26
2.4. Období Slovenského státu, osvobození až do roku 1948	29
2.5. Tvorba v období budování socialismu	33
2.6. Sportovní náměty.....	44
3. PUBLIKACE, ČASOPISY A NOVINY, PROPAGAČNÍ TVORBA, POHLEDNICE.....	50
3.1. Fotografické publikace	50
3.1.1. Autorské publikace.....	50
3.1.2. Ostatní publikace	53
3.2. Fotografie v časopisech a novinách	74
3.3. Propagační tvorba	75
3.4. Pohlednice.....	79
4. KRÁTKOMETRÁŽNÍ FILM	84
5. ZAŘAZENÍ TVORBY DO KONTEXTU ČESKOSLOVENSKÉ FOTOGRAFIE.....	88
ZÁVĚR.....	92
SEZNAM LITERATURY	95
JMENNÝ REJSTŘÍK	99
SEZNAM PŘÍLOH.....	102

„Fotografie je kulturním průsečíkem mezi minulostí a budoucností.“

David DuChemin

ÚVOD

Diplomová práce navazuje na mou bakalářskou práci, kterou jsem v roce 2016 obhájila na fakultě umění Ostravské univerzity v Ostravě. Po poradě s vedoucím katedry Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity i na základě skutečnosti, že se osobností Vladimíra Koštiala a jeho dílu dále intenzivně věnuji, jsem se rozhodla toto téma dále rozvinout i v diplomové práci.

Cílem mé práce je uceleně prezentovat dílo dosud ne příliš známého slovenského fotografa Vladimíra Koštiala, kterému se dle mého názoru podařilo skloubit práci fotografa - podnikatele s fotografem - umělcem.

Základním pramenem pro mne stále zůstal osobní archiv negativů, fotografií a filmů z pozůstalosti Vladimíra Koštiala, který spravuje jeho syn Vladimír Košťál v Tatranské Lomnici. Ten mi rovněž, na základě našich osobních přátelských kontaktů, umožnil přístup do otcova archivu a byl mi i cenným zdrojem informací o něm.

Osobnost Vladimíra Koštiala jsem mohla poznávat i z rozhovorů s dalšími pamětníky, např. s jeho praneteří z otcovy strany, paní Vladimírou Kotruszovou, rod. Hvožďarovou, či s panem Jozefem Lukáčem, předsedou organizačního výboru MS v klasickém lyžování 1970 a dalšími, které cituji v textu. Při kritice těchto pramenů ústní povahy jsem vždy brala v potaz, že mají subjektivní a také selektivní charakter. Tím jsou poznamenány především vzpomínky lidí blízkých. Kromě toho lidé, se kterými jsem mohla o Vladimíru Koštialovi hovořit, jej pamatují až z doby po roce 1948 a pozdější, takže o životě před tímto obdobím mám pouze kusé informace z rozhovorů se samotným panem Koštialem, které byly zveřejněny v tisku při jeho životních výročích.

Několikrát jsem rovněž navštívila Slovenskou národní galérii, jejíž odborní pracovníci mi byli nápomocni především radou při práci s negativy, skleněnými deskami a jejich digitalizací.

Ve snaze získat další objektivní poznatky o díle i životních peripetiích Vladimíra Koštiala jsem kontaktovala i významné slovenské a české instituce, o nichž jsem se domnívala, že by mohly relevantní informace mít, např. Tlačovou agentúru Slovenskej republiky, Českou tiskovou kancelář, Slovenskú výtvarnú úniu, Slovenský národný archív, archív Matice slovenskej, Ústav pamäti národa Slovenskej republiky, Národné osvetové centrum v Bratislave, ale bohužel bez významnějšího výsledku. Zajímalo mě zejména období 1. republiky a samostatného Slovenského státu, neboť v Koštialově archivu je z těchto let zachováno jen minimum fotografií a jak víme od něj samotného, byl celý archiv po roce 1948 zabaven státní bezpečností.

Informace o společenské situaci, o teorii fotografie, formách tisku, dějinách slovenské fotografie aj. jsem čerpala z odborné literatury, jejíž seznam uvádím v příloze.

Práci jsem rozčlenila do pěti kapitol. První je věnována životu Vladimíra Koštiala tak, jak se mi jej podařilo na základě dostupných informací rekonstruovat, další kapitoly pak mapují jeho rozsáhlou a žánrově rozmanitou fotografickou tvorbu v rozsahu, v jakém se mi ji do doby psaní diplomové práce podařilo zpracovat.

V druhé kapitole vycházím z osobního archivu autora, v jehož zpracovávání a digitalizaci dále pokračuji. Fotografie zde rozdělují do šesti podkapitol podle témat, která zachycují a podle období, kdy vznikaly. Text dokreslují fotografie typické pro autora, dané téma a období. Třetí kapitolu jsem pak věnovala knižním fotografickým publikacím, a to jak Koštialovým autorským, tak těm, v nichž byly jeho fotografie uveřejněny, dále časopisům, pohlednicím a propagační tvorbě. Čtvrtá kapitola zaznamenává jeho tvorbu krátkometrážních filmů, téma páté kapitoly je již dáno jejím názvem - Zařazení tvorby do kontextu československé fotografie. Text práce jsem doplnila fotografiemi vztahujícími se k příslušným tématům.

V závěru diplomové práce se pokusím nejen o zhodnocení tvorby Vladimíra Koštiala, ale především chci nastínit další postup při seznamování široké veřejnosti s dílem tohoto fotografa.

1. ŽIVOTNÍ OSUD VLADIMÍRA KOŠTIALA

Dílo Vladimíra Koštiala je tak jako u většiny tvořivých jedinců významně ovlivněno celým jeho životem, prostředím a dobou, ve které žil, i vztahy, které navazoval. Z nich byly pro něj určujícími zejména vztahy k matce a následně k manželce.

Narodil se 19. 2. 1912 v historické obci Stará Turá, mezi Novým Městem nad Váhem a Myjavou, v kraji, kde tradice byly velmi živé. Jeho otec Jozef byl drážním úředníkem a matka Maria, rozená Dobošiarová, byla krajkářkou. Výroba krajek je umělecký řemeslem, které vyžaduje nejen hbité prsty a preciznost, ale především tvůrčí představivost. Právem je možno se domnívat, že Vladimír své umělecké vlohy zdědil právě po matce. Ta měla zásadní vliv i na výběr jeho povolání. To už bylo ale v Bratislavě, kam rodina přesídlila a kde Vladimír absolvoval i obecnou školu. Při rozhodování, čím bude, maminka usoudila, že fotografie má budoucnost, a tak v roce 1926 Vladimír Koštial nastoupil do učení v bratislavském fotografickém ateliéru Richarda Mazoucha a Emanuela Procházky. Emanuel Procházka byl známým fotografem, který s kolegou O. Dítětem vydal v roce 1919 velkou sadu pohlednic s legionářskou tematikou.¹

Po vyučení, 30. Léta

Začátky fotografování

---

¹ Hanák, Jozef. *Bratislavská fotografi*. Bratislava:PT,2006, str. 161.

V průběhu dvouleté učňovské školy se Košťial v ateliéru naučil jak základům fotografického řemesla, tak i práci v terénu v rámci učňovské praxe, kdy fotil obyvatele okolních vesnic. Sám na svá učňovská léta vzpomíná v rozhovoru s Mirou Kováčikovou v roce 1992 :

„Myslím, že z mojich učňovských čias je podstatný jeden medzník. Na prelome rokov 1926–27 bola ukrutná zima, mrazy boli také, že zamrzol Dunaj. S mojím majstrom som šiel do „terénu“, za úlohu sme mali nafotiť reportáž pre Paroplavebnú spoločnosť. Akcia to bola dobrodružná, dokonca som sa nedobrovoľne okúpav v ľadových vodách Dunaja. Tu som však poznal a pochopil, že ma skutočne vzrušuje krajina, práca exteriérového fotografa, reportáž, nie ateliér. V tej mrazivej zime som sa rozhodol, že chcem žiť tam, kde je veľa snehu a zaujímavý kraj.“²

Manželka Julie

40. léta

Po vyučení v roce 1929 odešel do Nových Zámků, kde žil již se svou manželkou Julií Schrankovou, kterou si vzal jako vdovu s jedním synem. Šest a půl roku byl zaměstnán jako „terénní fotograf“, procházel po městě i jeho okolí a snažil se získat klienty, kteří byli ochotni mu za svou fotografii zaplatit. Protože v té době, v 30. letech 20. století, měl fotoaparát málokdo, tak příchod fotografa na vesnici představoval velkou událost. Kromě fotografování svateb, křtin a pohřbů fotil na svých toukách Žitným ostrovem i přírodu, která ho nepřestávala fascinovat. Věnoval se i fotoamatérům, vyvolával jejich snímky a posílal zpět i s radami, jak

---

² Kováčiková, Mira. *Časopis Tatry, Fotografie pre radosť*. Tatranská Lomnica: Štátne lesy TANAPu, 1992/2.

docílit lepšího záběru. Co se týká jeho profesionálního fotografického vybavení, po letech vzpomíná:

„Materiál som nakupoval u dvoch Židov. Boli to bratia a mali drogériu na námestí Republiky v Bratislave. Raz som im povedal, že budem podnikat' a potrebujem na to fotoaparát Leica, zväčšovák a papier 10x15 cm. Nákup stál 3600 korún a splatil som ho vo viacerých splátkach.“³

Pozice zaměstnance ale Koštiala neuspokojovala. Jeho snem bylo mít vlastní fotoateliér a žít ve Vysokých Tatrách, které ho od mládí svými štíty fascinovaly a lákaly. V roce 1937 si oba své sny splnil. S manželkou se natrvalo usadil v Tatranské Lomnici, kde v uvolněném obchodě, který zakoupil, založil vlastní fotografický ateliér s názvem Foto Centrum Vladimíra Koštiala. Přední místnost sloužila jako ateliér, kde Koštial fotil portréty, a současně jako obchod, v němž bylo možno zakoupit fotografický materiál i fotoaparáty. Zadní místnost byla zařízena jako laboratoř. Tam vyvolával fotky své i zákazníků, zpracovával i 8mm filmy a vyráběl pohlednice. V práci mu pomáhala manželka Julie a nevlastní syn Dezider (Dežo). Bylo to nutné, neboť Koštial často vyrážel do terénu, věnoval se totiž i fotodokumentaci důležitých sportovních a společenských akcí konaných ve Vysokých Tatrách a obchod nemohl být pro zákazníky uzavřen. Jeho služby často využívali nejen místní, ale i turisté, kteří byli na dovolené ve Vysokých Tatrách. Ti především oceňovali, že snímky Koštial bez odkladu vyvolal a turistům je doručil ještě před jejich odjezdem domů. Velkou část svého času věnoval fotografování přírody, především Vysokých Tater, jejichž štíty ho obklopovaly, a to ve všech ročních obdobích. Jeho řemeslná dovednost v kombinaci s výtvarným citem daly vzniknout působivým fotografiím, které se záhy začaly objevovat i na stránkách tisku i v kalendářích, turistických průvodcích a pohlednicích.⁴

V období 1937 až do 1950 se Koštial soustavně věnoval rozvoji svého ateliéru, v podnikání se mu dařilo, měl širokou klientelu a zájem o jeho služby byl tak velký, že nakonec vedl i k přestěhování jeho ateliéru přímo do centra dění, do hotelu Lomnica. Zakoupil i linku na zpracování 8mm filmů a po válce začal jako první a delší dobu i jediný na Slovensku vyvolávat pod hlavičkou Foto Kino Koštial amatérské celuloidové 8mm filmy pro občany. Je zajímavé a vypovídá to rovněž mnohé o jeho povaze, že k odeslaným filmům přikládal na lístku i rady, jak si má amatér při filmování počínat, aby neopakoval chyby, kterých se na vyvolaném filmu dopustil.

---

³ Koštial, Vladimír. *Rozhovor s autorem, Legendy Tater, text Andrej Bán*. Mladý Svět, 1996.

⁴ Balalajka, Petr, a další. *Encyklopedie českých a slovenských fotografů*. Praha : ASCO, 1993, str. 175.

Rovněž v osobním životě byl se svou milovanou Julií šťasten. Ta byla nejen jeho celoživotní láskou, ale také inspirací a múzou a v neposlední řadě i spolupracovnicí a průvodkyní při jeho fotografických toulkách. Můžeme tak usuzovat i ze skutečnosti, že na všech dochovaných filmech svého muže se na záběrech objevuje. V dubnu roku 1947 se rodina rozrostla o syna Vladimíra.

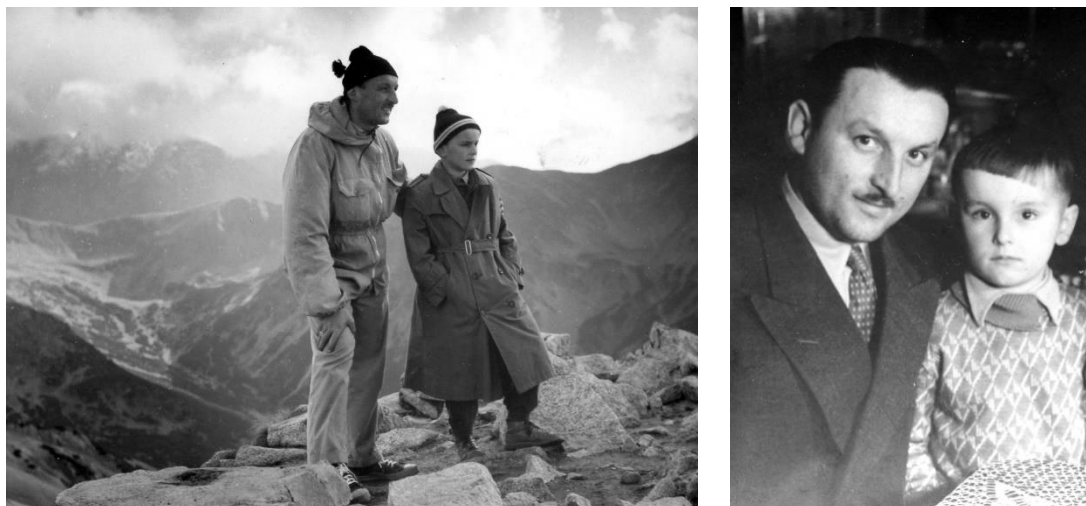
Narození syna Vladimíra v pozadí ateliér Foto centrum, 40. léta

Po komunistickém převratu v únoru 1948 se ale situace i v soukromém podnikání výrazně mění. V rámci znárodňování přichází v roce 1950 na řadu i soukromý ateliér Vladimíra Košťala, který se stává komunálním podnikem s tím, že původní majitel se může stát jeho zaměstnancem. Tuto nabídku ale Košťal nepřijal a zvolil na tu dobu velmi riskantní postavení svobodného umělce, tzv. na volné noze. I z pohledu dnešní doby je nutno tuto jeho osobní odvahu i víru ve vlastní schopnosti, že dokáže sám uživit čtyřčlennou rodinu, ocenit. Vzbudil tím ale i pozornost stranických orgánů a Státní bezpečnosti, jejíž pracovníci z důvodu nutnosti přezkoumat jeho činnost v letech samostatného Slovenského státu mu zabavili většinu jeho fotografického archivu.

Jak vzpomíná jeho syn, ne vždy byla ekonomická situace rodiny v těchto letech jednoduchá, rodina neměla stálý příjem, ale nakonec si vždy poradila. I přes to, že neměl ateliér, nepřestal Košťal fotografovat. Laboratoř přemístil do koupelny v bytě a mnohdy se rodina ani nemohla vykoupat, neboť ve vaně měly přednost fotografie.

V padesátých letech se ve své tvorbě soustřeďuje stále více na zachycení scenérie Tater, které zachycuje klasickými fotoaparáty a od 60. let i pomocí širokouhlé optiky. Často se vydával do hor na fotografické výpravy, čekal na to „správné světlo“. Není náhodou, že velké množství fotografií je věnováno horolezcům a jejich tatranským výstupům. Nebyl sice sportovec, ale fotografická výbava, se kterou

vyrážel do hor, vážila téměř 25 kg, a tak musíme ocenit i jeho fyzickou kondici. Vlastnil několik fotoaparátů. Technickým unikátem mezi nimi byl panoramatický Kodak 6 x 18cm z roku 1894, kterým nejraději fotil až do konce své profesionální kariéry.

Se synem Vladimírem, 50. léta

Po celý svůj aktivní život se rovněž snažil být informován o všech novinkách týkajících se fotografování, studoval publikace o teorii fotografie a technické novinky hned zkoušel a následně realizoval. V roce 1951 byl jedním z mála fotografů na Slovensku, kteří se začali věnovat barevné fotografii,⁵ dosud spojené téměř výhradně s reklamou. Pro autory s uměleckou ambicí byla barevná fotografie v Československu v podstatě zapovězena až do doby normalizace, v případě dokumentu dokonce ještě déle. Košťal se postupně seznamoval se všemi složitými fotochemickými procesy, které byly s vyvoláním barevných negativů spojeny, a výsledky ne vždy odpovídaly vynaloženému úsilí, především pro nestálost použitých chemikálií.

Je možno konstatovat, že tvůrčího vrcholu dosáhl Košťal v padesátých a šedesátých letech, kdy je také v roce 1954 přijat za člena fotografické sekce Svazu slovenských výtvarných umělců a dostává tím oficiální punc socialistickým státem uznaného umělce.

Následující desetiletí Košťalova života jsou naplněna intenzivní fotografickou prací, kdy se z prakticky neznámého maloměstského autora vypracoval až mezi elitu slovenské fotografie. Pečlivě zaznamenával krajinu Vysokých Tater a širšího okolí, jejich přírodní bohatství a kulturní dědictví, ryze zdejších obyvatel a jejich zvyky

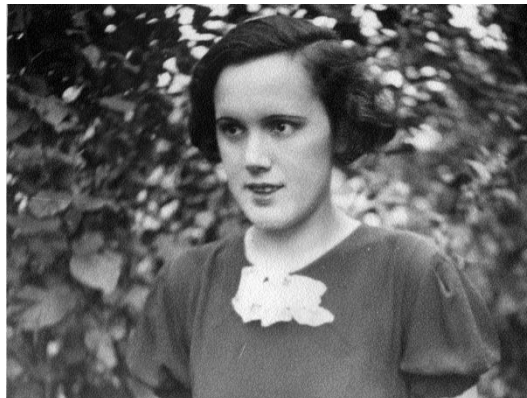
---

⁵ **Kováčiková, Mira.** *Časopis Tatry, Fotografie pre radosť.* Tatranská Lomnica: Štátne lesy TANAPu, 1992/2.

a rituály. Postupně se jeho pozornost obrátila v podstatě k veškerému dění v regionu.

40. léta

Manželka Julie

Odchod do důchodu v roce 1974 přivítal, neboť tím vlastně poprvé v životě získal stabilní měsíční příjem. V roce 1976 jej ale postihla veliká osobní rána – zemřela jeho manželka Julie, která byla nejen jeho celoživotní láskou, ale také jeho podporovatelkou i múzou, člověkem, který mu vytvářel domácí zázemí, podporoval jej v jeho rozhodnutích a v mnoha případech byl i jeho hnacím motorem. Její smrtí vlastně ze dne na den skončila i profesní dráha fotografa Vladimíra Koštiala a patřičnou pozornost nevěnoval ani svému rozsáhlému archivu. Žil už jen vzpomínkami a fotil pouze rodinné fotografie, především svá vnoučata. Jeho další fotografické plány – vrátit se ještě jednou k zobrazení krajiny kolem řeky Dunajec či vydat knihu panoramatických fotografií tatranských hřebenů – zůstaly nesplněny.

S vnučkou, 90. léta

Na Vladimíra Koštiala jako člověka velmi krásně ve svém dopise vzpomíná jeho praneteř paní Vladimíra Kotruszová, roz. Hvožďarová (ročník 1953):

*„Láskavý muž galantný voči ženám, správajúci sa kultivovane, nadovšetko milujúci manželku, so šarmantnou iskrou v očiach. Bol vždy úctivý a ohľaduplný aj k širšiemu rodostromu zo Starej Turej, v rodine bol vysoko vážený, obdivuhodný. Vždy som ho vnímala ako vitálneho človeka, riešiaceho všetko s nadhľadom, s typickými bystrými a iskrivými očami. Môj syn Michal (1983) vodičkar s DMO si veľmi rád s ním veselo štebotal hľadiac na veвериčku prehánajúcu sa na strome a nehovoriac o tom, že vitálny strýčko si ho vo vysokom veku vyhodil na chrbát a rezko s ním vybehol po schodoch svojej vily. Pravidelne ročne navštevoval rodisko, sporadicky pri vážnych rodinných udalostiach, čo aj fotograficky zvečnil – niekoľko rodinných fotiek sa zachovalo zo 40. rokov minulého storočia. V prvej mojej fáze (staroturanskej) som ho osobne začala vnímať od polovice 50. rokov práve pri rodinných udalostiach, keď som musela i ja pózovať. Domácky sme ho volali strýčko Vlado tatranský “.*⁶

Vladimír Košťal zemrel 19. 10. 2001.⁷ Dožil se téměř devadesáti let a přesto, že posledních 25 let již netvořil, zůstane svou tvorbou navždy „fotografem Tater“, jak jej nazval známý umělecký kurátor Dr. Jozef Pichonský.⁸

Jeho znovuobjevované dílo zasluhuje naši pozornost a ocenění nejen pro svou nepopiratelnou uměleckou hodnotu, ale i pro hodnotu historickou a dokumentární, neboť v něm pro budoucí generace zaznamenal proměnu Slovenska během celých čtyřiceti let minulého století.

---

⁶ **Kotruszová, Vladimíra.** Dopis adresovaný Lucii Petrůjové ze dne 9. 2. 2019.

⁷ **Tatry, časopis.** Zomrel fotograf Vladimír Košťal. Tatranská Lomnica : Štátne lesy TANAPu, 2002/1.

⁸ **Pichonský, Jozef.** V. Košťal fotograf Tatier. Profily východoslovenských výtvarníkov, roč. 18, č. 44, 21. 2. 1969.

2. FOTOGRAFIE Z ARCHIVU VLADIMÍRA KOŠTIALA

Osobní archiv Vladimíra Koštiala, který mi zpřístupnil autorův syn Vladimír, obsahuje zhruba 100 000 negativů a diapozitivů a přibližně 500 skleněných fotografických desek z let 1940 až 1976, z nichž se mi do současné doby podařilo naskenovat 7 900.

Pro účely diplomové práce jsem negativy z archivu rozčlenila podle námětů, které zachycují, s přihlédnutím ke společenské situaci, ve které vznikaly. Tu reflektují nejen v tom, co zobrazují, nýbrž i v tom, jakým způsobem to činí. Jsou pro mne především dokumentem o době a lidech, jejich estetickou hodnotu zde posuzuji jen velmi výjimečně, i když ji bezesporu, alespoň některé, mají.

2.1. Tradiční slovenská vesnice a její obyvatelé

Na Slovensku se prakticky až do konce 20. let dvacátého století ve fotografii nevytvořil souvislý modernistický pohyb, jaký známe z evropské scény. Pro posun v této oblasti byl základním podnětem vznik samostatného Československa. Už samotný fakt samostatnosti způsobil, že se uvolnil doposud skrytý tvůrčí potenciál slovenských fotografů, který byl navíc podpořen průnikem vyspělejší české kultury, jejíž představitelé výrazně ovlivnili fotografické dění na Slovensku. Čeští fotografové se podíleli především na vybudování silné základny amatérské fotografie, která od poloviny 20. let začala výrazně určovat i rozvoj fotografie umělecké. Dokonce i koncepce jednoho z klíčových směrů fotografického vývoje po první světové válce, vznik reprezentativního souboru „krásno slovenské fotografie“, tedy fotografií „krás Slovenska“ – země, přírody, památek a především vesnického člověka jako nositele lidové kultury, vděčí za svůj rozhodující impuls českému fotografovi, filmaři a etnografovi Karlu Plickovi. Plicka se stal uznávaným fotografem a později i filmařem nejen pro svůj talent, ale i díky tomu, že vstoupil do služeb vrcholné kulturní instituce na Slovensku, Matice slovenské, aby sbíral, zaznamenával a fotografoval projevy autentického folkloru.⁹

Jako jeden z prvních fotografů na Slovensku pracoval s precizně formulovanou autorskou koncepcí promítnutí „vnitřního modelu“ tvorby. V tomto smyslu byl Plicka moderním autorem a na Slovensku neměl partnera. Na druhé straně vědomým konzervativizmem výrazových prostředků, ke kterým se postupně dopracoval, ovlivnil velký okruh fotografů a v konečném důsledku zabrzdil vývoj moderny v slovenské fotografii.¹⁰

---

⁹ Hrabušický, Aurel - Macek, Václav. *Slovenská fotografia 1925 – 200*. Slovenská národná galéria, Bratislava 2001, str. 12

¹⁰ Hrabušický, Aurel - Macek, Václav. *Slovenská fotografia 1925 – 200*. Slovenská národná galéria, Bratislava 2001, str. 24

Na začátku dvacátého století bylo Slovensko převážně zemědělské. Industrializace se na přelomu 19. a 20. století týkala především Bratislavy, ostatních měst pouze okrajově. Nedostatečný rozvoj průmyslu způsoboval, že většina slovenské populace žila na venkově, jehož obyvatelé byli propojeni úzkými příbuzenskými a sousedskými vztahy a žili v symbióze s krajinou, které pro ně představovala i zdroj obživy. Kromě zemědělství bylo ve výše položených oblastech typickou činností i pastevectví, které představovala i jiný životní styl a mělo vliv i na přirozený ráz horské krajiny. Nositelem kultury a umění byl především venkovan, jeho víra, tradice a zvyky. Fotografie se na konci devatenáctého století stává novým a jedinečným zprostředkovatelem autentických informací o lidové kultuře a krajině. Její přesné zachycení oděvů, pracovních nástrojů i postupů, lidových zvyků, lidové architektury a krajiny má neopakovatelnou hodnotu, která s plynoucím časem roste. Lze říct, že především díky fotografiím si dnes dovedeme učinit obraz o tom, jak vypadalo „tradiční Slovensko“.¹¹

Od 30. let 20. století zaznamenává lidové tradice a zvyky, různé národopisné a náboženské slavnosti také Vladimír Košťál. Častým objektem černobílých fotografií, které jeho tvorbě v tomto období dominují, jsou lidé na vesnici, jejich rituály a také společenské slavnosti.

---

¹¹ Kováč, Dušan. *Kronika Slovenska 2, Slovensko v dvadsiatom storočí*. Bratislava : Fortuna Print, 1999, str. 8 – 9, 54 – 55.

„Dedina bola otcovi blízka. Zaujímal ho folklór. Vyberal si dediny s výraznou folklórnou tradíciou, napríklad Rejdová, Pohorelá, Bajerov, Východná, fascinovali ho kroje. Chodil po celom Slovensku spolu s etnografom Františkom Poloczkom, ktorý bol zberateľom slovenských ľudových piesní.“¹²

Vladimír Košťál na svých snímcích zachytil život v tradiční slovenské venkovské rodině, založené na soužití více generací. Rodina je důležitou součástí společnosti slovenské vesnice a není oddělena ani od pracovního procesu, ale naopak je jeho součástí. Zapojení rodiny do širšího vesnického společenství se děje prostřednictvím sousedské výpomoci během sezonních prací, při stavbě domu nebo například při společném drhání peří, přástkách nebo praní prádla. Zároveň se ale při těchto pracích upevňoval pocit sounáležitosti k celému společenství a využívala se příležitost ke společným rozhovorům a zábavě. Zároveň Košťál zaznamenával i práce mimo vesnici, jako byly práce v lese, orba, svážení sena a pasení dobytka. Zde se také prolínají tato témata s tématem slovenské krajiny. Na fotografiích jsou mnohdy zachycena stará, dnes už zaniklá či zanikající řemesla. Život na slovenské vesnici si nelze představit bez lidových zvyků, náboženských tradic a her dětí. Témata jsou umocňována tradičními lidovými kroji. Košťál fotografoval lidové zvyky spojené s různým ročním obdobím a propojené s tancem a hrami v přirozeném původním prostředí. Výsledkem je nejen pohled do života vesnice, ale i etnografický dokument.

---

¹² Košťál, Vladimír. *Rozhovor se synem autora*. Tatranská Lomnica: 20. 12. 2018

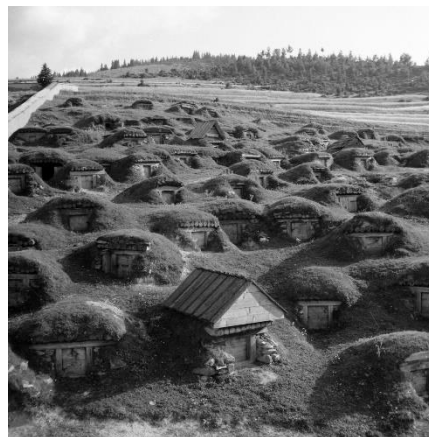
Charakteristickým prvkem slovenské vesnice je silná víra, proto na fotografiích nesmějí chybět ani náboženské motivy. Součástí života rodiny a celého společenství byla pravidelná návštěva kostela a náboženské slavnosti, proto i Košťialovy fotografie zobrazují církevní svatby, křty, pohřby, procesí nebo první svaté přijímání. U svatebních obřadů máme zachyceno např. vezení věna, tradici, kdy příbuzní a sousedé i pěšky nebo na voze přinášejí za zájmu celé vesnice peřiny, truhlu s oblečením, ložní prádlo a jiné části výbavy nevěsty do ženichova domu. Vše je doprovázeno zpěvy i tancem. Z dalších svatebních rituálů je zachyceno např. požehnání rodičů, čepčení nevěsty i svatební hostina. Na fotografiích křtů můžeme sledovat i různé způsoby nošení dětí, dále třeba hry dětí a jiné.

Významný element v životě venkova představuje i jeho lidová architektura, která na fotografiích někdy tvoří pouze pozadí, ale často se stává i jejím ústředním motivem. Košťial zaznamenával nejen exteriéry vesnice, ale portrétoval lidi i v jejich domácím prostředí, takže vidíme i interiér a vybavení vesnické domácnosti. Jsou i dokumentem

činností tak, jak byly v průběhu dne i v různých ročních obdobích prováděny, např. řezání dřeva, krmení zvířat, topení, nošení vody, vaření, modlení se, praní a sušení prádla, sázení brambor, kosení trávy, její sušení a svážení, práce se dřevem a jiné. Zaznamenány jsou i velikonoční a vánoční zvyky, ty dodnes známé, ale i ty téměř zmizelé, jako je vánoční zpívání o narození Ježíše „betlehemci“.

Téma slovenské vesnice bylo pro Vladimíra Koštiala důležité, rád se s lidmi setkával a na některá místa se opakovaně vracel. Dnes se můžeme pouze domýšlet, jakou roli v jeho profesním životě sehrálo osobní setkání s Karlem Plickou ve 40. letech minulého století. Skutečností však zůstává, že u něj zaznamenáváme podobný vztah k etnografickým tématům, snaží se jako Plicka zachytit postupně mizející způsob života slovenského lidu, jeho tradice, zvyky a kroje. Část jeho tvorby tak můžeme zařadit k etnografickým dokumentům.

2.2. Krajinářská fotografie

Fotografie krajiny má na Slovensku obzvláštní místo. V první řadě je to dáno samotnými přírodními krásami Slovenska, jehož krajina je členitá, s pestrou strukturou, a proto umělce přitahuje tento prostor zachycovat. Další její funkce pak spočívá v seznamování Slováků s krásami jejich domoviny, k upevnování jejich pocitu sounáležitosti a národní hrdosti. Vyloučíme-li krajinářskou fotografii jen jako pomoc turizmu k vypodobnění zajímavých přírodních scenérií a zaměříme se na uměleckou část, pak umělci zpracovávali motiv krajiny a přírody s ohledem na její estetický, etický, ekologický, sociologický a duchovní vliv.

Na začátku dvacátého století je krajina zobrazována tradičními výrazovými prostředky, její součástí je i život a práce lidí spjatých s půdou, která je živí. Člověk a krajina tak tvoří nedělitelný celek. Do krajinářské fotografie této doby můžeme částečně zahrnout i architekturu, a to jak lidovou, tak architekturu historických památek.^{13 14}

Téma krajiny Košťalovi nebylo vzdálené. Pod Tatrami se usadil právě proto, že ho fascinovaly divoké skalní scenérie tatranských štítů. Po příchodu do Tatranské Lomnice začíná s fotografií hor a přírody během všech ročních období. V náročné podobě rozvíjí turisticky cítěnou krajinu. Jeho trvalé portrétování Tater a podtatranských oblastí přináší vynikající výsledky. Na Košťalových snímcích Vysokých Tater je vidět, že si během let vypracoval vlastní styl krajinářské fotografie a oprávněně byl nazýván „fotografem Tater“, jak jsem zmiňovala již v kapitole biografie. Snaží se o kompozičně vyvážené záběry a nachází krásu v realitě drsné tatranské přírody. Převážnou část tvoří metamorfózy přírodních krás Vysokých Tater a podtatranské krajiny. Nemá v oblibě efekty, kterých je možné teleobjektivem docílit, hledá a nachází krásu v realitě přírody.¹⁵ Zvláštní část jeho zájmu tvoří vysokohorská flóra, kterou snímá v detailech. Záběry údolí, srázů a masivů často snímá širokoúhlým objektivem. V mnohých obrazech takto dosahuje neobyčejných dramatických výrazů.¹⁶

---

¹³ Hlaváč, Ľudovít. *Dejiny slovenskej fotografie*. Martin : Osveta, 1989

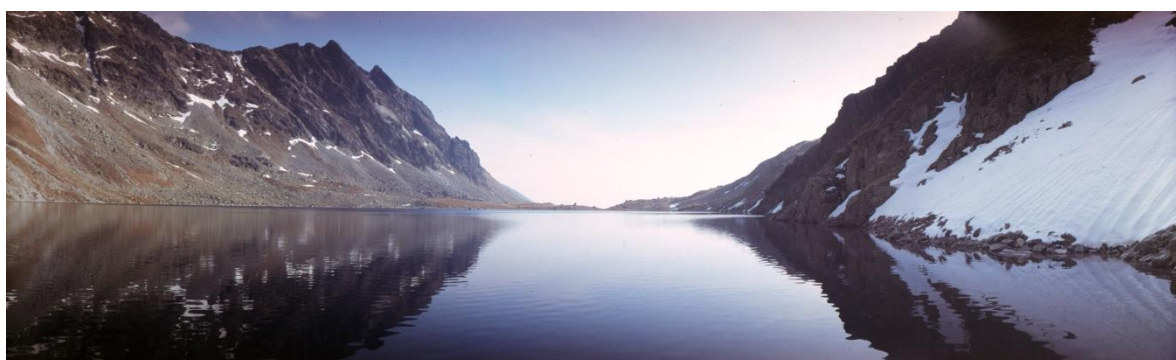
¹⁴ Hlaváč, Ľudovít. *Trenčín VII (1975), Slovenská krajinárska fotografia (1945 - 1975)*. Olomouc : Oblastná galéria M. A. Bazovského v Trenčíně, 1975, úvod.

¹⁵ Pichonský, J. *Vladimír Košťal, katalog výstavy*. Spišská Nová Ves: Vlastivedné múzeum v Spišskej Novej Vsi, 1969, úvod.

¹⁶ Hlaváč, Ľudovít. *Vladimír Košťal, časopis Výtvarný život*, 1977, č. 4.

„Vo fotoalbumoch Vladimíra Koštiala z päťdesiatych rokov minulého storočia som si často listoval ako chlapec. Možno aj vďaka jeho vynikajúcim čiernobielym fotografiám tatranskej krajiny som si budoval vzťah k tomuto pohoriu. S odstupom času, už aj ako fotograf, sa na jeho prácu pozerám inými očami. Za každou fotografiou vidím námahu výstupu s vtedy objemnou a ťažkou technikou, trpezlivé vyčkávanie na vhodné svetlo v exteriéri, alebo trpezlivosť pri snímaní ľudí. A potom mravenčia práca vo fotokomore. Na jeho tvorbe je zaujímavá dĺžka obdobia, počas ktorého snímal meniacu sa krajinu s ľuďmi a na druhej strane široké spektrum žánrov. Krajina, architektúra, príroda, portrét, dokumenty zo športových a kultúrnych podujatí, folklór. Výstupom jeho tvorby neboli len knihy, ale aj pohľadnice, prospekty, filmy, veľkoplošné panoramatické fotografie. Pre jeho fotografie je charakteristická technická dokonalosť, výpovedná hodnota a citlivé výtvarné spracovanie.“¹⁷

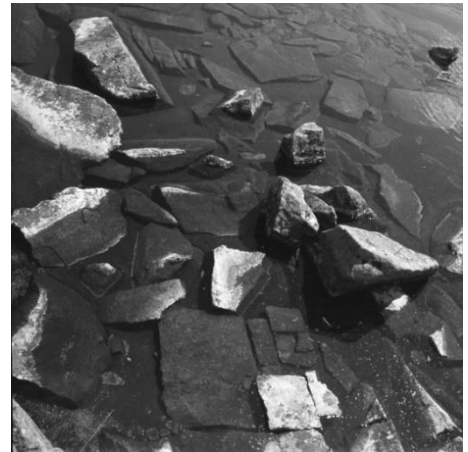
¹⁷ Bohuš, Ivan. *Rozhovory s pamätníky, fotograf, horolezec, publicista*. Tatranská Lomnica: 5. 1. 2019.

Na svých toulkách po přírodních scenériích navštívuje Košťal i jiné oblasti Slovenska, a tak v jeho archivu můžeme najít i fotografie Pienin a Dunajce s tradičními pltěmi nebo obdivovat krásy architektury Spišské Nové Vsi a jejího okolí. Navštívuje i Nízke Tatry, krajinu Liptova, Kežmarku nebo centrum lidové architektury ve Východné. Obecně lze říci, že svým objektivem zachycoval i scenérie středního a východního Slovenska.

Centrem jeho pozornosti a srdeční záležitostí však pro něj zůstávají Vysoké Tatry. Vycházky po nich střídá s prací ve fotokomoře a zachycuje neustálou proměnu krajiny i její flóry v průběhu celého roku. Nádherné jsou i jeho fotografie tatranské květeny, kterou zachycoval v detailu.

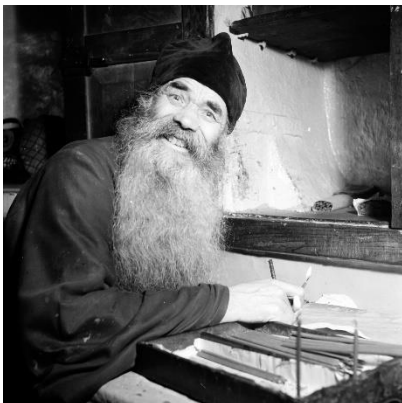
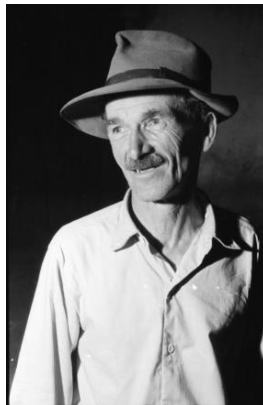
„Tatry sa mi stali domovom. Našiel som tu prácu, ktorá ma bavila, nekonečne dlhý čas som vládol byť zatvorený v tmavej komore a robiť fotky. Kolkokrát som celý nedočkavý zliezol z dolín, len aby som čím skôr videl, či sa mi podarilo všetko zachytiť podľa predstáv. V roku 1951 som začal robiť s farbou, to bol zážitok! V komore by som vydržal aj týždeň, bavilo ma to.“¹⁸

---

¹⁸ Kováčiková, Mira. *Časopis Tatry, Fotografie pre radosť*. Tatranská Lomnica: Štátne lesy TANAPu, 1992/2.

2.3. Portrétní fotografie

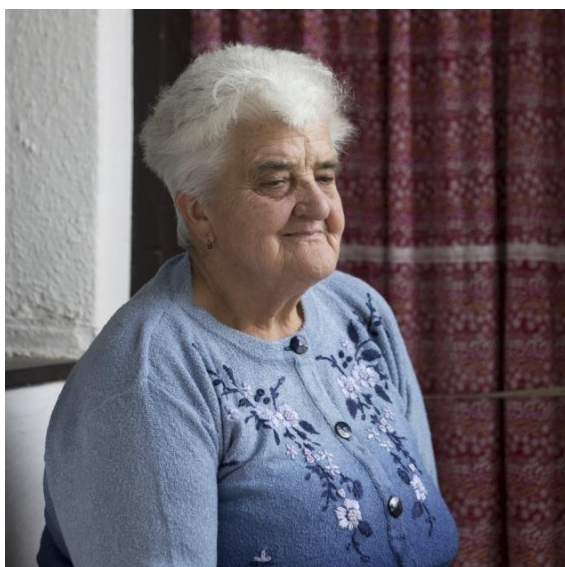
Lidská tvář poutala umělce od nepaměti. Bylo to dáno nejen touhou zachytit její krásu či ošklivost a její proměny v čase, ale i tradičním názorem, že ve tváři se zrcadlí celá duše člověka, nebo alespoň některé její aspekty. Tento přístup, snaha zachytit na fotografii především charakter člověka, převažoval v portrétní fotografii od jejího vzniku až do počátku 20. století. Změny v pojetí portrétu nastaly s nástupem modernizmu, kterému již nejde o portrétování vnitřní osobnosti, zaměřuje se na zachycení povrchu, tvaru a detailu osoby, velkou roli jako u fotografie obecně sehrává i světlo.

Také Vladimíra Koštiala portrét jako žánr zajímal. Po celý svůj aktivní život pracoval i jako portrétní fotograf, a to nejen v ateliéru, kde dělal podobenky, formální, aranžované i umělecké portréty, ale tvořil i v exteriéru. Především na vesnicích pořizoval osobité portréty obyčejných lidí při odpočinku, v jejich domově i při každodenních činnostech v různých ročních obdobích. Lidi nikdy nearanžoval, měl rád autentické, přirozené záběry. I zde byl okouzlován realitou.

„Pán Košťal boli veľmi seriózní, zžili sme sa s ním ako s rodinou. Prišli nám fotiť i svadbu. Bolo zlé počasie, vtedy umreli pán prezident, tak sme nevedeli, či bude svadba. Pán Košťal ale telefonovali na výbor a tam mu povedali, že svadba bude. Tak prišli na tom svojom aute, na spartaku. Len tak na otočku a dali nám i brúsenú tácku. To vtedy bola vzácnosť, teraz už nič nie je vzácnosť. Fotili nás i na doklady, posadili nás na stoličku ku stene a bolo. Ľudia si zvykli, že tu chodili. Keď dlhšie nechodili, ľudia volali, kedy už príde ten maliar. Nie fotografista, v našom jazyku je to maliar.“¹⁹

Bialiková Helena v roce 2015

v roce 1958

---

¹⁹ Bialiková, Helena. *Rozhovory s pamětníky*. Pohorelá: 15. 3. 2015.

Jezdil po celém Slovensku, fotografoval lidi v jejich přirozeném prostředí při práci, odpočinku, v jejich domově i při oslavách, jubileích či jiných významných životních událostech

„Pána Koštiala pozvala k nám domu moja mamka. Išiel na svojom spartaku po našej dedine a chcel fotiť. Potom u nás stanovali aj so svojou ženou – tú zbožňoval. Aj so svojím synom, s tým sme boli ako bratia, hrali sme spolu futbal. Vzniklo z toho veľké priateľstvo, viac než rodina. I nás potom pozvali k nim do Tatranskej Lomnice. Mama im potom vždy hlásila, kedy je prvé sväté prijímanie alebo nejaká svadba. Často k nám pán Koštial chodili hlavne v nedeľu, po malej omši. To si pofotili, čo potrebovali, mama im nadojila mlieka od našej kravy, aj väčší obed sme nachystali a za to nás pán Koštial povozili na svojom aute. To bol pre nás deti veľký zážitok. Vtedy boli v dedine len dve autá, sused mal auto, pretože predali polia. Ľudia boli radi, že ich Koštial fotia, pretože málokto mal fotoaparát v dedine. Keď chceli fotku museli dlho cestovať do Brezna.“²⁰

Stanislav Raši v roce 2015

v roce 1959

V 50. letech nabízí své portréty do ilustrovaných časopisů. A tak se jeho portrétní fotografie objevují i na obálkách časopisů či prospektech propagačních materiálů.

---

²⁰ Raši, Stanislav. *Rozhovory s pamětníky*. Banská Bystrica: 16. 3. 2015.

2.4. Období Slovenského státu, osvobození až do roku 1948

Období Slovenského státu a jeho hospodářská situace průmyslovému rozvoji Slovenska rovněž nepřály. Industrializace jako nejvýraznější motor modernizace slovenské společnosti proběhla až po skončení druhé světové války, především v období komunistické totality po roce 1948.

„Dejiny druhej polovice 20. storočia sú diktované dôsledkami druhej svetovej vojny. Tá doslova zmenila svet, tak ako bol dovtedy známy, popretáhala staré štruktúry a nastolila nové väzby. Vo vzniknutej situácii sa minulosť javila ako neobnoviteľná, raz a navždy skúsenosťou vojny uzatvorená. Ľudia sa cítili bezbrannejšie a mali potrebu ochrany, ktorú si mnohí spájali so Sovietskym zväzom. Zvestovateľmi budúceho usporiadania (nielen v Európe) sa tak stali myšlienky nového sociálneho poriadku podporené postupujúcimi jednotkami Červenej armády. Druhým silným determinantom boli očakávania spojené s obnovením republiky – ako sa vyrovnáť s dôsledkami Mníchova, slovenskej autonómie a prechodu frontu.

Už v desaťročiach, ktoré predchádzali 50. rokom, mali víziu budovania „nového Slovenska“ nielen ľavicoví intelektuáli – z tej napokon vyšli aj komunisti po štátnom prevrate v roku 1948 – ale aj predstavitelia autoritatívneho režimu Slovenského štátu. Obidvom stranám išlo v podstate o to isté – o urýchlenu modernizáciu hospodársky a civilizačne zaostalého Slovenska, avšak ich predstavy o prostriedkoch, ako to dosiahnuť, sa zásadne líšili. Víziu zakladateľov Slovenského štátu nepreverila samotná prax – zmietli ju vojnové udalosti a ich dôsledky.“²¹

V období Slovenského státu Vladimír Košťál působí ve svém ateliéru v Tatranské Lomnici, kde dokumentuje běžný život, fotí Tatry a vede svůj ateliér.

„Otec nebol odvedený, mal zdravotné problémy, kvôli tomu dostal modrú knižku, ale i tak bol mobilizovaný na konci vojny. Nastúpil do kasární v Košiciach ako kameraman. Pridelili ho k dokumentárnemu filmu, pretože bol fotograf a vedel pracovať i s kamerou. Jeho prevádzka ale bežala počas celej vojny, málokto mal fotoaparát, a tak bol prizývaný dokumentovať to, čo sa dialo okolo.“²²

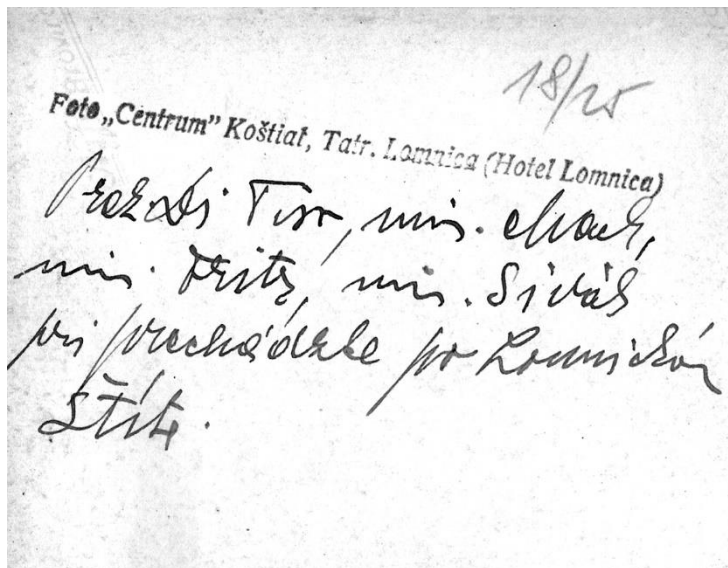
Košťál postupně nemůže chybět u žádné události v Tatrách. Fotografuje různé společenské a sportovní akce, všechno si vyžaduje jeho pozorný postřeh. Nemohl se pochopitelně vyhnout ani focení prominentů Slovenského státu, kteří jezdili do Tater na návštěvu či dovolenou. Po letech v Mladém světě vzpomíná např. na Jozefa Tisa:

---

²¹ Koklesová, Bohunka. *Zaujatí krásou*, text z katalogu výstavy, Bratislava: 8. 11. 2013 – 2. 3. 2014.

²² Košťál, Vladimír. *Rozhovor se synem autora*. Tatranská Lomnica: 20. 12. 2018.

„Jednou přišel Tiso se svojí suitou. Já už jsem na ně čekal s celou výbavou v lanovce na Lomnický štít. Na Hrebienku a Štrbském plese pak byly lyžařské přebory. Fotil jsem Tisa, jak se brodí po pás sněhem. Ty filmy ve dvou bednách od margarínu mi pak sebrala StB.“²³

Prezident Tiso na Lomnickém štítě, 40. léta

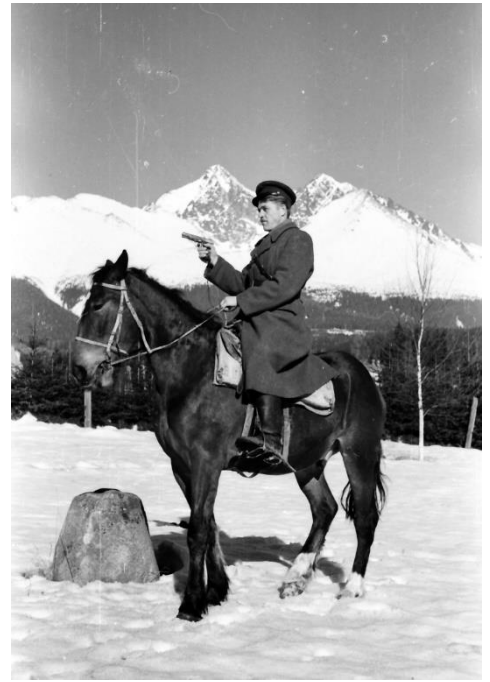
Tato vzpomínka se váže k jedné z mála dochovaných Košťialových fotografií z období před rokem 1944.

V době osvobozování pak fotografuje příchod Rudé armády a dokumentuje například záchranu stříbrného příboru z Grandhotelu.

„Tesne pred skončením vojny som šiel s ruským dôstojníkom zisťovať škody, ktoré vznikli v okolí dnešnej cesty Slobody bombardovaním. Všetko som mal nafotiť, kvôli dokumentácii. Tak sme došli až na Štrbské pleso. Cesta bola miestami úplne rozbitá, dnes mi pri tej predstave pomáhajú len archívne zábery. Na druhý deň som sa vracal sám a práve zo Štrbského Plesa odchádzal voz zväžajúci vzácny príbor. Bol v tatranských lesoch na bezpečnejšom mieste než v hotely. A tak som sa náhodou stal svedkom záchranu príboru.“²⁴

²³ Košťial, Vladimír. *Rozhovor s autorem, Legendy Tater, text Andrej Bán*. Mladý Svět, 1996.

²⁴ Kováčiková, Mira. *Časopis Tatry, Fotografie pre radosť*. Tatranská Lomnica: Štátne lesy TANAPu, 1992/2.

40. léta

Oslavy prvního výročí SNP v Banské Bystrici. Velitel francouzských partyzánů na Slovensku kapitán Georges Barazer de Lannurien a slovenská partyzánka po udělení pamětnických medailí, 29. 8. 1945

Jak již bylo řečeno výše, všechny tyto především historicky cenné fotografie byly v padesátých letech zabaveny státní bezpečností a dosud nebyly nalezeny.

2.5. Tvorba v období budování socialismu

Poválečná rekonstrukce si vyžádala značné budovatelské úsilí, které po tzv. Vítězném únoru roku 1948 vyústilo v základy budování socialismu.

Modernizace Slovenska v tomto období sebou přinesla i řadu negativních jevů, jako byla nedomyšlená industrializace s orientací na obchod, násilná kolektivizace a vznik JZD, likvidace tradičního rolnictva a podnikatelské vrstvy i drobných živnostníků, perzekuce církve, zatýkání a politické procesy. Obecně je možno říci, že v průběhu 50. let se Slovensko změnilo nejvíc za celou dobu své historie. Kolem nových průmyslových závodů vznikají narychlo stavěná sídliště, kde místo sousedských vztahů panuje anonymita. Mění se hodnotový systém společnosti i způsob trávení volného času, místo s venkovskou komunitou je tráven formou individuální nebo organizované rekreace.²⁵

50. léta

Tato epocha měla vliv i na kulturu, v umění nastoupil takzvaný socialistický realizmus. Ideově vycházel z oslavy vládnoucího komunistického režimu a měl poukazovat na jeho úspěchy v reálném životě lidí.²⁶

Ján Šmok ve své eseji nazvané *Socialistický realizmus ve fotografii* publikované v časopise *Československá fotografie* v roce 1954 píše:

---

²⁵ Kováč, Dušan. *Kronika Slovenska 2, Slovensko v dvadsiatom storočí*. Bratislava : Fortuna Print, 1999, str. 8–9.

²⁶ Kováč, Dušan. *Kronika Slovenska 2, Slovensko v dvadsiatom storočí*. Bratislava : Fortuna Print, 1999, str. 339.

„Socialistický umělec – fotograf má dávat společnosti díla, která umožňují divákovi pravdivé poznávání skutečnosti, pochopení společenského významu zobrazovaných jevů, jejich podstaty. Díla ovšem musejí být natolik působivá, aby v divákovi vznikalo hluboké citové zaujetí, kladné ke kladným prvkům, záporné k negativním prvkům obrazu. Cílem socialistického realismu je ztělesňovat ideály socialistického člověka a vychovávat jej.“²⁷

V tomto období se ani jeden druh uměleckého zobrazení skutečnosti nerozšířil a nepronikl do všech oblastí kulturní a veřejné činnosti tak aktivně a s takovou silou jako fotografie. Ta nastupuje jako prostředek masové názorné agitace a propagace a proniká do všech oborů kulturního a hospodářského života formou fotografických ilustrací, plakátů, kronik, reportážních a dokumentárních záběrů o budování lepších zítřků.²⁸

V roce 1953 vznikla Hlavní správa tiskového dohledu, jejíž náplní práce byla cenzura. Cenzorem muselo být schváleno vše, od novin, knih, zpráv, filmů až třeba po mapy. Kromě této oficiální cenzury ale kulturní život významně ovlivňovala i autocenzura.²⁹

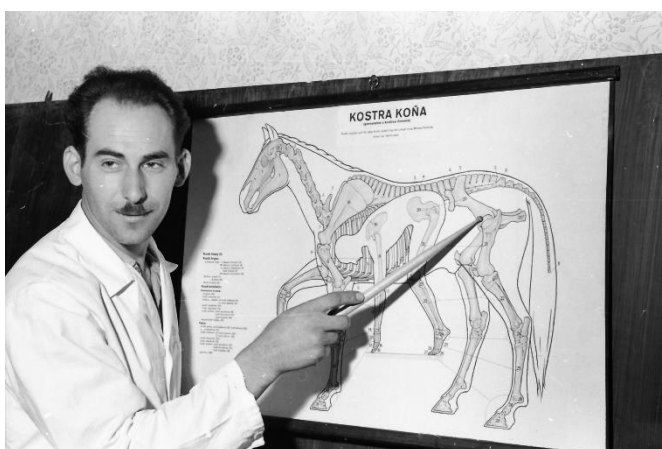
²⁷ Pospěch, Tomáš. Šmok, Jan, 1954, *Socialistický realismus ve fotografii*. Hranice: DOST, Česká fotografie 1938–2000 v recenzích, textech a dokumentech 1938–2000, (str. 123, 126, 128).

²⁸ Jekelčík, Jurij. *Československá fotografie, O současné fotografii a lidové fotografické tvořivosti*. Osvěta, 1953, č. 1, str. 3.

²⁹ Cenzura. [Online]. [Citace: 19. 4. 2019] dostupné z <http://wiki.knihovna.cz/index.php/HSTD>

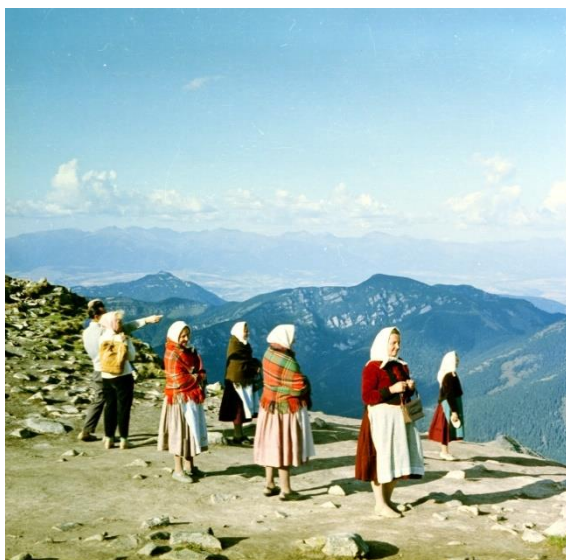

Všechny tyto společenské změny zaznamenával ve svém díle po roce 1950 i Vladimír Košťal. Z technického hlediska začíná ve větší míře pracovat s barevnou fotografií a také využívá malofórmátové přístroje, například Leica, Praktisix nebo Pentakosix a různé teleobjektivy. V 60. letech se mu na inzerát výměnou za klasický fotoaparát podařilo získat i panoramatický Kodak. Jako svobodný umělec má více času na volnou tvorbu, toulá se po Tatrách, hodně cestuje po Slovensku, je okouzlen odcházející romantikou starých časů.

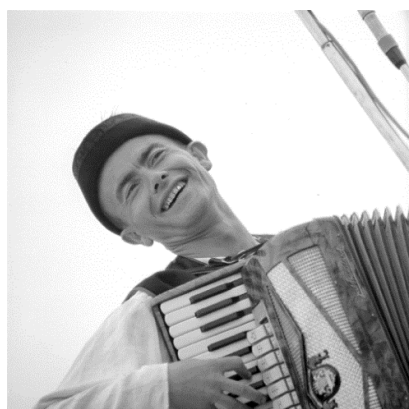

Samozřejmě jej politická situace také ovlivňovala. Nejmarkantnější změnu je možné vysledovat na fotografiích typického slovenského folkloru. Zatímco dříve byla možnost zaznamenávat lidové zvyky, tradice a každodenní rituály přímo v přirozeném prostředí venkova, nyní se folklor začíná přesouvat do organizovaných folklorních slavností. Na Košťalových fotografiích je vidět absurdnost doby padesátých let, kdy všem folklorním slavnostem nedominují jen pestré lidové kroje a tance, ale především velké portréty Stalina, Gottwalda a symboly srpu, kladiva a rudých pěticípých hvězd. Mnohdy je tak slovenský folklor, alespoň v té obrazové podobě, zastíněn socialistickými symboly.

V roce 1953 je Košťal v obci Východná přítomen zrodu nejvýznamnějšího folklorního festivalu na Slovensku a zůstává mu věren dalších 10 let. V archivu autora tak můžeme sledovat vývoj festivalu od jeho prvního ročníku až po etablovanou akci mezinárodního charakteru.

Folklorní festival Východná, 50. – 60. léta

Od konce 50. let a především v letech 60. dochází v Československu k postupné politické liberalizaci, která vyústila na počátku roku 1968 v tzv. pražské jaro. Do čela ÚV KSČ je zvolen Slovák Alexander Dubček jako představitel reformního křídla KSČ. Je vytyčen Akční program, který kromě návrhu změn v oblasti hospodářské zahrnuje i realizaci lidských práv a občanských svobod, svobodu slova, dialogu, vědy a umění. V kultuře se uvolnění projevovalo především odpoutáním od stranickosti k tvůrčí svobodě, byla zrušena i cenzura. Tento pozitivní vývoj byl ukončen vpádem armád pěti států na území ČSR 21. 8. 1968, „dočasnou“ okupací země sovětskou armádou a následnou tzv. „normalizací“.

Československou fotografii na konci padesátých a počátku let šedesátých let ovládl směr, který bývá nazýván „poezií všedního dne“, neboť se nejvýrazněji projevovat především v poezii. Jak uvádí ve své dizertační práci Lukáš Bártl:

„Tou nejpodstatnější hodnotou či společným rysem je návrat k jedinci a jeho prožitku. Tudíž návrat ke každodennosti, k všednosti ve všech, tedy i ne v pozitivních polohách. Důraz na každodennost, všednost a jedince je zapotřebí chápat jako krotkou – leč v této krotkosti účinnou a nenapadnutelnou – polemiku se socialistickým realismem.“³⁰

³⁰ **Bártl, Lukáš.** *Poezie všedního dne ve fotografii, Dizertační práce.* Univerzita Palackého Olomouc, Filozofická fakulta, Katedra dějin a umění, 2012, str. 20.

S velkým zaujetím, které zpravidla chybělo snímkům z oficiálně preferovaných tematických okruhů, se Košťial věnuje námětům všedního života. Proměnou prochází i fotografie jeho slovenské krajiny. Nachází více motivů s bohatší výrazovou škálou. Na rozdíl od minulosti, kdy preferoval ve svých snímcích měkkou a popisující tonalitu, začíná objevovat prudké kontrasty a grafizující tendence.³¹

Košťial zachycuje postupnou proměnu slovenské krajiny. Jeho fotografie zobrazují změny vesnic a měst, nová panelová sídliště, stavbu silnic a továren. Z jeho fotografií můžeme vidět změnu životního stylu. Lidé navštěvují kavárny, restaurace a cukrárny a kulturní zařízení, nakupují, vybírají si nové moderní oblečení, chodí k holiči atd. Na fotografiích Vladimíra Košťiala moderní člověk sportuje, baví se, jezdí stopem, hraje deskové hry, čte, vzdělává se, jezdí na dovolenou, na zájezdy. Rozvíjející se turismus a organizovaný život v zotavovacích ROH mapuje i Košťial. Autor fotografuje skupiny turistů, vodáků, cyklistů, motocyklistů, parašutistů, rekreatantů ROH, kteří společně cvičí rozcvičky, jedí v bufetu, stanují anebo kempují. Košťial bývá přítomen u vítání různých návštěv a společenskopolitických delegací.

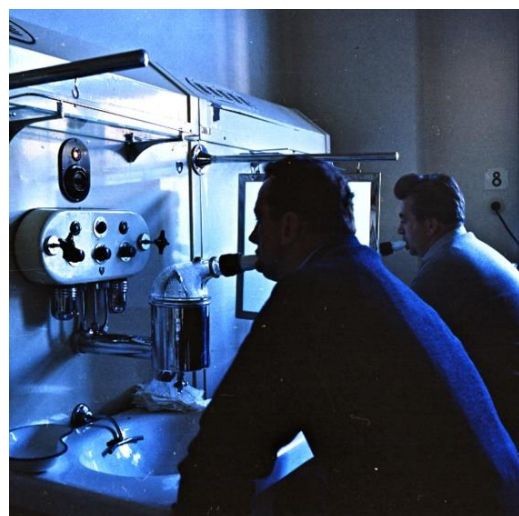

³¹ Hlaváč, Ľudovít. *Dejiny slovenskej fotografie*. Martin : Osveta, 1989, str. 251.

Jeho objektiv zachycuje i změny ve Vysokých Tatrách, na fotografiích vidíme proměny léčebných domů a sanatorií. Fotografuje jejich nové vybavení, zařízení, pomůcky a přístroje pro pacienty. Jeho objekty jsou i pacienti během léčebných procedur nebo pracující lidé, např. členové brigád socialistické práce.

Mimo Tatry Košťal navštívuje a zachycuje i různé akce, např. výstavy zvířat v rámci zemědělských akcí, výstavu hraček, nábytku aj. Nevyhýbá se ani fotografiím dokumentujícím práce i strojní vybavení v JZD, najdeme i snímky z honitby aj.

Část Košťalovy tvorby ze šedesátých let tvoří fotografie architektury a bytového designu, takzvaného „bruselského stylu“. Pojmem „bruselský styl“ se označuje styl vzniklý v přímé souvislosti s československou expozicí na světové výstavě v Bruselu roku 1958. Vznikl v době, kdy svět okouzlen možnostmi vědy a techniky věřil v pokrok a budoucnost. Stavěl se do opozice proti masivnímu a těžkopádnému stylu minulosti stylem novým, vzdušným, plným pohybu, jasných barev a tónů. Dal vzniknout novým tvarům inspirovaným dobýváním vesmíru (tvary raket, sputniku, elips a spirál). Dalšími znaky byly asymetrie a excentricita, nepravidelně zakřivené plochy, různě orientované geometrické obrazce. Lehkost tvarů hraničila až se ztrátou stability. Rozvíjel odkaz funkcionalismu – strohost a účelnost. Projevoval se jak v architektuře, tak v designu nábytku, vybavení interiérů nebo potřeb pro domácnost.³²

---

³² **Kozel, Milan.** Bruselský styl a jeho vliv na současný design nábytku a interiéru. *Bakalářská práce.* Brno : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta, Ústav nábytku designu a bydlení, 2011, str. 9 - 10.

Na Košťalových fotografiích je možné vidět stavby v bruselském stylu, ale především zde dominují fotografie interiérů, nábytku, chatových osad, kempinkového vybavení, vše prodchnuté dobou šedesátých let.

„Košťal musel opatrně našlapovat, co a jak vyfotí, aby se mu podařilo překrýt, co nemělo být zjeveno. Proto jsou to dokonalé snímky po všech stránkách – technické, kompoziční nebo obsahové, ale nejsou to fotografie reportážní nebo dokumentární. „Je to spíše dobová kulisa, která při podrobném pohledu začne zjevovat určité absurdity. Vše je naaranžované, aby tvář reálného socialismu vypadala co nejpřívětivěji. Košťal sám s tím musel podle všeho bojovat, musel přemýšlet, jak záběr uchopit, nasnímat a fotografií vyrobit. Jejich postupné objevení je úkol pro badatele.“³³

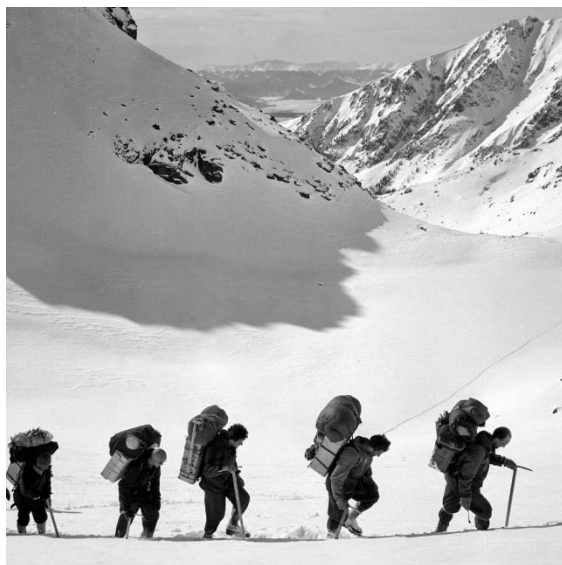
---

³³ Bielešová, Štěpánka. *Café Amadeus, výstava Krajina – Dokumentace – Propagace, tisková zpráva*. Muzeum umění Olomouc: 24. 11. 2015 – 24. 1. 2016.

2.6. Sportovní náměty

Vladimír Košťál působil již od roku 1937 v samém centru sportovního dění v Tatranské Lomnici, a tak je patrné, že objektem jeho fotografického zájmu byl i sport. Upoutalo ho především horolezectví, které úzce korespondovalo s jeho zájmem o zachycení atmosféry krajiny Vysokých Tater. Jako člen horské služby zaznamenával také záchranné akce v tomto prostředí.

S mnohými horolezci ho pojilo osobní přátelství. Jedním z nich byl i Arno Puškáš, jedna z největších horolezeckých osobností Slovenska, který jako tehdejší předseda trenérské rady v roce 1955 zorganizoval významnou sportovní horolezeckou akci – kolektivní přechod 26 km dlouhého hlavního hřebene Vysokých Tater v zimním období. Šlo teprve o třetí zimní přechod v historii a první přechod expedičním způsobem. Zúčastnilo se ho 25 horolezců, z nichž 6 tvořilo hlavní hřebenové družstvo. Přechod trval celkem 10 dnů a kromě samotného sportovního výkonu byla tato akce zajímavá tím, že na tehdejší dobu byla hodně „medializována“. V cíli přechodu na Kežmarské chatě dokonce Československý rozhlas připravil přímý přenos z příchodu a přivítání hřebenového družstva.

První zimní přechod hřebenem Vysokých Tater, 1955

„Práve som bol v Bratislave, keď mi redaktor Fábry hovorí: „Ty, počuj, potrebujeme reportáž z toho prechodu, spoliehame na teba.“ Tak som v zime roku 1955 denne absolvoval výstup dolinami od Podbanského ku Kežmarskej chate, mladí horolezci šli od

*Ľaliového sedla ku Kopskému, ja som však vychádzal k nim dolinami, na večer som schádzal, aby som sa zavrel do komory a pripravil materiály pre dennú tlač.*³⁴

Košťal řekl této akci ano a dokumentoval sportovní výkony horolezeckého družstva. Zatímco hřebenové družstvo zdolávalo hlavní tatranský hřeben, zbývající horolezci tvořili technickou podporu. Nesli zásoby potravin, včetně výstroje pro bivak, postupovali paralelně s hlavním hřebenem a každý den vystupovali tatranskými dolinami na hlavní hřeben, kde vždy večer očekávali příchod hřebenového družstva. Fotograf Vladimír Košťal s celou svou fotografickou výbavou doprovázel podpůrné družstvo, dokumentoval jeho činnost a na vhodných místech fotografoval i vrcholové hřebenové družstvo. Celou akci nejen fotografoval, ale měl s sebou i kameru a zajímavé okamžiky zaznamenal i na filmový pás. Vyžadovalo to od něj dobrou kondici a velké nasazení. Dá se říct, že i Košťal spolu s horolezci podal velký sportovní výkon.

Kluvánek Ivan v roce 1955

*„Košťal bol príjemný, sympatický a spoločenský chlapík. Obdivoval som jeho odvahu a zdatnú fyzickú silu, pretože sa mnohokrát pri fotografovaní ocitol na nebezpečných miestach, a to bez istenia. Uvedomujem si, že Košťal i my sme pri tejto akcii mali šťastie na svetlo. V tomto období som sám fotografoval, preto som si zo záujmom všímal, odkiaľ a ako fotografuje jednotlivé situácie.*³⁵

Na stretnutia s účastníkmi prechodu prichádzal na lyžiach. Fotografoval na čiernobiely materiál, fotoaparátom Rolleiflex 6 x 6 a Leica 36 x 24. Jeho zábery podávajú aj

---

³⁴ **Kováčiková, Mira.** *Časopis Tatry, Fotografie pre radosť.* Tatranská Lomnica: Štátne lesy TANAPu, 1992/2.

³⁵ **Kluvánek, Ivan.** *Rozhovory s pamětníky, horolezec.* Bratislava: 9. 2. 2019.

zaujímavý obraz o výstroji vtedajšej horolezeckej elity. Fotografie nesú pečať remeselníckej a výtvarnej zručnosti autora. Z prechodu natočil kamerou Paillard Bolex aj krátky 16 mm film.³⁶

Série fotografií z tohoto přechodu nemá jen informativní charakter, ale i velký estetický a emotivní náboj. Vladimír Košťal zde povýšil sportovní reportážní fotografii na umělecký zážitek. Celý Košťalův soubor z této akce patří do zlatého fondu československé horolezecké fotografie a dokumentuje přípravu tehdejší slovenské horolezecké špičky na budoucí úspěšné expedice do světových velehor.

Arno Puškáš je také autorem monumentálního díla – 10dílného horolezeckého průvodce Vysokými Tatrami, jehož jednotlivé díly vycházely v průběhu třiceti let od roku 1957 do roku 1989. V některých dílech při popisu horolezeckých výstupů Arno Puškáš využil i fotografie Vladimíra Košťala.^{37 38}

V roce 1970 se ve Vysokých Tatrách konalo Mistrovství světa v klasickém lyžování FIS. Jako tatranský fotograf nemohl u této události chybět ani Vladimír Košťal. Byl součástí této významné sportovní akce už od kandidatury na místo konání na kongresu FIS v Bejrútu v roce 1967, kde jednotlivé země představily své kandidáty na uspořádání mistrovství. Slovenská delegace představila kandidující Vysoké Tatry mimo jiné i prostřednictvím fotografií Vladimíra Košťala. Po úspěšné kandidatuře začala v Tatrách výstavba sportovišť, ubytovacích kapacit a dopravní infrastruktury pro nadcházející Mistrovství světa v klasickém lyžování.

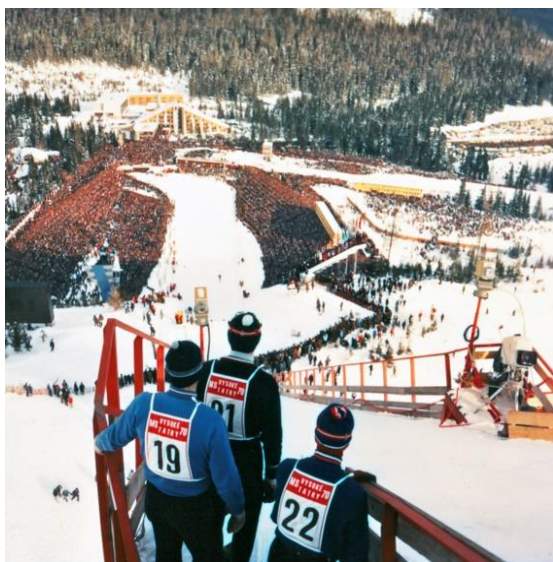
---

³⁶ Bohuš, Ivan ml. *Expedícia Vysoké Tatry 1955*. Tatranská Lomnica: I&B, 2016.

³⁷ Puškáš, Arno. *Vysoké Tatry, horolezecký sprievodca*. Bratislava: Šport, 1957. Sv. 1., Fotografie k schematickej mapke IV/4

³⁸ Puškáš, Arno. *Vysoké Tatry, horolezecký sprievodca*. Bratislava: Šport, 1959. Sv. 2., Fotografie k schematickým mapkám V, Va/1, 4, 5, 25, 26, 27, 29 a 30

70. léta

„Košťial dostal zodpovednú úlohu: v predstihu nafotiť Vysoké Tatry tak, aby jeho práca bola dôstojnou reprezentáciou budúcich majstrovstiev. Jednoducho propagácia. Jeho fotky tak doslova obišli celý svet. Domáci redaktori v tom čase už dobre poznali zodpovednosť a pohotovosť tohto Tatrancu.“³⁹

Košťial z týchto priprav nasnímal více než 2 000 negativů a zaznamenal tak největší proměnu sportovního a turistického zázemí Vysokých Tater v celé jejich historii. Během vlastního mistrovství nasnímal mnoho sportovních fotografií, které se prostřednictvím tiskových agentur rozletěly do celého světa. Některé z nich se staly podkladem pro pohlednice a propagační příručky Vysokých Tater. V souvislosti s úlohou Vladimíra Košťiala v době konání se mi podařilo setkat s dnes již 92letým Jozefem Lukáčem, předsedou organizačního výboru FIS. Překvapilo mě, s jak aktivním člověkem jsem hovořila. Vzpomínal si velmi dobře nejen na průběh mistrovství, ale i na Vladimíra Košťiala, se kterým měl velmi dobrý osobní i pracovní vztah. Oceňoval především jeho spolehlivost a aktivitu.

Mistrovství světa v lyžování, 1970

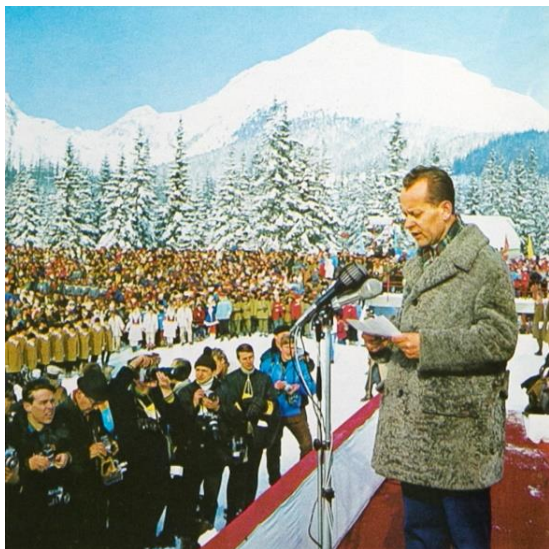
„Košťial bol v tej dobe už známy fotograf. Spájalo nás i priateľstvo. Bol vždy ochotný urobiť i zábery navyše. Ja som mal na starosť organizáciu majstrovstiev sveta. Bol som i na prezentácii v Bejrúte. Po Bejrúte sme museli zaistiť veľa priprav na tuto akciu. Budovali sa nové cesty, stanice, mostíky, infraštruktúra. Košťial sa svojou tvorbou zapojil do vydania publikácie o Vysokých Tatrách, ktorú pripravoval pred začiatkom MS. Narazili sme ale na kritiku ÚV KSC, ktorej vadilo, že v úvodníku knihy hovoríme o Slovensku ako o národe Jánošíka, a tak sme úvodný text museli prepísať. Košťial robil fotky, ktoré chcel

---

³⁹ Kováčiková, Míra. *Časopis Tatry, Fotografie pre radosť*. Tatranská Lomnica: Štátne lesy TANAPu, 1992/2.

robiť, vedel, že sú zaujímavé a potrebné, nikto mu nemusel nič diktovať. Počas majstrovstiev fotil a vzniklo z toho veľa pohľadníc a publikácií. Po skončení MS dostal vyznamenanie od organizačného výboru MS za dokumentačnú a propagačnú činnosť v Tatrách.“⁴⁰

Jozef Lukáč v roce 1970

v roce 2019

Ukázka jiných sportů, 60. a 70. Léta

---

⁴⁰ Lukáč, Jozef. *Rozhovory s pamětníky, předseda organizačního výboru MS 1970*. Štrbské Pleso: 18. 1. 2019.

3. PUBLIKACE, ČASOPISY A NOVINY, PROPAGAČNÍ TVORBA, POHLEDNICE

S fotografiemi Vladimíra Koštiala se můžeme setkat i v oficiálně vydávaných obrazových publikacích, jejichž autorem je on sám nebo jsou jeho snímky součástí souboru fotografií. Mnoho jeho záběrů je reprodukováno v časopisech a také na pohlednicích.

3.1. Fotografické publikace

Tato podkapitola je věnována knižním publikacím, a to jak Koštialovým autorským, tak těm, v nichž jsou otištěny jeho fotografie. Jedná se o téměř komplexní bibliografii, úplný přehled titulů je uveden v příloze č. 1, neboť ne všechny knihy se podařilo získat, aby mohly být podrobněji popsány.

Fotografické publikace zde uváděné jsou tištěny třemi klasickými způsoby tisku: tiskem z výšky, kdy je barva přenášena přímo na papír z tiskové formy – knihtisk, tiskem z plochy – ofset, což je tisková technika, která pracuje nepřímým způsobem, kdy je z tiskové formy tiskový obraz přenesen na gumový potah přenosového válce a pak teprve na papír, a tiskem z hloubky – hlubotisk, u něhož musí být tištěný obrázek vyryt nebo vyleptán do formového válce, na nějž je nanášena barva, nad válec je umístěn papír, který je gumovým válcem přitlačen k formovému válci, nachytá se na něj barva a je vytvořen obraz. Hlubotisk umožňuje nejkvalitnější reprodukci tónových předloh ze všech tiskových technik, jeho nevýhodou jsou vysoké náklady spojené s výrobou tiskové formy, vynalezl jej v roce 1890 Čech Karel Klíč.⁴¹

3.1.1. Autorské publikace

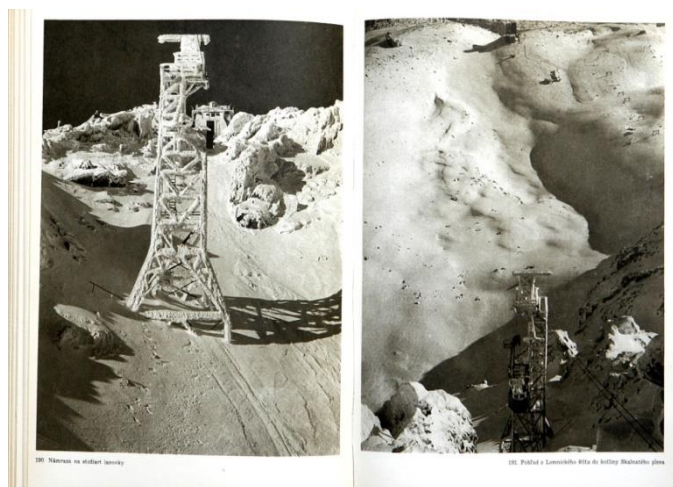
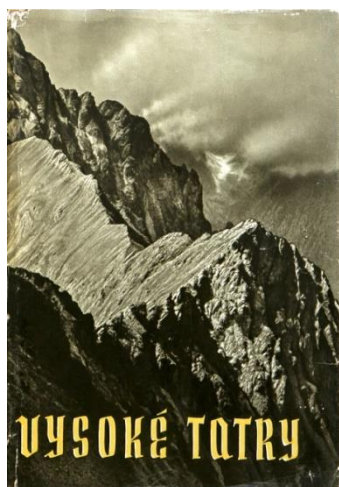
Vysoké Tatry

V roce 1955 vychází 1. vydání obrazové publikace Vysoké Tatry, kterou sestavil Vladimír Koštial. Knihu vydalo nakladatelství Osveta, n. p. Martin. Kromě 142 snímků Vladimíra Koštiala je v ní umístěno dalších 98 fotografií od 15 slovenských fotografů, z toho 4 fotografie z Tatranského muzea v Popradu. Publikace nese podtitul Tatranský národní park a skutečně je tematicky zaměřena především na krajinu a přírodní krásy této oblasti. Sporadicky zde najdeme i dokumentární fotografie ze sportovních akcí, snímky exteriérů i interiérů tatranských hotelů a staveb lidové architektury či portréty krojovaných „Tatranců“. Publikace vytištěná hlubotiskem byla velmi ceněna, svědčí o tom i skutečnost, že se dočkala druhého vydání. Pro nás je především důkazem Koštialova silného emocionálního vztahu k Vysokým Tatrám i jeho fotografického mistrovství při jejich zobrazování. Svědčí i o pracovitosti a houževnatosti autora, neboť

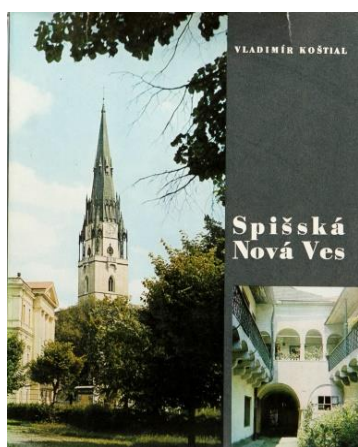
⁴¹ Pop, Pavel. *Úvod do polygrafie*. Nakladatelství grafické školy, 2003, str. 9 – 14.

dát dohromady takovou reprezentativní knihu ve formátu A3 nebyla jednoduchá záležitost. Projevila se zde i Košťialova skromnost, na titulní a zadní stranu obálky neumístil své fotografie, nýbrž snímky Rudolfa Michalce a Rudolfa Müllera.

Spišská Nová Ves

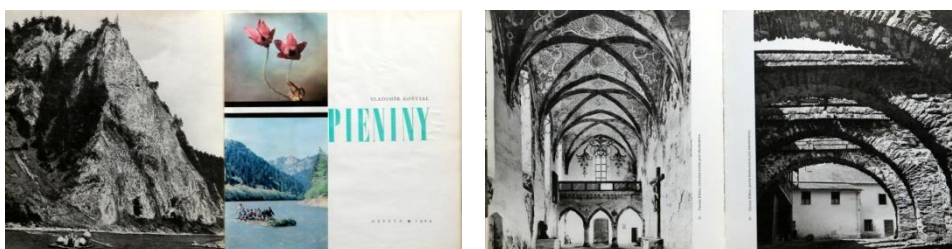
Autorská publikace Vladimíra Košťiala byla vydána nakladatelstvím knih a časopisů Obzor v Bratislavě v roce 1969. Historická publikace černobílých fotografií je vytištěna hlubotiskem. Úvodní text a titulky k obrázkům napsal Jozef Kuruc. Vladimír Košťial vybral 117 fotografií, které přibližují život v tomto městě. Vidíme zde nejen historické a sakrální budovy, ale i novodobý moderní život. Autor zachycuje rozvoj města i jeho okolí a krajinu, soustřeďuje se nejen na zobrazení celku, ale i na detail a polodetail, a to především při zobrazování architektury. Autor kromě svých fotografií použil i dvě od Jozefa Palušáka.

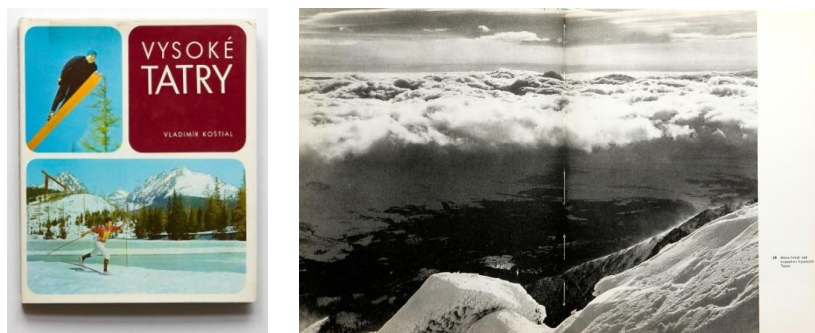
Pieniny

V květnu 1969 byla v Martině vydána Košťialova obrazová publikace s názvem Pieniny. Publikaci vytištěnou hlubotiskem vydalo nakladatelství Osveta, n. p. Martin. Kromě třístránkového úvodu od Vladimíra Adamce je zde 106 fotografií (z toho 15 barevných) zachycujících život a přírodu kolem řeky Dunajec v pohoří Pieniny. Tato území na slovensko-polských hranicích nedaleko od Vysokých Tater přirostlo Vladimíru Košťialovi k srdci a je to patrné i z jeho fotografií. Najdeme zde snímky krajiny kolem Dunajce, plavbu pltí mezi peřejemi řeky, barevné snímky detailů květeny. Na černobílých fotkách pak přírodní krásy, historické památky i jejich interiéry, lidovou architekturu, místní obyvatele v krojích i při jejich pracovních činnostech, turisty, sportovce, faunu i flóru. Možná říci, že je zde zachyceno obrazem vše, čím v 60. letech lákaly Pieniny turisty.

Vysoké Tatry

Na této publikaci začal Vladimír Košťial pracovat v roce 1968, aby byla připravena k Mistrovství světa v lyžování v roce 1970. Knihu vydalo vydavatelství Osveta, n. p. Martin v nákladu 18 000 ks. Sto třináct fotografií, z toho asi 20 procent barevných, bylo vytištěno hlubotiskem. Košťial chce ukázat všechny krásy Vysokých Tater, jejich doliny, štíty, plesa i další turisticky atraktivní lokality. Můžeme vidět typickou tatranskou architekturu, sportovní střediska, turistické a horolezecké trasy, lidovou architekturu spojenou s tradicemi lidí v tomto regionu. Na vnější straně přebalu knihy je mozaika barevných fotografií se sportovní tematikou, na vnitřní pak 8 barevných fotografií měst a památek z východního Slovenska: Spišská Sobota, Dunajec v Pieninách, Kežmarok, Levoča, Spišský Štvrtok, Spišská kapitula. Předádku autor elegantně vyřešil černobílou fotografií masívu Vysokých Tater. Texty v publikaci jsou přeloženy do anglického, německého, ruského, polského, maďarského a francouzského jazyka.

Vysoké Tatry

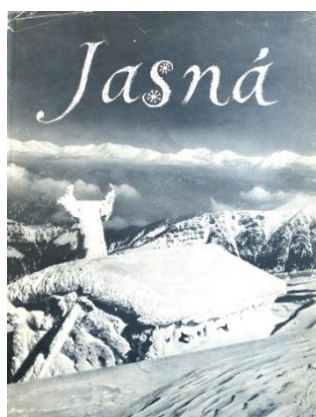
Útlá publikace představuje mnoho kvalitních pohledů Vladimíra Košťiala na téma Vysoké Tatry. Knihu vydalo nakladatelství Osveta, n. p. Martin v roce 1972. Publikaci tištěnou hlubotiskem podtrhuje i obal, jehož vnitřní strany jsou zajímavě esteticky a zároveň i prakticky řešeny v podobě mapky Československa na začátku publikace a mapkou Tanapu na konci. Úvodní slovo o Tatranském národním parku (TANAP) napsal Radek Roubal, je přeloženo do ruského, německého a maďarského jazyka. Obálku a grafickou úpravu měl na starosti Ján Anděl. Košťial zde představuje na 83 záběrech doliny, plesa, štíty, jeskyně a flóru Vysokých Tater i jejich hotely a ubytovny v různých ročních dobách. Několik záběrů je věnováno i lidové a moderní architektuře (skokanské můstky v Areálu snů). Publikace má i zajímavý formát 16 x 15 cm a byla ve své době velmi úspěšná – dočkala se třetího vydání.

3.1.2. Ostatní publikace

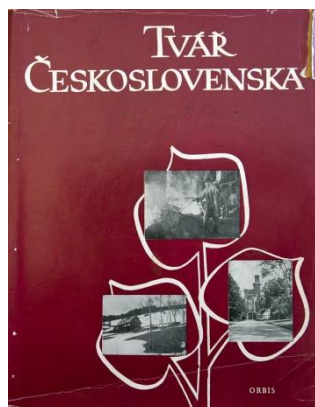
Jasná

Publikaci sestavil Alojz Lutonský a Eugen Lazišťan a v roce 1953 ji vydalo nakladatelství Osveta, n. p. Martin. Devadesáti stránková obrazová publikace byla vytištěna hlubotiskem. Autoři publikace oslovili osm fotografů a mezi nimi i Vladimíra Košťiala. Jsou zde publikované černobílé snímky regionu Nízké Tatry. Vladimír Košťial zde má 28 fotografií.

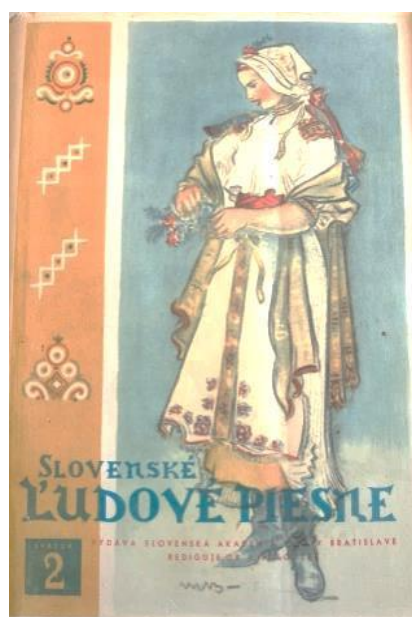
Tvář Československa

Obrazovou publikaci o Československu sestavil J. A. Palouš. V roce 1953 ji vydalo nakladatelství Orbis Praha. 289 stránková obrazová publikace byla vytištěna hlubotiskem. Autor publikace oslovil 28 různých organizací a 32 fotografů a mezi nimi taky Vladimíra Košťála. Vladimír Košťál zde má 1 fotografii.

Slovenské ľudové piesne 2

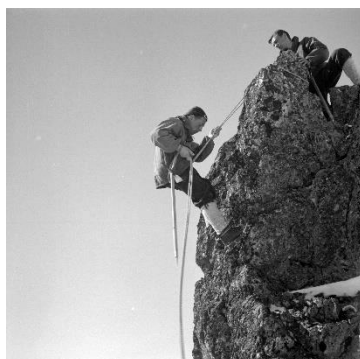
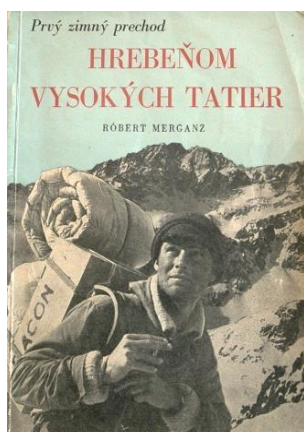
Druhý díl etnografické publikace má 334 stran a vydala ho v roce 1953 Slovenská akadémia vied Bratislava. Publikaci zapsal a hudebně roztřídil František Poloczek, přebal a vazbu navrhl a kresbami doplnil Martin Benka, je tištěná hlubotiskem. Jsou v ní zapsány převážně lidové písně i s notovou osnovou, doplněné fotografiemi z fotoarchivu Matice slovenské a archivu společnosti Slovakotour a také fotografiemi dalších sedmi fotografů, mezi nimi i od Vladimíra Košťála, který zde má 5 černobílých fotografií s tématem lidové architektury, portrétu a lidových tradic z vesnice Važec.

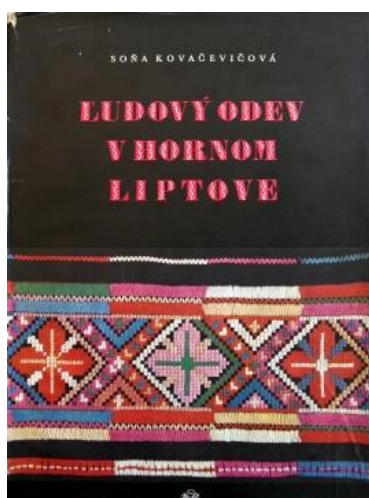
Hrebeňom Vysokých Tatier

Publikaci sestavil Robert Merganz a v roce 1955 vydalo nakladatelství Osveta, n. p. Martin. 59 stránková publikace byla vytištěna hlubotiskem. Kniha mapuje první zimní kolektivní přechod Vysokých Tater v roce 1955. Autor publikace oslovil 3 fotografy a mezi nimi také Vladimíra Košťala, od něhož je zde 14 fotografií.

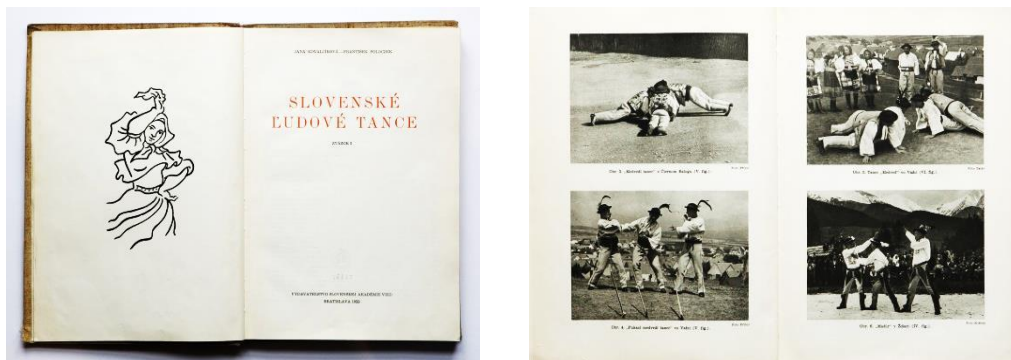
Ľudový odev v Hornom Liptove

Etnografickou publikaci vydalo Slovenské vydavateľstvo krásnej literatúry Bratislava v roce 1955 v rámci edice Knižnica ľudového umenia. Autorka knihy Soňa Kovačevičová predstavila podrobný popis ľudového oděvu v Horním Liptově. Publikaci doplňují fotografie oděvů, reprodukce maleb, kresby jednotlivých částí krojů. Vladimír Košťal zde má 5 fotografií lidové architektury, portrét nevěsty v kroji a setkání mladých lidí na vesnici, vše z Važce. Publikace byla vytištěna hlubotiskem.

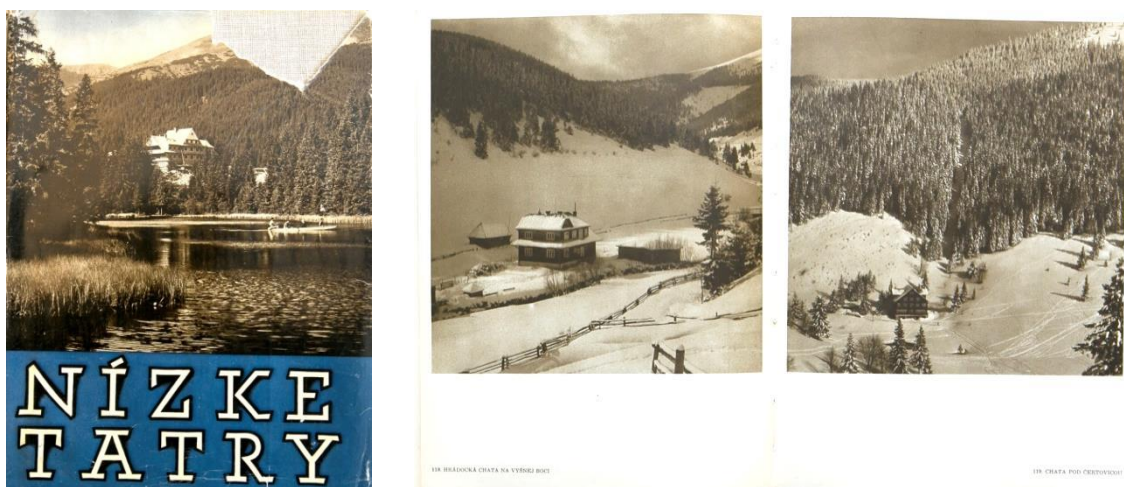
Slovenské ľudové tance

Obsáhlou etnografickou publikaci vydalo vydavatelství Slovenské akademie věd v Bratislavě v roce 1955. Autoři MUDr. Jana Kovalčíková a etnograf PhDr. František Poloczek sestavili praktickou publikaci doplněnou popisnými fotografiemi. Vladimír Košťal je autorem pouze dvou fotografií z vesnice Ždiar. Autorem ostatních černobílých fotografií tištěných hlubotiskem je Jan Přebyl.

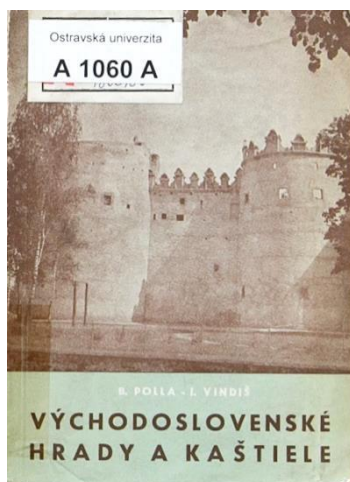
Nízke Tatry

V roce 1956 vydalo nakladatelství Osveta, n. p. Martin publikaci Nízke Tatry. Působivá publikace vytištěná hlubotiskem obsahuje 200 fotografií s tématem krajiny, folkloru a místopisu. Publikaci sestavil Alojz Lutonský a rozčlenil ji do tří kapitol podle jednotlivých lokací – Kráľova hoľa, Ďumbier a Chopok, Chabenec a Prašivá, z nichž každá je uvedena perokresbou od Jozefa Vlčka. Úvodní slovo napsal Ivan Houdek. Hned první fotografie v obrazové části knihy, Cesta z Popradu na Pohronie cez Popovú, je z archivu Vladimíra Košťala, stejně jako 14 dalších, na nichž Košťal převážně zachycuje vesnici. Ostatní fotografie jsou z dílny jiných autorů, celkem dvacetí sedmi, z nejznámějších jmenovitě uvádím Karla Plicku, Karola Kállaye, Eugena Lazišťana, Viliama Malíka.

Východoslovenské hrady a kaštiele

Útlou publikaci v rozsahu 149 stran vydalo nakladatelství Osveta, n. p. Martin v roce 1956. Kniha je vytištěna knihtiskem. Historickou publikaci sestavili Belo Polla a Imrich Vindiš. Obsahově je rozdělena do pěti částí, z nichž každá pojednává o určité části východoslovenského regionu. Kromě historického textu knihu doplňují popisné černobílé fotografie hradů a zámků. Popisky k jednotlivým fotografiím neobsahují jméno autora, v tiráži je pouze vyjmenováno 9 fotografií, mezi nimi i Vladimír Košťal.

Slovenské ľudové piesne 3

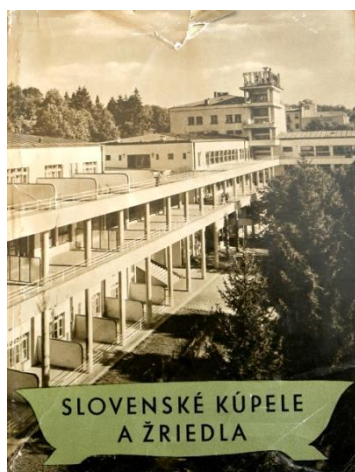
Další díl etnografické publikace vydané v roce 1956 Slovenskou akadémiou vied Bratislava. Autorem je opět František Poloczek, grafikem Martin Benka. Kniha je tištěná hlubotiskem, má 700 stran textu a 128 fotografií, z toho 88 černobílých je od Vladimíra Košťala. Zachycuje na nich vesnice Bajerov, Liptovské Sliache, Velké Zalužice a Rejdovou. Na snímcích můžeme vidět celkové záběry na jednotlivé vesnice, detaily, portréty zpěváků lidových písní a tradiční lidové obřady.

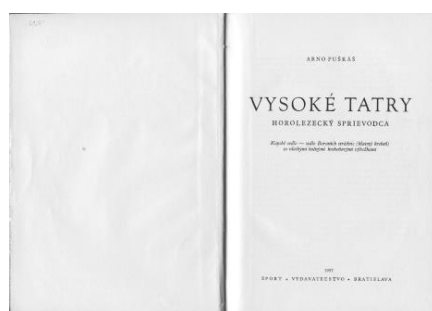
Slovenské kúpele a žriedla

Obrazovou publikaci sestavil kolektiv autorů a v roce 1957 vydalo nakladatelství Osveta, n. p. Martin. Má 216 stran a byla vytištěna hlubotiskem. Vladimír Košťal zde má 26 fotografií. Popisky k jednotlivým fotografiím neobsahují jméno autora, v tiráži je pouze vyjmenováno 22 fotografů, jejichž fotografie sestavovatelé knihy použili, mezi nimi i Vladimír Košťal.

Vysoké Tatry. Horolezecký sprievodca, Kopské sedlo, sedlo Baraních strážnic so všetkými bočnými hrebeňovými výbežkami

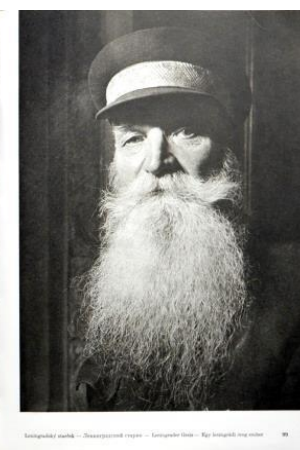
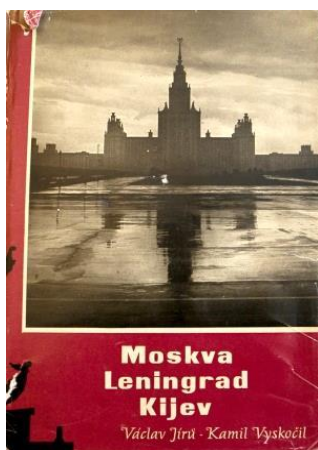
Turistickou příručku vydalo nakladatelství Šport v roce 1957. Je vytištěna knižtiskem a sestavil ji známý horolezec Arno Puškáš. Útlá, ale praktická 137 stránková brožura obsáhle popisuje horolezecké trasy. Její autor ji doplnil názornými schematickými mapkami a fotografiemi od pěti fotografů. Vladimír Košťal zde má 3 snímky.

Moskva - Leningrad - Kijev

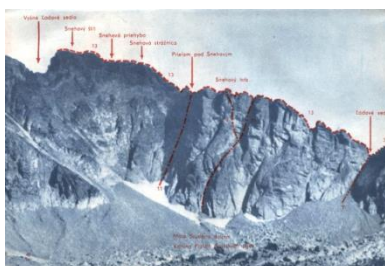
V 50. letech Košťal se skupinou umělců navštívil Sovětský svaz. Záměrem této cesty bylo na základě vlastního poznání prostředí, lidí a atmosféry prodchnuté komunistickými ideály vytvořit monografii věnovanou Sovětskému svazu. Účastníci mohli fotografovat pouze v určených lokalitách. Košťal ale z této cesty vybočil a dovolil si zachytit i běžné neideologické záběry. Koncept publikace, která vyšla v roce 1958

v počtu výtisků 7 200, sestavil Miloš Krno s kolektivem a za autory jsou označeni Václav Jírů a Kamil Vyskočil, kteří byli rovněž účastníky této cesty a mají v knize nejvíce fotografií. Publikace byla vytištěna hlubotiskem a vydalo ji nakladatelství Osveta, n. p. Martin. Najdeme zde 20 snímků Vladimíra Koštiala. Ty jsou pro mne zajímavé nejen svým černobílým obrazem, ale především zobrazovanými náměty. Pouze o jednom z nich, a to fotografii kotvící Aurory na straně 126, bychom mohli říci, že má nějaký ideologicko-politický podtext. Ostatní fotografie zachycují architektonické skvosty města, v mnoha případech jsou to stavby chrámů a křesťanské motivy, krajinné scenérie a portréty. Na dvou fotografiích je zachycen i současný život ve městě (str. 26 centrum Moskvy, str. 60 na nábřeží řeky Moskvy), ale ani zde nenajdeme žádné jásající davy s hesly o budování komunismu, nýbrž jen poklidný neideologický obraz. Rovněž výběr portrétovaných osob – ať už usmívajícího se dítěte, nebo obou starců – je pro Koštiala typický. Jde mu o zachycení skutečného života, bez příkras, ale s hloubkou citu a prožitku.

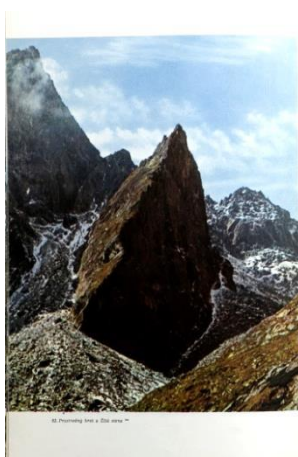
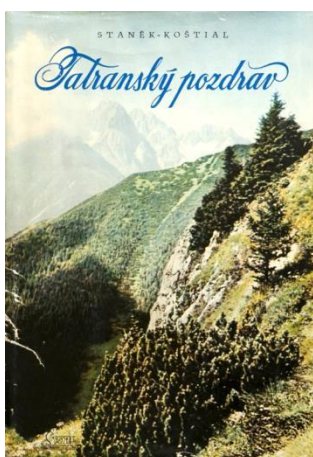
Vysoké Tatry. Horolezecký sprievodca, Nižná Barania strážnica, Sedielko so všetkými bočnými hrebeňovými výbežkami

Turistickou publikaci vydalo nakladatelství Šport v roce 1959. Publikaci vytištěnou knižtiskem sestavil, stejně jako předchozí z roku 1957, Arno Puškáš. Tato druhá publikace je rozdělena na obecnou část, která obsahuje 88 stran popisných horolezeckých informací z oblasti Vysokých Tater a část obsahující schematické mapy, které jsou tvořeny z fotografií. Při sestavování publikace autor oslovil čtyři fotografy. Vladimír Koštial zde má 8 fotografií.

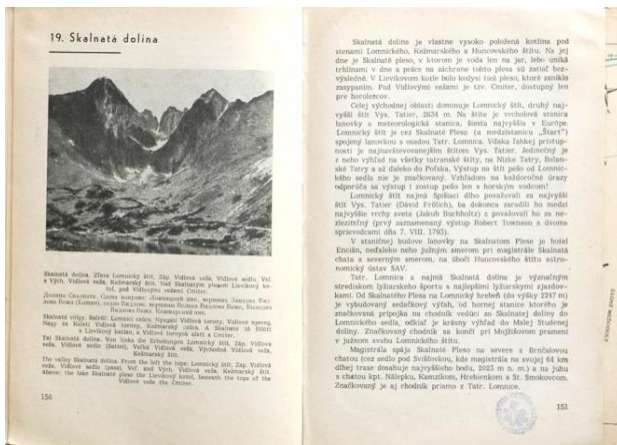
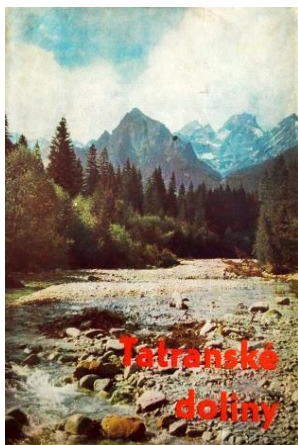
Tatranský pozdrav

Publikace s barevnými fotografiemi od dvou autorů Oldřicha Staňka a Vladimíra Koštiala vyšla v roce 1959 v nakladatelství Slovenského ústředního výboru ČSTV v Bratislavě. Jednalo se o vydavatelství zaměřené na sport, turistiku a rekreaci a tomu odpovídal i výběr fotografií doplněných textem z pera Jozefa Brandobura. Cílem bylo především nalákat turisty do Tater a ukázat možnosti, které zde ke sportu a rekreaci jsou. Barevné reprodukce nejsou z dnešního pohledu příliš kvalitní. Tatry jsou většinou snímány v létě a často jsou zalidněny návštěvníky, popřípadě jsou na fotografiích zachyceny známé chaty, vhodné k ubytování. Z celé publikace je zřejmý její propagační účel. Vladimír Košťal zde prezentuje 50 fotografií. Publikace byla vytištěna ofsetem.

Tatranské doliny

Kniha představuje textový popis a fotografie 34 tatranských dolin. Sestavil ji Radek Roubal. Vydalo ji nakladatelství Šport Bratislava v roce 1961. Součástí jsou i mapy jednotlivých dolin. Počet stran 282, počet příloh 37. Jedná se o druhé doplněné vydání. Od Vladimíra Koštiala je zde 9 černobílých fotografií s danou tematikou. Publikace je vytištěna ofsetovým tiskem.

Putování Československem

Obsáhlou publikaci sestavila Anna Tučková a Alois Svoboda. Knihu vydalo nakladatelství Orbis, n. p., Praha v roce 1960 v rámci edice Naše vlast. Publikace je řešená svižným grafickým stylem 60. let, tištěná hlubotiskem. Kniha je rozdělena na 11 kapitol, je zde 340 stran textu a fotografií, mnohdy i čtyři fotografie na stránce, které mapují všední i sváteční chvíle obyvatel Československé republiky, život v Praze, rozvoj měst a průmyslu s ohledem na budovatelské socialistické úsilí. Fotografie různých formátů jsou vždy doplněny dosti dlouhým textem, v němž se nejen dovíme o tom, co na fotce je, ale má to i velmi silný propagandistický podtón. Autoři vybrali 70 fotografií, kteří zde prezentují fragmenty své tvorby, na nichž zachycují kontrast života dříve a nyní. Také na šesti fotografiích od Vladimíra Koštiala můžeme vidět jak staré časy, např. gazdinu při třepení lnu z Rejdové, interiér staré kuchyně nebo manželský pár z Kamienky u Staré Ľubovne, tatranské motivy, tak i fotografie ze současnosti, například dětský ráj ve Vysokých Tatrách, továrnu na zpracování tabáku aj.

Zima v slovenských horách

Obrazovou publikaci vydalo nakladatelství Osveta, n. p. Martin v roce 1961. Publikaci sestavili Štefan Marton, Milan Šaradín a kolektiv autorů. Úvodní slovo napsal Vladimír Adamec. Kniha na 133 kvalitních černobílých záběrech vytištěných hlubotiskem představuje turisticky laděné pohledy na Vysoké a Nízké Tatry, Malou a Velkou Fatru, Slovenský ráj a také Slovenské Rudohoří a Spišskou Maguru. Popisky k jednotlivým fotografiím neobsahují jméno autora, v tiráži je pouze vyjmenováno 33 fotografií, jejichž fotografie sestavovatelé knihy použili, mezi nimi i Vladimír Koštial.

Turistický sprievodca ČSSR, Vysoké a Belanské Tatry

Turistickou publikaci vydalo nakladatelství Sport Bratislava v roce 1963. Publikaci připravil Radek Roubal. Kniha má 296 stran a 20 příloh, vytištěna je ofsetem. Kromě rozsáhlého informačního textu a turistických map knihu doplňuje 20 černobílých fotografií Vladimíra Košťiala. Najdeme zde snímky tatranských štítů, dolin, ples, chat a turisticky zajímavých lokalit.

Slovenské ľudové piesne 4

Etnografickou, šestisetstránkovou publikaci vydala v roce 1964 Slovenská akadémia vied Bratislava. Zapsal a hudebně ji roztřídil František Poloczek. Přebal a vazbu navrhl a kresbami doplnil Martin Benka. Kniha je především sbírkou převážně lidových písní i s notovou osnovou, doplněnou osmdesáti třemi informačními fotografiemi. Je vytištěna hlubotiskem. Jsou v ní prezentovány fotografie tří fotografů. Od Vladimíra Košťiala je zde 20 černobílých fotografií s tématem slovenské lidové architektury, portrétu a lidových tradic.

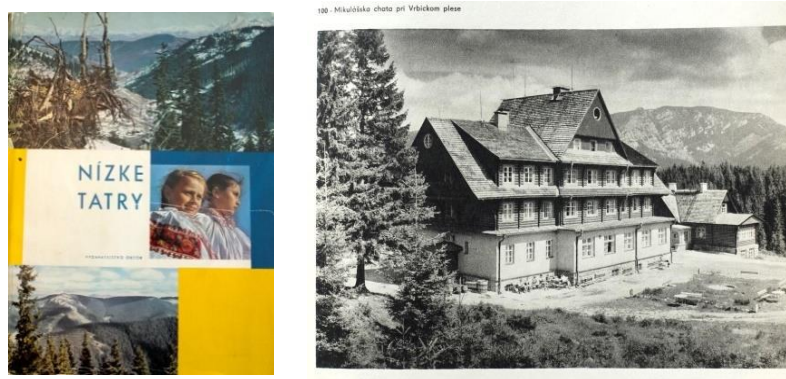
100 foto, almanach fotografií

V roce 1965 sestavil Miro Gregor ve spolupráci s Magdalénou Robinsonovou a Karolem Kállayem publikaci z tvorby slovenských výtvarných fotografů s textovým doprovodem v pěti jazykových mutacích. Kniha vyšla v nakladatelství Obzor v Bratislavě. V úvodu Miro Gregor rozebral situaci ve fotografické tvorbě slovenských autorů do 60. let 20. století. V reprezentativní publikaci, kterou sám sestavovatel nazývá knihou – výstavou, představuje tvorbu 12 fotografů, kteří svá díla pravidelně prezentovali na různých i mezinárodních výstavách a jsou členy Svazu slovenských výtvarných umělců. Výběr jejich fotografií se řídil zásadou přednostně se orientovat na díla nejnovější a nezveřejněná. Kromě fotografií je každý z nich uveden svým krédem nebo mottem. Celá publikace představuje černobílé fotografie vytištěné hlubotiskem a má 170 stran. Na konci publikace jsou profily jednotlivých fotografů i seznam přístrojů, objektivů, vývojek a filmových materiálů, které fotografové použili. Vladimír Košťial zde vybral svoji později úspěšnou fotografii Nad jazerom (1957), dále horský motiv V Tatrách (1959), Stretnutie (1963), motivem je setkání horolezce a lanovky směřující na Lomnický štít, Sólo (1963) - portrét zpěvačky lidových písní v rejdovském kroji a dokumentární fotografii Svatba v Pohorelej (1960).

Nízke Tatry

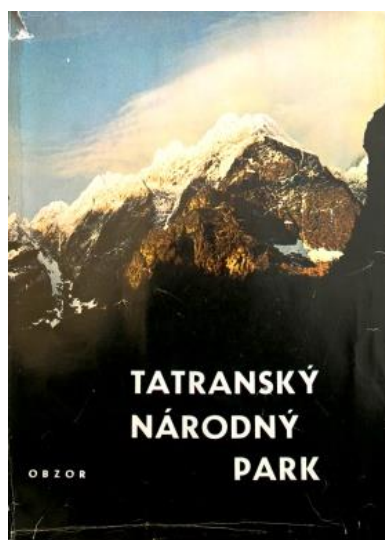
V roce 1965 knihu, kterou sestavil Miroslav Kukačka, vydalo nakladatelství Obzor. Má 204 stran tištěných hlubotiskem. Autor obrazové publikace oslovil 15 fotografů a mezi nimi i Vladimíra Košťiala. Jak vyplývá z názvu, jsou zde snímky regionu Nízke Tatry, devět z nich je od výše jmenovaného.

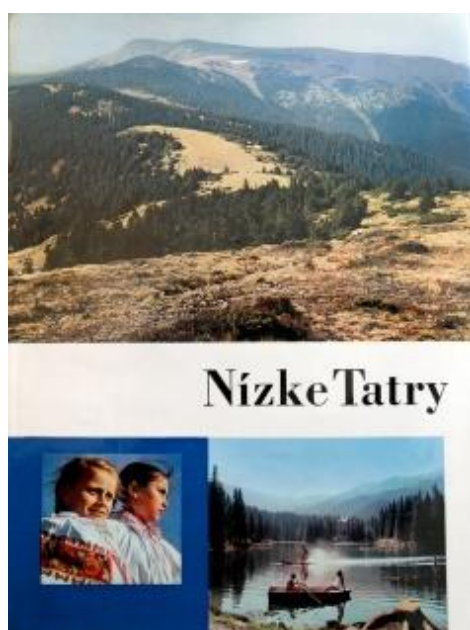
Tatranský národný park

Publikaci sestavil Milan Hirš a v roce 1966 ji vydalo nakladatelství Obzor. Na dvě stě šestnácti stranách tištěných hlubotiskem se seznamujeme s historií i současností Tatranského národního parku, osmnáct stran pak tvoří barevná příloha. Popisky k jednotlivým fotografiím neobsahují jméno autora, v tiráži je pouze vyjmenováno 64 fotografů, jejichž fotografie sestavovatel knihy použil, mezi nimi i Vladimír Košťal.

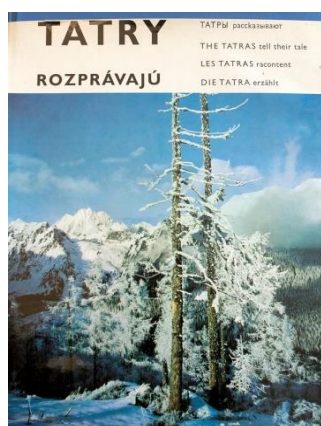
Nízke Tatry

Miroslav Kukučka sestavuje a v roce 1968 nakladatelství Obzor vydává druhé vydání knihy o Nízkých Tatrách rovněž vytištěné hlubotiskem. Ale Vladimír Košťal zde má již jen 7 fotografií.

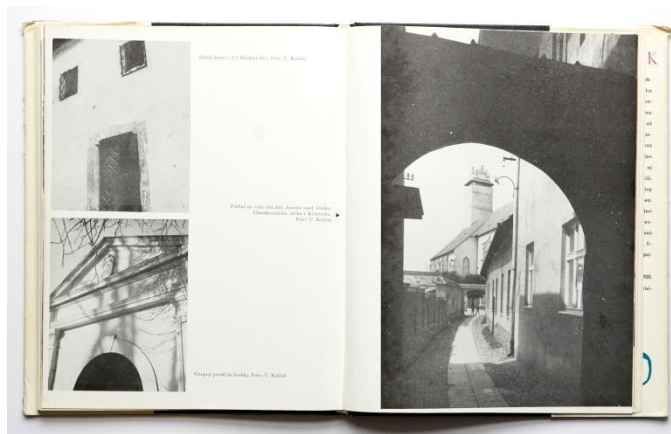
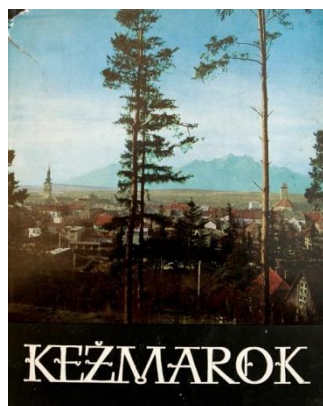
Tatry rozprávajú

Publikaci sestavil Vladimír Babnič a v roce 1969 vydalo nakladatelství Obzor, n. p. agentura Tatrapress Bratislava. Má 148 stran tištěných hlubotiskem a obrazem mapuje prostředí Vysokých Tater. Popisky k jednotlivým fotografiím neobsahují jméno autora, v tiráži je pouze vyjmenováno 12 fotografů, jejichž fotografie sestavovatel knihy použil, mezi nimi i Vladimír Košťal.

Kežmarok

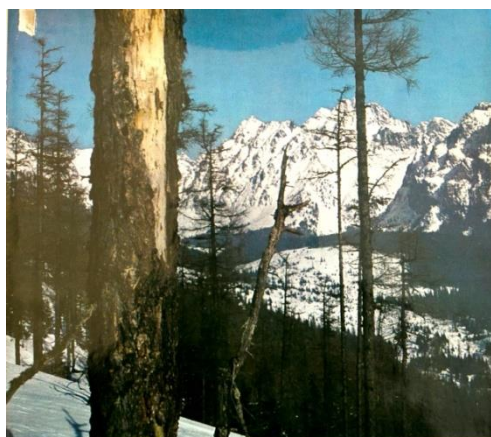
K 700. výročí udělení městských práv v roce 1969 vydalo nakladatelství Obzor v Bratislavě pro Městský národní výbor v Kežmarku monografii o historii a současnosti města. Knihu sestavil Ján Duračinský. Mezi třemi fotografy, kteří vytvořili obrazovou přílohu, v níž najdeme i fotografie historických dokumentů a historické fotografie z fotoarchivu Městského muzea v Kežmarku a Slovenského národního muzea v Bratislavě, najdeme i jméno Vladimíra Košťala. Na 20 snímcích Vladimíra Košťala vidíme například pohledy na střed města s radniční věží, na Vysoké Tatry, fotografie náměstí s radnicí, zajímavě nasnímané nádvoří kežmarského hradu, detaily domů, historických typických uliček, dřevěného kostelíka, ale i moderních závodů (teplárna, pekárna) a portréty místních mistrů sportu. Publikace doplněná historickými dokumenty byla vytištěna ofsetem.

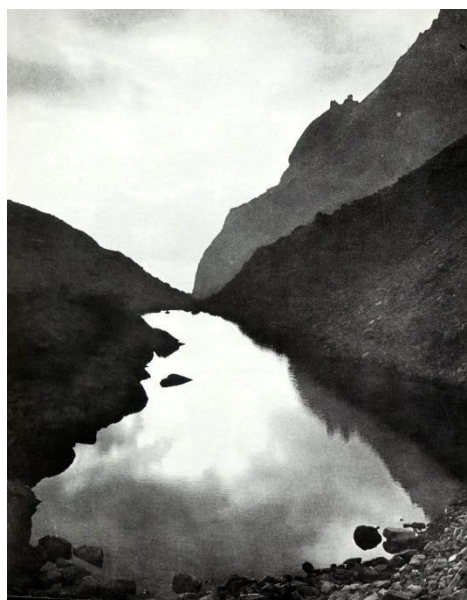

Vysoké Tatry

Sto dvaceti šesti stránkovou publikaci sestavil Karol Benický a v roce 1969 ofsetem vytisklo a vydalo Stredoslovenské vydavateľstvo. Obrazem je v ní zmapováno prostředí Vysokých Tater. Pod fotografiemi není uveden autor, ale mezi sedmi fotografy, jmenovanými v tiráži, nacházíme i Vladimíra Koštiala.

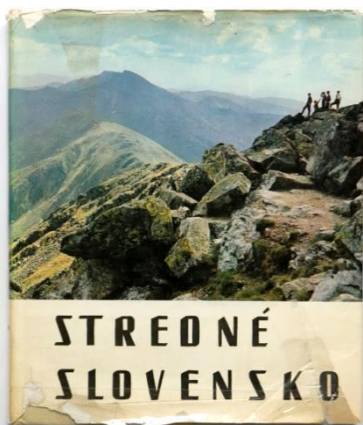

VYSOKÉ TATRY

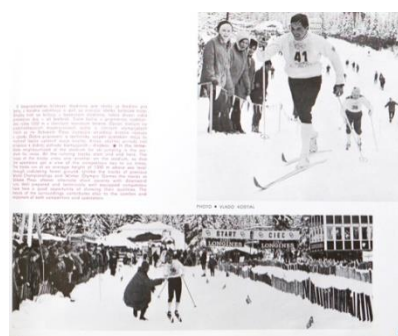
Stredné Slovensko

Publikaci sestavil Peter Benický, úvodní text napsal Emil Murgaš. V roce 1970 ji jako reprezentační publikaci o formátu A3 vydalo Středoslovenské vydavatelství v Banské Bystrici v edici Aktuality. V knize převažují černobílé fotografie, zhruba 10 procent představují fotografie barevné, většinou použité na oddělení jednotlivých kapitol publikace. Zajímavým způsobem – formou skládačky z tří listů – jsou řešeny panoramatické snímky převážně s motivy hor. Fotografie zde prezentuje 17 fotografií, 6 černobílých fotografií je od Vladimíra Koštiala. Kniha je vytištěná ofsetovým tiskem.

Majstrovstvá sveta v lyžovaní, severské disciplíny 1970

Prezentační katalog vydal organizační výbor mistrovství světa v lyžování v roce 1970 ve vydavatelství při Svazu slovenských novinářů v Bratislavě. Redaktor Július Psoťka, texty Jozef Bobok a Ivan Bohuš. Text byl také přeložen do angličtiny. Publikace vytištěná ofsetem představuje Československo z různých úhlů pohledu. Jsou zde fotografie známých měst, např. Prahy, Mariánských Lázní, Brna, Bratislavy, Piešťan, Levoči či Košic, krajinných regionů jako Oravy, Malé Fatry, Vysokých Tater, objektů lidového umění i zachycení lidových tradic. Jsou zde zmíněny i úspěchy československých sportovců, např. Emila Zátopka, Jiřího Rašky, Věry Čáslavské, fotbalistů, hokejistů, horolezců a zmínka je i o cvičencích spartakiády. Vladimír Košťial zde má tři černobílé snímky. Prvním je historická budova v Levoči a dalšími pak sportovní záběry z prostředí Vysokých Tater.

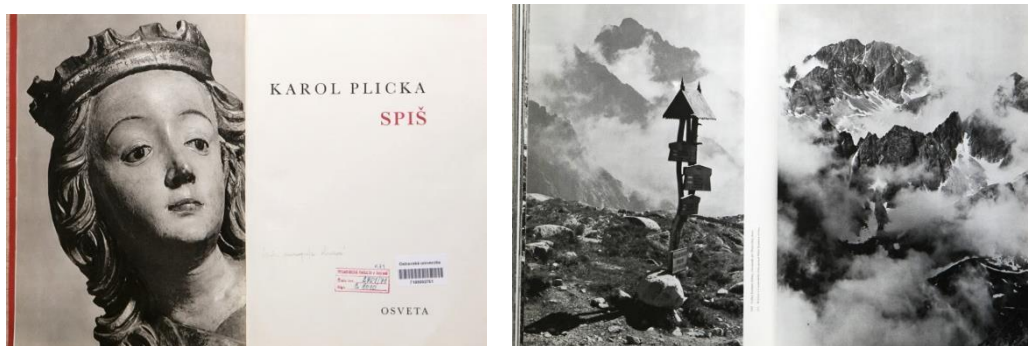
Lyžiarske slávnosti vo Vysokých Tatrách

Publikaci vydal Slovakopress, vydavatelství ČSTK v Bratislavě společně s organizačním výborem MS v lyžování v roce 1970 jako prezentační katalog z průběhu tak důležité sportovní akce. Katalog i texty sestavil Július Psoťka (tiskový tajemník OV MS 1970), jsou přeloženy do angličtiny. Vázaná publikace většího obdélníkového formátu představuje 96 různě velkých barevných fotografií vytištěných ofsetovým tiskem, bez uvedení jmen autorů u fotografií. Můžeme na nich vidět záznam z celé akce, včetně výsledků a statistik jednotlivých disciplín. Knihu také doplňují loga akce, nebo vizuál medailí. Identifikovala jsem jen několik fotografií od Vladimíra Košťiala, a to jen díky tomu, že je znám z jiných publikací.

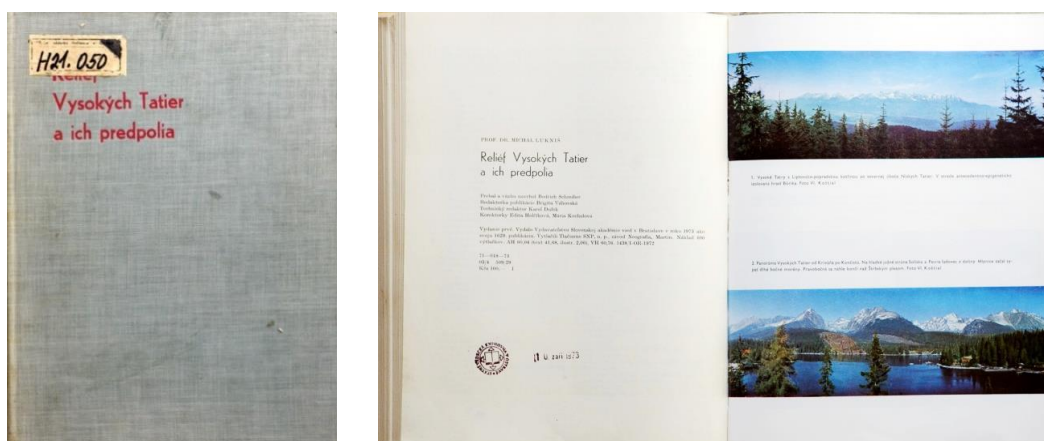
Spiš

Velkoformátovou obrazovou publikaci vydalo nakladatelství Osveta v roce 1971. Sestavil ji Karel Plicka, úvodní text napsal Ivan Chalupecký. Kniha, která mapuje region Spiš v různých rovinách, má rozsahem 232 stran a obsahuje černobílé i barevné fotografie. Publikace byla vytištěna hlubotiskem. Popisky k jednotlivým fotografiím neobsahují jméno autora, v tiráži je pouze vyjmenováno 6 fotografů, jejichž díla byla použita, mezi nimi i Vladimír Košťial.

Reliéf Vysokých Tatier a ich predpolia

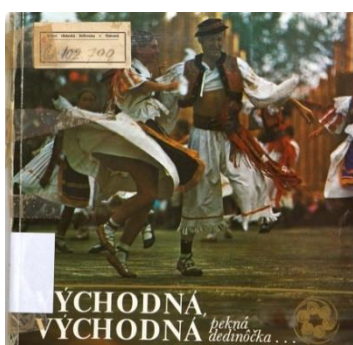
Obsahově rozsáhlou vědeckou publikaci o geografii vydalo nakladatelství Slovenskej akadémie vied v Bratislavě v roce 1973. Autorem publikace je Michal Lukniš. Tři sta sedmdesát pět stran odborného textu je doplněno schematickými mapami, kresbami, černobílými a barevnými fotografiemi různých formátů. Vytisknuto ofsetem. Vladimír Košťial zde má pět barevných fotografií a tři černobílé. Převážně se jedná o panoramatické snímky západních a východních Tater, je zde pohled na Vysoké Tatry a popradskou kotlinu z Popradu nebo pohled na Vysoké Tatry s liptovsko – popradskou kotlinou ze severní strany Nízkých Tater.

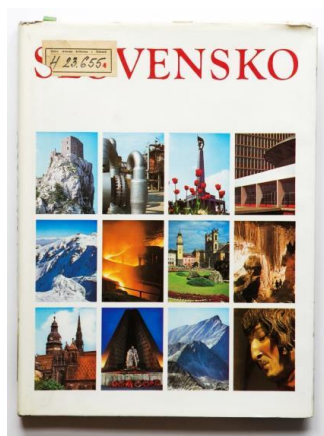
Východná, Východná pekná dedinôčka...

Katalog autorů Igora Kovačoviče a Klimenta Ondrejky vydal Osvetový ústav v roce 1973 u příležitosti 20. výročí folklorního festivalu ve Východné. Úvodní slovo napsal Ctibor Tahy, předseda výboru FF Východná. Katalog má 92 stran a vkusně ho doplňují kresby akademické malířky Sibylly Greinerové. 12 fotografů na černobílých i barevných snímcích mapuje nejen atmosféru folklorního festivalu, ale i atmosféru vesnice a tradiční život v ní. Vladimír Košťial zde prezentuje 8 fotografií s motivem života na vesnici, všímá si náboženských symbolů a také amfiteátru ve Východné. Katalog je vytištěn ofsetovým tiskem.

Slovensko

Obrazovou publikaci sestavil Eugen Lazišťan a v roce 1975 vydalo nakladatelství Osveta, n. p. Martin. Úvodní text o starých a nových krásách Slovenska napsal předseda vlády Slovenské republiky Peter Colotka. Publikace je sestavena z 264 barevných fotografií 50 fotografů, doplněná poezií Andreje Plávky a Júlia Lenka. Publikace je vytištěna ofsetovým tiskem. Od Vladimíra Košťiala jsou zde například fotografie z tepelné elektrárny v Novákách, tatranské motivy a žánrové snímky ze slovenské vesnice. V knize nelze najít autory jednotlivých snímků, což poněkud snižuje její vypovídací hodnotu.

Svet Tatier

Velkoformátová, 244 stránková barevná fotografická publikace vydaná nakladatelstvem Sport v roce 1977, tištěná ofsetem. Sestavil ji Miro Gregor a kolektiv a umístil do ní fotografie devíti fotografů, úvodní slovo napsal Ján Cikker. Rozdělena je na čtyři části - Tatry turistické, horolezecké a lyžiarske a Tatry ako národné parky a oblasti cestovného ruchu. Na začátku je na osmi stranách fotografická mozaika tatranských motivů. Už v ní najdeme pět snímků Vladimíra Košťiala, jeho fotografie Gerlachu je pak otištěna již v úvodu knihy, v knize samotné má pak dalších 30 snímků. Tématem jsou samozřejmě Tatry ve všech podobách i ročních dobách, včetně aktivit zde provozovaných.

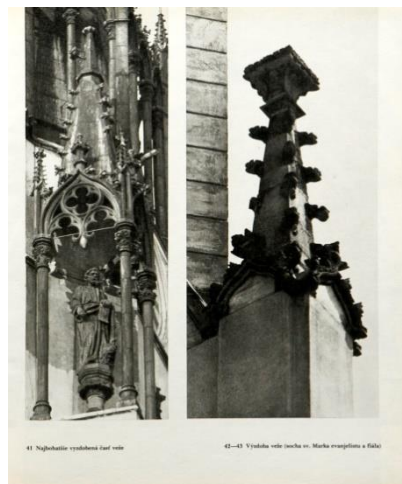
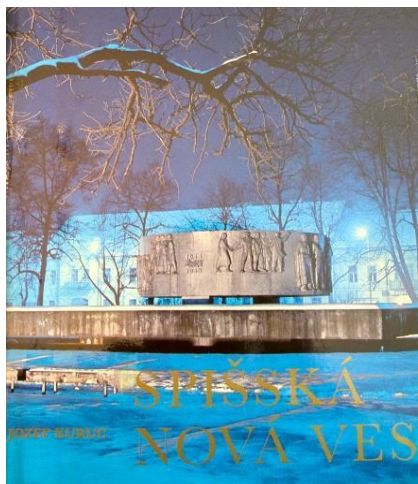
Lesné hospodárstvo Tatranského národného parku

Informačně obsáhlou publikaci o Tatranském národním parku vydalo v roce 1979 Východoslovenské vydavateľstvo, n. p. Košice. Knihu sestavili Miroslav Strnka a Viliam Matuský. Všeobecnou část činí 400 stran textu, kterou doplňuje obrazová část. Barevné i černobílé fotografie tatranské přírody zde prezentuje devět fotografů. Vladimír Košťial má zde jednu fotografii, na které je zotavovna ROH Morava v Tatranské Lomnici v pozadí s Lomnickým štítem. Publikace je vytištěná ofsetovým tiskem.

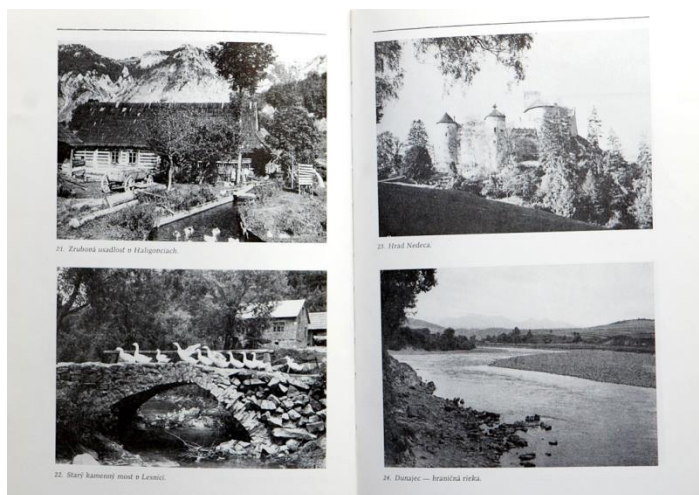
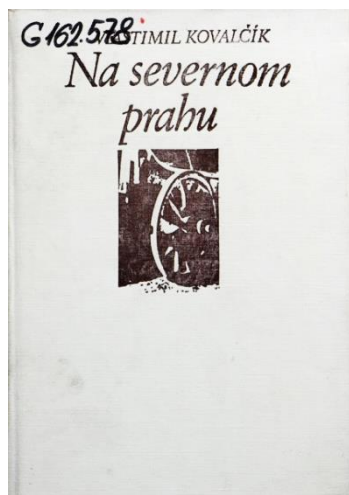
Spišská Nová Ves

V roce 1979 vydalo nakladatelství Osveta, n. p. Martin obrazovou publikaci Spišská Nová Ves, kterou sestavil Jozef Kuruc v rámci edice fotografických vlastivědných publikací. Černobílé fotografie jsou vytištěny hlubotiskem a barevné ofsetem. Úvodní text o historii města je doplněn Košťalovou fotografií „Detail výzdoby na provinčnom dome“. Na publikaci se podílí deset fotografií a další fotografie jsou z archivu ČSTK. Samotný Košťal zde má 42 fotografií.

Na severnom prahu

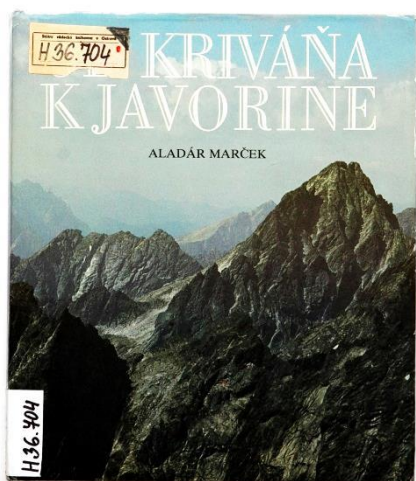
Knihu sestavil Vlastimil Kovalčík, v roce 1983 vydalo nakladatelství Tatran v Bratislavě. Kniha obsahuje 192 stran textu a 32 stran obrazových příloh. Šest autorů zde na černobílých fotografiích zaznamenalo Zamaguří - krajinu severního Slovenska. Představují zde neobyčejné přírodní krásy, umělecké památky, kraj osobitého folklóru a pracovitých lidí. Vladimír Košťal zde má 10 fotografií. Za zmínku stojí, že jedna z nich s názvem „Nedeľné popoludnie v Osturni“ je použita jako grafický prvek na titulní straně knihy. Kniha je vytištěná ofsetovým tiskem.

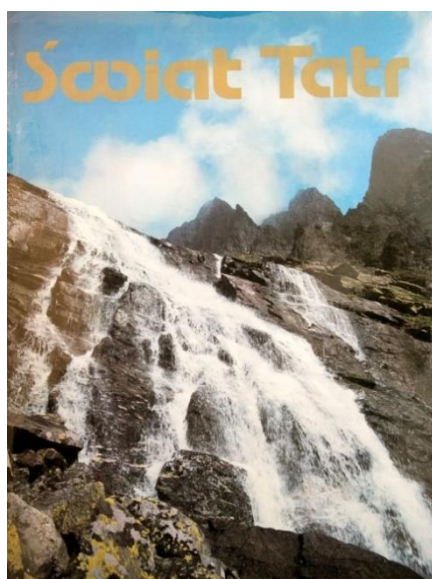
Od Kriváňa k Javorine

Obrazová publikace vydaná nakladatelstvím Osveta, n. p. Martin v roce 1983, sestavená Aladárem Marčekem. Na 199 stranách je vytištěno 179 barevných fotografií, které doplňuje propagačně laděný text o krásách Tater, báseň Andreja Plávky a reprodukce uměleckých děl slovenských malířů. Popisky k jednotlivým fotografiím neobsahují jméno autora, v tiráži je pouze vyjmenováno 16 fotografů, mezi nimi i Košťial, jejichž díla sestavovatel knihy použil. Kniha je vytištěná ofsetovým tiskem.

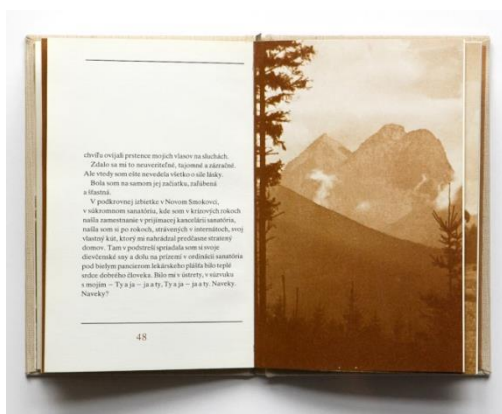
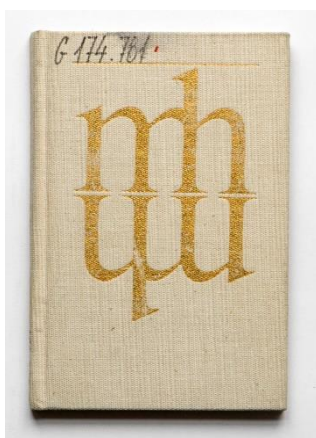
Świat Tatr

Publikaci sestavil Miro Gregor a v roce 1984 vydalo Wydawnictwo Sport i Turystyka Warszawa. 200 stránková obrazová publikace byla vytištěna hlubotiskem. Autor publikace oslovil 10 fotografů a mezi nimi i Vladimíra Košťiala, který zde má 24 fotografií.

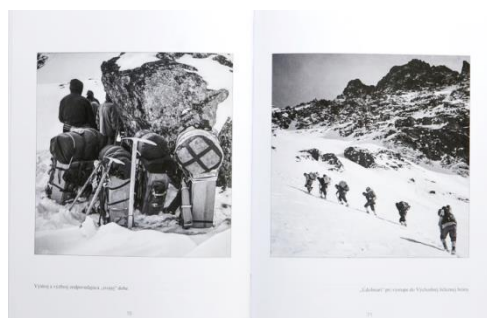
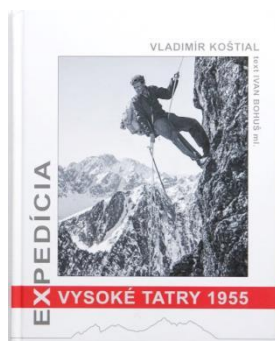
Vzácnější nad zlato

Formátově malou a obsahově bohatou osobní výpověď o vztahu k domovině představuje knížka Maši Haľamové vydaná v roce 1988 nakladatelstvem Osveta, n. p. Martin. Součástí knihy jsou i kolorované sépiové fotografie od pěti fotografů, mezi nimi např. od Karla Plicky a Jana Halaši, které mají obrazově dokreslit pocity autorky. Od Koštiala jsou zde dvě fotografie, na jedné jsou Tatry a na druhé detail rostliny. Kniha má 58 stran a je tištěna ofsetem.

Expedícia Vysoké Tatry 1955

V roce 2016 vydalo nakladatelství I&B Vysoké Tatry publikaci, která představuje první zimní kolektivní přechod hřebenem Vysokých Tater v roce 1955. Autorem textů je Ivan Bohuš ml., autorem fotografií Vladimír Košťál. Na stránkách knihy se čtenáři mohou seznámit s životopisy účastníků přechodu, včetně jejich portrétů focených v plenéru, i s organizací a průběhem akce. Text tvoří pouze doprovod černobílým fotografiím, na kterých Košťál zachytil celou atmosféru přechodu 61 tatranských štítů i krásu tatranských velikánů včetně všech činností, které vykonávali členové obou družstev - vrcholového i údolního zásobovacího. A tak máme zdokumentovány jak horolezecké výkony, tak např. pochod družstev, bivakování, vaření, likvidaci tábora, výzbroj a výstroj i závěrečné oslavy na Kežmarské chatě. V knize je na str. 85 i fotografie Vladimíra Koštiala na hřebeni Lomnického štítu, ta byla ale pořízena v roce 1939 a patří k jedněm z mála dochovaných z té doby.

3.2. Fotografie v časopisech a novinách

Reportážní fotografie Vladimíra Koštiala se pravidelně objevovaly na stránkách časopisů i novin. Publikoval v časopisech Krásy Slovenska, Život, Trenér a cvičitel, Vysoké Tatry, Štart, Technické noviny, Svět v obrazech, Květy, Lyžařství. Prezentoval se zde především fotografiemi krajiny, portréty, reportážními a žánrovými snímky a záběry ze sportu. Nejvíce jeho fotografií najdeme v časopisech Krásy Slovenska a Vysoké Tatry.

Měsíčník Krásy Slovenska začal vycházet v roce 1921. Od počátku byl zaměřen na propagaci přírodních a kulturních krás Slovenska, neopomíjel ani tradiční etnografické motivy, všímal si vesnické a městské architektury. Celým svým obsahem sloužil a slouží rozvoji cestovního ruchu, turistice, horolezectví, jeskyňářství a ochraně přírody. V současnosti vychází jako dvouměsíčník. Na základě informace od pana Košťála, že fotografie od jeho otce se od 50. let objevovaly v tomto listu, jsem zmapovala ročníky 1951 až 1976. Soupis nalezených Košťálových fotografií a dalších zmínek o jeho osobě je uveden v přílohách diplomové práce číslo 6, 8.

Časopis Vysoké Tatry vznikl v roce 1962. Soustřeďuje se nejen na zachycení krás tatranské přírody, ale i na její ochranu, seznamuje čtenáře s turistickými trasami, sportovními událostmi i možnostmi kulturního vyžití, rozvojem cestovního ruchu a také péčí o lesní ekosystémy. Jeho redaktory byli např. známý horolezec Arno Puškáš a popřední sportovní publicista Július Psočka. V současné době vychází jako dvouměsíčník pod názvem Tatry a jeho vydavatelem jsou Štátne lesy Tatranského národního parku. Tento časopis jsem zpracovala od počátku jeho vydávání až do roku 1976, kdy Vladimír Košťál ukončil svou profesní kariéru. Přehled nalezených fotografií a článků viz přílohy číslo 6, 7.

3.3. Propagační tvorba

Vladimír Košťal se vyučil fotografem a od začátku své profesní kariéry se fotografováním jako živnostník živil. Proto je samozřejmé, že se věnoval i fotografii komerční. Od založení vlastního ateliéru v roce 1937 až do jeho znárodnění v roce 1950 sám přijímal i zakázky. Na objednávku tak např. vyfotografoval a zdokumentoval první zkušební jízdu visuté lanovky z Tatranské Lomnice na Štrbské pleso v roce 1937.

„Urobil som šesťnásť záberov a fotky predal pánovi staviteľovi a štátnym kúpeľom. Po troch korunách za kus.“⁴²

Před ateliérem v Tatranské Lomnici, V ateliéru, Reklama, 40. léta

Jeho zákazníky byli jak návštěvníci Vysokých Tater, turisté a lázeňští hosté, tak i majitelé penzionů a lázeňských domů, kteří prostřednictvím fotografií a pohlednic propagovali své podnikání.

⁴² Košťal, Vladimír. *Rozhovor s autorem, Legendy Tater, text Andrej Bán*. Mladý Svět, 1996.

„Otec sa celý život živil len fotografiou, čo pre rodinu prinášalo rôzne neisté situácie, ale zároveň i dobrodružstvo.“⁴³

Po znárodnení odmietl Vladimír Košťál dělat fotografa v komunálním podniku. Pro svou tvorbu potřeboval uměleckou svobodu a v komunále by byl příliš svázán právě jen komerční zakázkovou a režimní propagandistickou fotografií. Přesto se však fotografiím komerčního charakteru nevyhnul.

Od roku 1954 mohl jako člen fotografické sekce uměleckého průmyslu slovenského svazu výtvarných umělců přijímat zakázky na publikační činnost prostřednictvím jednotlivých vydavatelství a pracovat pro Československou tiskovou kancelář. Byť to byly zakázky tehdejších režimních institucí, poskytovaly Košťalovi větší uměleckou svobodu, než by měl v tehdejší komunální provozovně.⁴⁴

„Bol neobyčajne skromný a pracovitý. To sú prvé slová, ktoré mi napadnú, keď spomeniete Vladimíra Košťala. Poznal som ho „z videnia“, často sme sa stretávali, ved' v ostatných rokoch jeho života sme bývali na jednej ulici. Žiaľ, bol medzi nami veľký vekový rozdiel, možno preto vždy ostalo len pri pozdrave. Aj od mojich rodičov som vedel, že jeho spôsobu života a práci doba príliš nepriala. Pamätám si, že pri príležitosti stého výročia založenia Tatranskej Lomnice (roku 1992) som bol ako začínajúci fotograf zaangažovaný do prípravy výstavy fotografií s tematikou minulosti a súčasnosti tejto osady. Samozrejme nechýbali tam ani fotografie Vladimíra Košťala. Pred vernisážou výstavy sme ho poprosili, aby symbolicky prestrihol pásku a takto „odštartoval“ jedno zo sprievodných podujatí osláv. Bolo to malé gesto, ktorým mu organizátori osláv dali najavo, že sa naňho – ani ako vtedy už dlhoročného dôchodcu – nezabudlo.“⁴⁵

Kalendář, 70. léta

⁴³ Košťál, Vladimír. *Rozhovor se synem autora*. Tatranská Lomnica: 20. 12. 2018.

⁴⁴ Hlaváč, Ľudovít. *Dejiny slovenskej fotografie*. Martin: Osveta, 1989, str. 218–219.

⁴⁵ Bohuš, Ivan. *Rozhovory s pamětníky, fotograf, horolezec, publicista*. Tatranská Lomnica: 5. 1. 2019.

Fotografie tatranských hotelů, chat, penzionů, výletních restaurací a sanatorií přinášel v tomto období Košťial pro celé Československo. Atmosféru rekreačních středisek nebo zotavoven ROH bylo možno vidět na různých prospektech. Zaměřoval se především na lokalitu východního a středního Slovenska, např. fotil pro město Poprad, Bardejov, Kežmarok, Prešov, Spišská Nová Ves, Rožňava, Svit, Ždiar, Piešťany, Vyšné Hágy, Červený Kláštor, Stará Lesná. Tyto motivy také využíval při tvorbě různých typů kalendářů a propagačních letáků.

Vagónka Poprad

Jako fotograf měl Košťál povolen oficiální přístup do různých výrobních podniků, a tak na zakázku mapoval tato zařízení za účelem jejich prezentace a propagace. Jednalo se například o podniky: Elektrárne Nováky n. p., Československé dráhy, Nový domov n. p., Spišská Nová Ves, Mlyny, pekárne a cestovinárne Spišská Nová Ves, Tatrasvit, Železorzudné doly Rudňany, Tabakový priemysel, Vagónka Poprad nebo různá JZD.

„Dlhšiu dobu bolo možné vidieť na rôznych staniach a vo vlakoch fotografie môjho otca. Jednalo sa o zákazku Československých dráh. Chceli mať po staniach prezentačné fotky.“⁴⁶

Elektrárna Nováky

Autokemp Tatranská Lomnica

Asi nejzajímavější zakázky z pozdějšího období jsou jeho fotografie pro československou expozici výstavy EXPO 67 v Montrealu. Jeho prezentace fotografií, které dokumentovaly připravenost Československa uspořádat mistrovství světa v klasickém lyžování, přispěla na kongrese FIS v Bejrútu v květnu 1967 k naší úspěšné kandidatuře.

---

⁴⁶ Košťál, Vladimír. *Rozhovor se synem autora*. Tatranská Lomnica: 20. 12. 2018.

3.4. Pohlednice

V druhé polovině 19. století se postupně začala objevovat nová podoba písemné komunikace mezi lidmi. Vedle uzavřených dopisů jsou to obrazové poštovní lístky. Než se prosadily v každodenním životě, musely překonat mnohé administrativní a technické komplikace. Distribuce pohlednic úzce navazovala nejen na rozvoj cestovního ruchu, ale souvisela také s rozvojem tiskařských technik a výrobou vhodných papírových materiálů.

Při výrobě pohlednic se nejprve uplatňuje litografie. Vydavatelé pohlednic dbali na kvalitu provedení a pohledy z tohoto období patří k nejkrásnějším. Dalšími technikami, které se používaly, jsou světlotisk a autotypie, hlubotisk a později především klasický fotochemický proces bromografie, který se udržel až do 60. let minulého století. Později, obzvláště u barevných pohlednic, převládl ofsetový tisk. Zlatým věkem pohlednic byl přelom 19. a 20. století. V té době pohlednice získává ustálenou podobu – jedna strana obrazová, druhá adresní. Vedle obrázku je malé místo pro krátký text, adresa tehdy zabírala celou jednu stranu pohledu. Tato podoba pohlednice se začíná měnit někdy kolem roku 1905, místo pro adresu je zmenšeno, text už se nepíše na obrazovou část, ale na uvolněné místo na adresní části pohledu. S první světovou válkou přichází úpadek pohlednic, svět má jiné starosti. Pohlednice musí být levná, přestává se používat nákladná litografie, přednost dostávají lacinější techniky, klesá grafická úroveň. Ale pohlednice žije i v meziválečném období i během druhé světové války. Velký vliv na znovuoživení pohlednic má rozvoj turizmu. V poválečných letech a až do let padesátých má pohlednice převážně podobu černobílé fotografie, barevná pohlednice je výjimkou. V 60. a 70. letech 20. století začíná svět pohlednic ovládat barevná fotografie.⁴⁷

Pohlednicovou tvorbu Vladimíra Koštiala jsem mohla zmapovat díky setkání s panem Andrejem Janovským (ročník 1938), učitelem a historikem z Kežmarku, který je celoživotním sběratelem pohlednic. Ve svém archivu jich má téměř sto tisíc a mezi nimi 250 pohlednic z autorské dílny Vladimíra Koštiala.

„Koštialovo dielo mapujem už 50 rokov. Mám prevažnú časť jeho pohľadníc. Všetky druhy – čiernobiele, farebné, skladačky. Myslím si, že Koštial prišiel do prajnej doby. Po spustení lanovky na Štrbskom plese sa prílív turistov zvýšil. Doba mu priala, ale mal i konkurenciu. Uvažoval moderne, reagoval na potreby doby. Bol to dobrý fotograf, ktorý prezentoval netradičné zábery na svojich pohľadniciach. Nachádzal iný uhol pohľadu. Mal dobré oko – s takým okom sa musí človek narodiť.“⁴⁸

---

⁴⁷ Beneš, František. *Příručka pro sběratele pohlednic*. Praha: POFIS, 2004

⁴⁸ Janovský, Andrej. *Rozhovory s pamětníky, historik, sběratel pohlednic*. Kežmarok: 17. 1. 2019.

Pan Janovský mi umožnil naskenovat všech 250 Košťalových pohlednic ze své sbírky, sám ale říká, že to nejsou všechny, které byly vydány, celkový počet pohlednic vydaných Košťalem odhaduje na tři sta. Domnívám se však, že již počet 250 pohlednic nám umožňuje udělat si představu o Košťalově pohlednicové tvorbě.

Janovský Andrej, sběratel pohlednic, 2019

Vydáváním pohlednic se Košťal začal zabývat krátce po příchodu do Vysokých Tater. Po založení svého vlastního atelieru v Tatranské Lomnici jeho služeb často využívali turisté a lázeňští hosté. Košťal viděl velký potenciál turizmu i jeho přínos pro svou fotografickou živnost ve Vysokých Tatrách. Vycházel z toho, že návštěvníci si rádi koupí a odešlou pohlednici, aby se svým blízkým pochlubili, které místo navštívili, a současně je potěšili, že si na ně i na výletě či dovolené vzpomněli. Chtěl proto nabídnout turistům pohlednice přímo z místa jejich pobytu, a to v dostatečném množství. Proto si krátce po založení atelieru pořídil stroj na jejich výrobu ve formátu 14 x 9 cm a ještě během druhé světové války začal vlastním nákladem vydávat černobílé pohlednice Vysokých Tater pod hlavičkou Foto Centrum Tatranská Lomnica. Zadní stranu tvořil ozdobný podklad a také logo nebo razítko autora, u menších formátů pohlednic pouze písmeno K. Díky těmto starým pohlednicím a jejich námětům můžeme po více jak sedmdesáti letech obdivovat nejen krásy hor, ale i dnes již mistry zaniklou původní architekturu turistické a lázeňské infrastruktury Vysokých Tater první poloviny 20. století.

Že se skutečně nejednalo o práci okrajovou, zjistíme i z rozhovoru se samotným autorem, který poskytl redaktorovi Mladého světa v roce 1996. Vzpomíná, že:

„Po osamostatnení Slovenska sme s kamarátom za pár dní vytlačili 60 tisíc pohľadníc s tatranskými motívami. Dali sme to do hotelov, trafik, bazárov – všade. Vyplatilo sa to, prišli sme s tým prví.“⁴⁹

Tématem pohlednic byla nejen panoramata tatranských štítů a příroda, ale také turistické chaty, hotelové a lázeňské domy, penziony, stanice lanovek a úzkorozchodná podtatranská železnice.

Po druhé světové válce ve vydávání pohlednic pokračoval pod hlavičkou Foto Košťal Tatranská Lomnica. Na pohlednicích se začínají objevovat i jiná témata, například slovenská lidová architektura, kroje, lidové a církevní slavnosti a slovenský folklor obecně. V rámci zakázek na pohlednice Vladimír Košťal putuje po celém Slovensku a fotografuje zajímavosti místní architektury. A tak můžeme na jeho pohlednicích nalézt například dřevěný kostelík sv. Anny v Javorině, unikátní evangelický kostel v eklektickém slohu s mauzoleem Imricha Tökölyho v Kežmarku, nebo budovu Slovenské univerzity v Bratislavě. Nicméně jádrem jeho „pohlednicové“ tvorby zůstávají i nadále Vysoké Tatry a podtatranské vesnice.

Po roce 1948, kdy už nemohl vydávat pohlednice vlastním nákladem, začal propůjčovat své fotografie a diapozitivy oficiálním vydavatelstvím – Tatra, Slovakotur, Press-foto, Riaditeľstvo cestovného ruchu, Pallas – Slovenský fond výtvarných umelcov, Tvar, Orbis, Šport, Vydavateľstvo politickej literatúry aj. Také témata pohlednic se musela přizpůsobit nové době, pouze fotografie přírody a hor mohl Košťal fotit dál v nezměněné podobě. Už se ale na pohlednicích nesměla objevit náboženské tematika, např. církevní procesí a kostely. Dřívější vyhlášené tatranské penziony a lázeňské domy jsou již zachyceny jako zotavovny ROH. V oficiálních zakázkách také nalezneme jen záběry poplatné tehdejší době, a tak zde můžeme vidět například Závodní klub ROH Vagónky Tatra v Popradu, Památník československé armády na Dukle, Památník sovětské armády a Dukelské muzeum ve Svidníku nebo zimní stadion v Prešově.

Zkušenosti ze své „pohlednicové“ tvorby zúročil Vladimír Košťal na konci 60. let, kdy Vysoké Tatry kandidovaly na uspořádání mistrovství světa v klasickém lyžování. Organizační výbor použil Košťalovy fotografie na pohlednicích v podkladech ke kandidatuře a později, když Vysoké Tatry v této kandidatuře uspěly a v roce 1970 se zde konalo mistrovství světa, organizační výbor vydal obrovské množství jeho pohlednic s tematikou lyžařských disciplín, tatranské architektury a přírody. Tak se Košťalovy fotografie dostaly prostřednictvím návštěvníků mistrovství do celého světa.

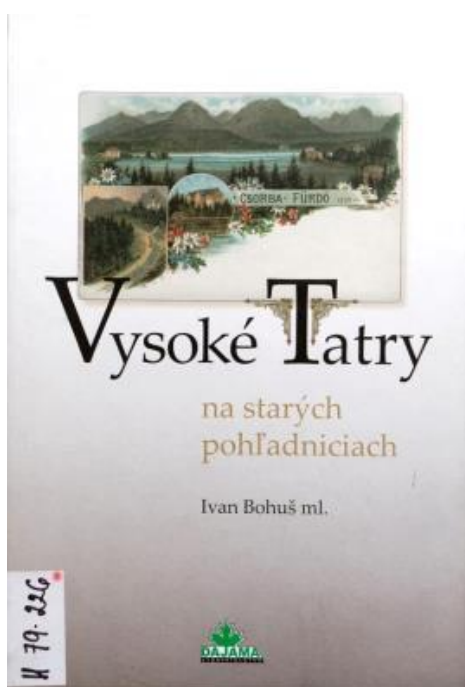
⁴⁹ Košťal, Vladimír. *Rozhovor s autorem, Legendy Tater, text Andrej Bán*. Mladý Svět, 1996.

V průběhu let se měnila také velikost, tvar a styl pohlednic. Od padesátých let např. Košťial přechází na barevnou pohlednici. V 60. letech také získaly oblibu tematické soubory malých pohlednic prodávané v malém přebalu. Novinkou byly i vázané knížečky s 10 listy. Na každém listu byly dvě fotografie se stejným motivem oddělené perforací. První fotografie byla menší a druhá měla velikost klasické pohlednice. V perforované části se mohla pohlednice odtrhnout a odeslat. Odesílateli i po odeslání všech pohlednic zůstávala na památku knížečka s fotografiemi míst, ve kterých pobýval. Oblibu u zákazníků získával i panoramatický formát 22 x 10,5cm.

O pohlednicové tvorbě Vladimíra Košťiala se zmiňuje v rozhovoru také vydavatel publikací s tatranskou tematikou Ivan Bohuš ml.

„V roku 2007 som pripravil pre vydavateľstvo Dajama texty a ilustrácie do knihy Vysoké Tatry na starých pohľadniciach (z rokov 1895 – 1948), kde samozrejme nechýbala ani pohľadnica z tvorby fotografa Vladimíra Košťiala. V súčasnosti pripravujem obdobnú publikáciu o pohľadniciach z rokov 1948 – 1989, kde plánujem použiť i pohľadnice z tvorby tohto autora.“⁵⁰

Cesta svobody pod Štrbským plesom, 1942

Košťialovy pohlednice jsou takovou malou encyklopedií více jak třicetiletého úseku dějin Slovenska nejen svou obrazovou částí, ale když se podíváme na jejich zadní stranu, uvidíme na některých poštovní známky s portréty prezidentů od Tisa ještě za Slovenského státu, přes portréty Beneše a Štefánika po roce 1945 a později, po roce 1948, od Gottwalda až po portrét Gustava Husáka v polovině 70. let. Ještě po roce 1976, po ukončení Košťialovy profesní kariéry, se jeho fotografie objevovaly na stovkách

⁵⁰ Bohuš, Ivan. *Rozhovory s pamětníky, fotograf, horolezec, publicista*. Tatranská Lomnica: 5. 1. 2019.

pohlednic, které propagovaly krásy Slovenska doma i v zahraničí, a to až do poloviny 80. let.

Ukázky z pohlednicové tvorby Vladimíra Koštiala uvádím v poslední příloze č. 9.

4. KRÁTKOMETRÁŽNÍ FILM

Film jako dosud nejvěrnější záznamový prostředek, jehož výlučnost je založena na záznamu pohybu, byl vynálezem, který si za sto let své existence vydobyl neoddiskutovatelné místo mezi ostatními uměleckými druhy. Kromě filmů profesionálních se od 20. let 20. stol. v souvislosti s výrobou filmového formátu 9,5 mm a později filmů 16 mm a 8 mm začal rozvíjet i film amatérský. Zdokonaluje se samozřejmě i technika, několik továren začíná vyrábět kamery, projektory, stříhací zařízení, lepičky.⁵¹

V Československu velký zájem o amatérské filmování začíná na počátku 30. let. Již od počátku se amatéři sdružují do různých organizací, nejen aby sdíleli svůj společný zájem, ale také proto, že si zde mohou vypůjčit drahé technické vybavení a rovněž se poradit. Většina prvních filmů zachycuje rodinný život, zážitky z cest. Málo filmů je hraných, převažují snímky dokumentární či reportáže, což přetrvává dodnes.⁵²

Je samozřejmé, že zájem o novou techniku se nevyhnul ani vášnivému fotografovi Košťalovi. Po příchodu do Tatranské Lomnice si nejdříve zakoupil 8mm rakouskou kameru Eumig, která patřila k vyšší amatérské třídě, a později i profesionální 16mm kameru Paillard Bolex. Zaměřoval se především na dokumentární tvorbu. Jako milovník Tater, sportu a lidových tradic filmařsky zdokumentoval např. Mistrovství ČSR v lyžování v Banské Bystrici roku 1946, Bobové závody v Tatranské Lomnici (1947), Tatranský pohár (1950), Koňské závody Tatranské Lomnici (1953), Folklorní festival ve Východné (1953).

Pokoušel se i o vytvoření animovaného filmu, na němž se různými činnostmi podílela celá rodina, Tématem, dle vzpomínek syna, byl osud havířů v dřívějších dobách, kteří ožili. Doma si vytvořil i celou scénu, výsledek jeho činnosti v podobě filmového záznamu ale prozatím nebyl nalezen.

Kromě své samostatné tvorby pomáhal i ostatním amatérským filmařům. Jak již bylo uvedeno v této práci, jako první a delší dobu i jediný, začal jeho fotoateliér vyvolávat 8mm filmy pro amatéry.

„Otec zistil, že existuje veľká skupina filmových amatérov na Slovensku, ktorí točia na 8mm film. V tej dobe to bol prielom, ktorý bol finančne i rozmerovo zaujímavý. Ľudia si vo veľkom nakupovali kamery a točili. Filmový materiál bolo treba spracovať a v období 1937–1950 sa otcov ateliér stáva jediným miestom na Slovensku, ktorý zaisťuje túto službu. Otec si zriadil technologickú linku na vyvolávanie úzkych filmov. Po spracovaní filmu otec posielal zákazníkom na dobierku vyvolaný materiál s tým, že si dal tú námahu,

---

⁵¹ Kopal, Petr. *Film a dějiny*. Praha 2005.

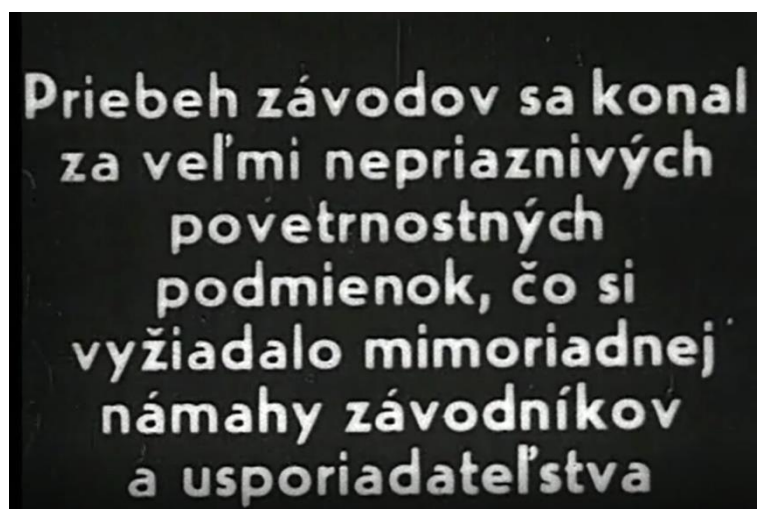
⁵² Pražan, Emil. *Kronika českého amatérského filmu*. Praha 2005.

že ich upozornil na možné nedostatky, aby sa v budúcnosti vyvarovali technickým problémom. Bola to úspešná, ale i náročná éra v jeho podnikaní.“⁵³

V súčasnosti je o jeho filmy pro jejich vysokou historickou hodnotu veľký zájem. Filmy Tatranský pohár a Lyžařské mistrovství RČS 1950 byly v roce 2016 uvedeny Slovenskou televízií v cyklu Noc v archíve. Filmy sice nejsou ozvučené, Košťál je v místech, která považoval za podstatná, prokládal vlastnoručně vyrobenými titulky, ale svědčí o filmařově vysoké profesionalitě, zejména film o Lyžařském mistrovství RČS. Záběry nejsou statické, působí poutavě, dynamicky, jsou i dobře nastříhané a nasnímané z dobrého místa.⁵⁴

Rovněž na první kolektivní zimní přechod hlavního hřebene Tater si vedle fotoaparátu Košťál bral i kameru. Během vernisáže výstavy u příležitosti výročí této sportovní události na jaře 2016 byl film o přechodu promítnut.

Vzhledem k hodnotě Košťálových krátkometrážních filmů jako historického pramene a proto, jak poutavým způsobem dokumentují neopakovatelné události v regionu, kde žije, se syn Vladimír rozhodl všechny dochované a dosud nalezené filmy svého otce nechat převést do digitální formy.

Ukázka titulků z filmu „Lyžiarske majstrovstvá RČS v Banskej Bystrici, 1946“

---

⁵³ Košťál, Vladimír. *Rozhovor se synem autora*, Tatranská Lomnica: 20. 12. 2018.

⁵⁴ **Noc v archíve** – Slovenská televíza. *Zima na lyžiach, film Tatranský pohár 1950 a 51. lyžiarské majstrovstvá RČS*. [Online] STV, 13. 2. 2016. [Citace: 26. 4 2016.] <https://www.rtvsk.sk/televizia/archiv/10272/87842>.

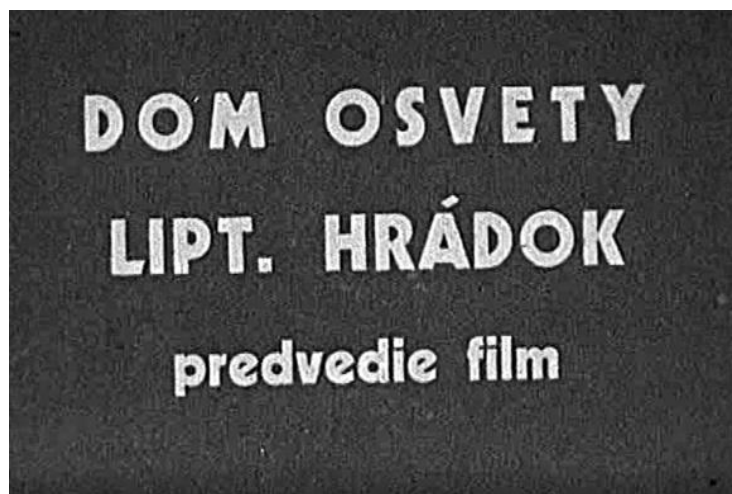
Ukázka záběru z filmu „Lyžiarske majstrovstvá RČS v Banskej Bystrici, 1946“

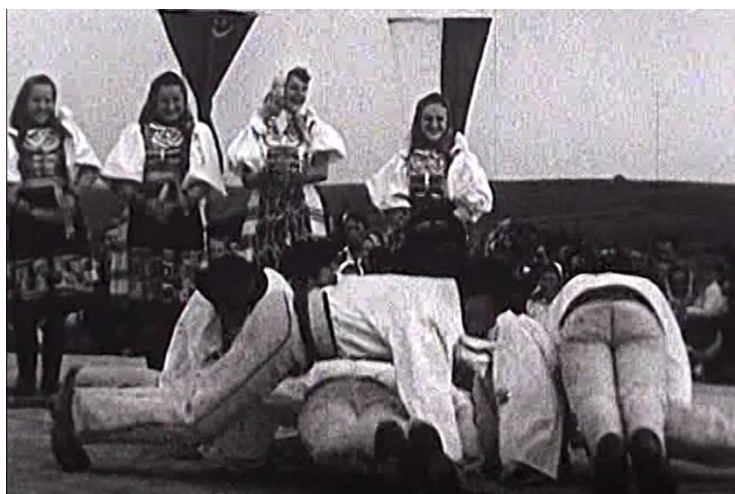
Ukázka titulků z filmu „Obrovský slalom na Skalnatom plese 1946“

Ukázka záběru z filmu „Obrovský slalom na Skalnatom plese 1946“

Ukážka titulkú z filmu „Ľudové súbory tancujú vo Východnej, 1953“

Ukážka záběrů z filmu „Ľudové súbory tancujú vo Východnej, 1953“

5. ZAŘAZENÍ TVORBY DO KONTEXTU ČESKOSLOVENSKÉ FOTOGRAFIE

Fotografické dílo Vladimíra Koštiala má v kontextu československé fotografie své nezastupitelné místo. Jeho profesní celorepublikové zviditelnění začíná v roce 1954 vstupem do Svazu slovenských výtvarných umělců, sekce uměleckého průmyslu. Tato sekce vznikla v roce 1950 z iniciativy Magdalény Robinsonové, která se inspirovala pražským uměleckým prostředím. Prvními kandidáty a zároveň i členy byli přední fotografové dokumentární, reportážní a výtvarné fotografie Jan Hajduch, Karol Kállay, Vladimír Koštial, Martin Martinček, Otakar Nehera, Jozef Nový, Slavomír Štěpánek, Štefan Tomáš a Kamil Vyskočil. Jejich cílem, na nějž navazovali další pokračovatelé, bylo pozvednout úroveň dokumentární, reportážní a výtvarné fotografie, vytvářet vhodné podmínky pro tvůrčí činnost a její výsledky prezentovat nejen obvyklými cestami v novinách a časopisech, ale i realizací různých tematických výstav a soutěží doma i v zahraničí.⁵⁵ Svaz v rámci své činnosti uspořádal i množství celostátních, celoslovenských i zahraničních fotografických výstav. Mnohé z nich svými fotografiemi oblesl i Koštial, viz příloha číslo 2. Autorskou výstavu svých fotografií měl pouze jednu, konala se v roce 1969 ve Vlastivědném muzeu ve Spišské Nové Vsi pod názvem 700 rokov mesta Spišská Nová Ves a byla tematicky zaměřena k tomuto výročí.

Koštialovy fotografie se od padesátých let objevují stále častěji i v tisku. Jako externí spolupracovník Československé tiskové kanceláře dokumentuje svými fotografiemi významné události politického, společenského a kulturního dění na Slovensku.

Se vznikem nových časopisů a jejich rozšiřujícím se spektrem roste poptávka i po zkvalitnění obrazové části. A tak například časopis Život oslovuje skupinu zkušených fotografů, jmenovitě Jozefa Nového, Vladimíra Koštiala, Vladimíra Hečka, Kamila Vyskočila, Štefana Tomáše, aby představili svůj osobitý fotografický styl a svou kvalitní profesionální fotografií přispěli k vyšší úrovni časopisů.

Koštialovy fotografie se od padesátých let objevují pochopitelně i na stránkách periodik zaměřených na turistiku. Je například součástí týmu fotografů, kteří pravidelně publikují své fotografie v časopise Krásy Slovenska, který přinášel každý měsíc obrazy krajinářských a turistických zajímavostí, lidových tradic, vesnické architektury, měst a jejich památek.⁵⁶ Mezi jeho kolegy a současníky patřili například:

Miro Gregor (1931), s jeho žánrovými a krajinářskými motivy se setkáváme od roku 1945. K ucelenému fotografickému stylu se vypracoval v polovině 60. let. Jeho krédem bylo: „*Nie som krajinár, ani portrétista. Raz ma očarúva čistý tvar,*

---

⁵⁵ Hlaváč, Ľudovít. *Dejiny slovenskej fotografie*. Martin: Osveta, 1989, str. 219.

⁵⁶ Hlaváč, Ľudovít. *Dejiny slovenskej fotografie*. Martin: Osveta, 1989, str. 155.

*inokedy poézia miznúcich okamžikov nenávratna. Nešpecializujem sa, rád pracujem na rozličných fotografických úlohách, aby som potom s obnoveným videním vedel sa opäť dotýkať často zovšednenej krásy života a sveta našich dní. Každý sa v niečom hľadá. Ja sa nachádzam vo fotografii“.*⁵⁷

Halaša Jan (1893), tento pôvodným povoláním lékárník, ale rovněž průkopník vysokohorské turistiky se fotografii začal vážně věnovat v průběhu 1. světové války. Jako horolezec zmapoval všechny horské oblasti Slovenska a prezentoval je v Krásách Slovenska společně s dalšími záběry věnovanými lidovým tradicím, slovenskému folkloru, portrétům dětí a starých lidí.⁵⁸

Milič Blahout (1930), byl uznávaným vědcem, dokonalým znalcem tatranské vysokohorské fauny, citlivým fotografem a zdatným sportovcem, který si i ve starším věku uchoval dobrou tělesnou zdatnost, tolik nutnou pro zdolávání slovenských velehor. V letech 1962 – 1978 patřil k nejvýznamnějším fotografům časopisu Krásy Slovenska, a to nejen po stránce žánrové, ale i celkovým počtem zveřejněných fotografií.⁵⁹

František Šlachta (1931), fotografuje od roku 1950. Soustřeďuje se na krajinářskou fotografii, jeho láskou je oblast Liptova, dokumentuje i historickou a lidovou architekturu a vyniká i v technické fotografii. Jeho snímky se vyznačují smyslem pro dokonalou tonalitu a promyšlenou kompozici.⁶⁰

Karol Skřípský (1908), slovenský dokumentarista a fotograf, který výrazně zasáhl do vývoje etnografického dokumentárního filmu na Slovensku. Karol Skřípský byl už od dětství fascinován horami a přírodou. Od konce 20. let často navštěvoval Slovensko, především Vysoké Tatry a Malou Fatru. V roce 1932 se jako čtyřadvacetiletý přestěhoval do obce Štefanová, kde postavil a provozoval hotel. Zde se začala jeho intenzivní fotografická činnost, do povědomí fotografické veřejnosti vstoupil v roce 1938 výstavou v brněnském muzeu.⁶¹

---

⁵⁷ **Gregor, Miro**, *100 foto almanach fotografií*

⁵⁸ **Hlaváč, Ľudovít**. *Dejiny slovenskej fotografie*. Martin: Osveta, 1989, str. 203

⁵⁹ **Milič Blahout**. [Online]. [Citace: 19. 4. 2019] dostupné z http://biography.hiu.cas.cz/Personal/index.php/BLAHOUT_Mil%C3%AD%C4%8D_20.5.1930-17.11.1978

⁶⁰ **Hlaváč, Ľudovít**. *Dejiny slovenskej fotografie*. Martin: Osveta, 1989, str. 311

⁶¹ **Karol Skřípský**. [Online]. [Citace: 19. 4. 2019] dostupné z https://sk.wikipedia.org/wiki/Karol_Sk%C5%99ipsk%C3%BD

Svémi etnografickými fotografiemi navazoval Košťial především na dílo Karla Plicky, kterým byl inspirován. Plicka hledal trvalost, dokonalost, harmonii i sounáležitost. Se svými znalostmi, zaujetím i osobitým estetickým cítěním vytvořil nezaměnitelný autorský rukopis. Opíral se o klasická kompoziční pravidla, čekal na ideální světelné podmínky. Ústředním tématem jeho díla byl člověk jako nositel lidových tradic. Ve svých etnografických fotografických počinech také Košťial rozvíjí téma lidových tradic a snaží se posunout od shromažďování popisných snímků k lyrické formě. Ve vzájemném dialogu se v 40. letech Košťial často osobně setkává s Karlem Plickou a také Eugenem Lazišťanem v Sučanech. Tady reflektují svou tvorbu, Košťial, dle vzpomínek jeho syna, s nimi spolupracuje a pomáhá jim. Tuto návaznost i spřízněnost můžeme na Košťialově etnografické tvorbě pozorovat i dnes.

Od konce 50. let se fotografie s citovým zaujetím, které zpravidla chybělo oficiálním záběrům, začala věnovat motivům všedního, každodenního a také rodinného života. V tomto období se navzdory rezervovanosti administrativního postoje na Slovensku úspěšně rozvíjí krajinářská fotografie. Na výstavách s tímto zaměřením dosahují uznání například snímky Magdaleny Robinsonové, větší část záběrů z knihy Slovenské rieky od Karola Kállaya, vydané v roce 1955, záběry Viliama Malíka, fotografie Vysokých Tater od Vladimíra Košťiala, snímky Františka Lauffa s neromanticky viděným Žitným ostrovem a věcně citlivé ztvárnění Banské Štiavnice od Ester Plickové.⁶²

V 60. letech Vladimír Košťial, tak jak jeho kolegové např. Miro Gregor, Karol Kalláy, Martin Martinček, Otakar Nehera, Viliam Malík, Magdaléna Robinsonová, Anton Štubňa, Kamil Vyskočil, produkuje mnoho žánrových, dokumentárních a výtvarných fotografií. Situace ve slovenské umělecké fotografii v tomto období zaznamenává pozitivní názorový pohyb. Kurátoři registrují vzestup tvůrčí iniciativy a intenzity vidění ve fotografické tvorbě mnohých slovenských autorů.

Vladimíra Košťiala lze zcela právem, spolu s dalšími jeho současníky jakými byli Jozef Nový, Lovay Kornel, Ján Náhlík, Otakar Nehera, Kamil Vyskočil, Martin Martinček, Viliam Malík a další, řadit mezi výrazné představitele slovenské krajinářské fotografie. Byl typem konzervativního fotografa. Jeho záběry mají styl čerpající z klasických výrazových prostředků, skutečnost zaznamenával a nemanipuloval s ní. Předmět svého zájmu vidí a tlumočí jednoduchým nijak nepřetvořeným způsobem. Zůstává sám sebou, duch doby ho neovlivňuje. Proto jeho obrazy vysokohorské krajiny nesou otisk autenticity. V roce 1975 se v Trenčíně zúčastnil výstavy Slovenská krajinárska fotografia 1945 – 1975, kterou uspořádal Ľudovít Hlaváč. Kurátor zrealizoval výstavu za účelem bilance slovenské krajinářské fotografie. Autor se vyjádřil „že když odhlédne od turistického typu fotografie, který plní důležitou dokumentační

---

⁶² Hlaváč, Ľudovít. *Dejiny slovenskej fotografie*. Martin: Osveta, 1989, str. 251.

a propagační funkci, tak nový pohled spatřuje v tom, že slovenští fotografové se snaží vidět, chápat a ztvárňovat krajinu jako prostředí pro život člověka nového věku a na druhé straně jako mocný zdroj inspirace pro obrazový způsob seberealizace.“⁶³

Vladimír Košťal zůstal ve fotografickém smyslu nejvíce věrný slovenské krajině, jeho snímky se dostaly na stránky mnoha knih, časopisů či pohlednic. Při fotografování hledal vhodné místo pro své záběry, které byly převážně tonálně sjednocené. Ve své tvorbě nejvíce využíval přímý pohled na objekt. Méně využíval podhledu. Snažil se, aby dosáhl kompozičně vyváženého záběru, nemá v oblibě efekty, hledá a nachází krásu v realitě přírody. Po složitých cestičkách tvůrčího zrání se stává výrazným představitelem slovenské krajinářské fotografie. A to je skutečně věc nemalá.

---

⁶³ **Hlaváč, Ludovít.** *Trenčín VII (1975), Slovenská krajinárska fotografia.* Oblastná galéria M. A. Bazovského v Trenčíně, 1975, úvod.

ZÁVĚR

Poprvé jsem jméno Vladimír Košťal zaznamenala před pěti lety, při náhodném setkání s jeho synem Vladimírem na jedné výstavě fotografií. Při rozhovoru mi bylo nabídnuto, zda bych se nechtěla podívat na archiv fotografií jeho otce, který by chtěl zpracovat a také prezentovat.

Od první návštěvy Tatranské Lomnice v roce 2014 jsem začala s tříděním a zpracováváním fotografického materiálu, který je v označených, ale i neoznačených boxech uložen v bývalém domě Vladimíra Košťala, v němž nyní bydlí jeho syn. Archiv jsem několikrát celý prošla a vybrané negativy zpracovala. Pro mne osobně bylo zajímavé zjištění, jak se mi při opakovaném prohlížení fotografií měnil i můj názor na jednotlivé snímky, jak jsem na nich nacházela stále nové a nové detaily, jak jsem např. začala upřednostňovat snímky, které mě při první prohlídce vůbec nezaujaly.

Kromě práce v archivu jsem se postupně seznamovala s osobností autora na základě vzpomínek pamětníků, s vydanými knihami a dalšími jeho aktivitami. Stále více ve mně sílilo rozhodnutí, nenechat si získané poznatky pro sebe a seznámit s dílem tohoto téměř zapomenutého slovenského fotografa i své současníky. Nepopírám, že určitou roli sehrála i skutečnost, že mám s panem Košťalem společný nejen slovenský původ, ale i silný vztah k folkloru, tradici, přírodě i víře, což jsou hlavní témata mnoha jeho snímků.

Výsledkem tohoto rozhodnutí jsou v teoretické rovině mé závěrečné práce (bakalářská a diplomová) a v praktické podobě prezentace díla v médiích a uskutečněné výstavy, které jsem ve spolupráci s Vladimírem Košťálem uspořádala a kurátorsky zajišťovala.

První výstava s názvem Mezinárodní rok rodiny v evropském kontextu zahájila svou pouť v Senátu České republiky v dubnu 2014. Od té doby byla již instalována na dalších dvaceti čtyřech místech po celé České republice, naposledy v březnu 2019 v Polském domě v Těřlicku.

Košťalovy dosud nepublikované fotografie z 50. a 60. let 20. století zachycující tradiční slovenskou vesnici a život jejích obyvatel byly vystaveny poprvé pod názvem Hledání v červenci 2014 v rámci folklorního festivalu Východná a následně na dalších čtrnácti místech Česka i Slovenska, naposledy v únoru 2019 v Slezskostravské galerii v Ostravě.

Třetí výstava s názvem Krajina, dokumentace, propagace byla instalována od listopadu 2015 do února 2016 prozatím pouze v Olomouci a zahrnovala dvacet Košťalových snímků z 60. a 70. let, jejichž pojítkem je zachycení tzv. bruselského stylu.

Prozatím poslední výstavu věnovanou prvnímu zimnímu kolektivnímu přechodu Vysokých Tater v roce 1955 měli možnost zájemci shlédnout v Starém Smokovci, Popradu a Nitře. Viz příloha číslo 2.

V současnosti pracuji na přípravě nové výstavy tematicky zaměřené na snímky, které Košťial nafotil v obci Pohorelá v 50. a 60. letech minulého století. V září 2019 bude mít vernisáž průřezová výstava Košťialova díla ve Středoevropském domě fotografie v Bratislavě, odkud v říjnu poputuje do Galerie Valchařská v Brně.

Jistým vyvrcholením těchto mých aktivit by mělo být vydání reprezentativní Košťialovy monografie, na které se podílím a která by měla být vydaná v létě tohoto roku. Tisknout ji bude Tiskárna Helbich, která již v roce 2016 vydala pro své zákazníky nástěnný kalendář Vladimír Košťial 2017, který byl oceněn Zvláštní cenou poroty za originalitu a zpracování. Na výběru fotografií v něm publikovaných jsem se rovněž podílela.

Na etnografická témata se chci zaměřit i při další práci s archivem. Ve spolupráci s Národním osvětovým centrem v Bratislavě, které jsem kontaktovala, připravuji pro jejich web slovakiana.sk výběr fotografií týkajících se folklorních tradic, který bude prezentován nejen na webovém rozhraní, ale i na různých akcích centra. V červenci 2020 v rámci známého folklorního festivalu ve Východné budu jako kurátorka připravovat výstavu prezentující průřez celou tvorbou Vladimíra Košťiala.

V letošním roce jsem vytvořila i webovou stránku, věnovanou osobnosti a dílu Vladimíra Košťiala na adrese www.vladimirkostial.com.

Ve vystavovatelské činnosti i v další práci s archivem Vladimíra Košťiala chci dále pokračovat, neboť se domnívám, že jeho dílo si to zaslouhuje.

V prvé řadě si cením jeho dokumentárních fotografií, na nichž zachytil proměny Slovenska od 40. do 70. let 20. století, a to bez příkras, očima obyčejného člověka, který si všímal obyčejných věcí a nacházel poezii v běžném životě. Z jeho snímků je cítit poctivost, se kterou byly dělány, i řemeslná zručnost spojená s výtvarným citem.

Aniž bych uplatňovala kvalitativní hodnocení, neb jsem se při výběru řídila především citem, oceňuji i jeho emotivní ztvárnění krajiny, práci se světlem, výběr scénérií a volbu místa, odkud krajinu snímal.

V neposlední řadě si osobnost Vladimíra Košťiala zaslouhuje naši pozornost pro svou nesmírnou pracovitost, žánrovou rozmanitost a produktivitu, za kterou stál jeho vztah k fotografování. Pracoval s radostí, neboť fotografování miloval. Jak sám v rozhovoru pro časopis Tatry v roce 2013 řekl:

„Je jedno, či som trávil čas nad vyvolávaním cudzích negatívov, či som robil dokument, reportáž, obrazové spravodajstvo alebo umelecké fotky. Všetky sú tu pre radosť.“⁶⁴

V obecné rovině lze říci, že Košťal svou tvorbou vrchovatou měrou naplnil nejen to, co je fotografii obecně dáno, že je schopna zachytit okamžik, ale že ji povýšil na uměleckou hodnotu i zdroj inspirace a poznávání.

„Niekomu je fotografia poéziou. Pre mňa je neúnavnou prácou, ktorej obetujem všetok svoj čas, aby som mohol zachytiť aspoň časť toho rozmanitého života, neustále sa meniaceho pred našimi očami. Je to namáhavé a vyžaduje si to celého človeka.“⁶⁵

Když se tedy dnes ohlédneme po uzavřeném Košťalově díle, najdeme v něm tři výrazné autorské polohy. Jedna je zřetelně zakořeněna v tradici etnografické fotografie a zaznamenává život a zvyky v podhorských vesnicích, silně vázaných na křesťanství a těsný vztah k přírodě. Druhou je krajinářská fotografie v její klasické podobě. A třetí linii fotografií představují snímky zachycující dynamický rozvoj cestovního ruchu a moderního životního stylu, plné kempy, hotely, auta a zábavu.

Celou jeho tvorbu lze interpretovat a třídit různě, v této fázi považuji především za podstatné, že se daří s tímto dílem velkých uměleckých a především historických kvalit znovu, po letech zapomnění, seznamovat veřejnost.

---

⁶⁴ Hoholíková, Táňa. *Dejiny zachytené fotoobjektívom*. Tatry 1/2013, str. 11

⁶⁵ Gregor, Miro. *100 foto almanach fotografií*. Bratislava :Obzor, 1965, str. 31.

SEZNAM LITERATURY

- Babnič, Vladimír.** *Tatry rozprávajú.* Praha: Obzor, 1969.
- Balalajka, Petr, a další.** *Encyklopedie českých a slovenských fotografů.* Praha : ASCO, 1993, str. 175.
- Bán, Andrej.** *Rozhovor s autorem, Legendy Tater.* Mladý Svět, 1996.
- Bártl, Lukáš.** *Poezie všedního dne ve fotografii, Disertační práce.* Univerzita Palackého Olomouc, Filozofická fakulta, Katedra dějin a umění, 2012, str. 20.
- Beneš, František.** *Příručka pro sběratele pohlednic.* Praha: POFIS, 2004.
- Benický, Peter.** *Stredné Slovensko.* Banská Bystrica: Stredoslovenské vydavateľstvo, 1970.
- Benický, Karol.** *Vysoké Tatry.* Stredoslovenské vydavateľstvo, 1969.
- Bieleszová, Štěpánka.** *Café Amadeus, výstava Krajina – Dokumentace – Propagace, tisková zpráva.* Muzeum umění Olomouc: 24. 11. 2015 – 24. 1. 2016.
- Bohuš, Ivan ml.** *Vysoké Tatry na starých pohľadniciach.* Bratislava: Dajama, 2007.
- Bohuš, Ivan ml.** *Expedícia Vysoké Tatry 1955.* Tatranská Lomnica: I&B, 2016.
- Duračinský, Ján.** *Kežmarok 700 rokov.* Bratislava: Obzor, 1969.
- Gregor, Miro.** *100 foto almanach fotografií.* Bratislava : Obzor, 1965, str. 31.
- Gregor, Miro.** *Svet Tatier.* Bratislava: Šport, 1977.
- Gregor, Miroslav.** *Świat Tatr.* Warszawa: Sport i Turistika, 1984.
- Haľamová, Maša.** *Vzácnejšia nad zlato.* Martin: Osveta, 1988.
- Hanák, Jozef.** *Bratislavskí fotografi.* Bratislava: PT, 2006, str. 161.
- Hirš, Milan a Roubal, Radek.** *Tatranský národný park.* Bratislava: Obzor, 1966.
- Hlaváč, Ľudovít.** *Dejiny slovenskej fotografie.* Martin: Osveta, 1989, str. 155, 203, 218, 219, 251, 311,
- Hlaváč, Ľudovít.** *Trenčín VII (1975), Slovenská krajinárska fotografia.* Oblastná galéria M. A. Bazovského v Trenčíně, 1975, úvod.
- Hlaváč, Ľudovít.** *Vladimír Košťal, časopis výtvarný život, 1977, č. 4.*
- Hoholíková, Táňa.** *Dejiny zachytené fotoobjektívom.* Tatry 1/2013, str. 11.
- Hrabušický, Aurel - Macek, Václav.** *Slovenská fotografia 1925 – 200.* Slovenská národná galéria, Bratislava 2001, str. 12, 24.
- Jekelčík, Jurij.** *Československá fotografie, O súčasné fotografii a lidové fotografické tvorivosti.* Osvěta, 1953, č. 1, str. 3.

- Koklesová, Bohunka.** *Zaujatí krásou*, text z katalogu výstavy, Bratislava: 8. 11. 2013 – 2. 3.2014.
- Kopal, Petr.** *Film a dějiny*. Praha 2005.
- Košťal, Vladimír.** *Vysoké Tatry*. Martin: Osveta, 1955.
- Košťal, Vladimír.** *Spišská Nová Ves*. Bratislava: Obzor, 1969.
- Košťal, Vladimír.** *Pieniny*. Martin: Osveta, 1969.
- Košťal, Vladimír.** *Vysoké Tatry*. Martin: Osveta, 1970.
- Košťal, Vladimír.** *Vysoké Tatry, Tatranský národný park*. Martin: Osveta, 1972.
- Kováč, Dušan.** *Kronika Slovenska 2, Slovensko v dvadsiatom storočí*. Bratislava : Fortuna Print, 1999, str. 8, 9, 54, 55, 339.
- Kovalčíková, Jana a Poloczek, František.** *Slovenské ľudové tance*, Bratislava: SAV, 1955
- Kovalčík, Vlastimil.** *Na severnom prahu*. Bratislava: Tatran, 1983.
- Kovačevičová, Soňa.** *Ľudový odev v Hornom Liptove*. Bratislava: SAV, 1955.
- Kováčiková, Mira.** *Časopis Tatry, Fotografie pre radosť*. Tatranská Lomnica: Štátne lesy TANAPu, 1992/2.
- Kozel, Milan.** *Bruselský styl a jeho vliv na současný design nábytku a interiéru. Bakalářská práce*. Brno : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta, Ústav nábytku designu a bydlení, 2011, str. 9 - 10.
- Krásy Slovenska, časopis.** Ročníky od roku 1951 do roku 1976
- Krno, Miloš.** *Moskva Leningrad Kijev*. Martin: Osveta, 1958.
- Kukačka, Miroslav.** *Nízké Tatry*. Obzor, 1965.
- Kukačka, Miroslav.** *Nízké Tatry*. Obzor, 1968.
- Kuruc, Jozef.** *Spišská Nová Ves*. Martin: Osveta, 1979.
- Lukniš, Michal.** *Reliéf Vysokých Tatier*. Bratislava: Slovenská akadémia vied, 1973.
- Lutonský, Alois.** *Jasná*. Martin: Osveta, 1953.
- Lutonský, Alois.** *Nízke Tatry*. Martin: Osveta, 1956.
- Marček, Aladár.** *Od Kriváňa k Javorine*. Martin: Osveta, 1983.
- Marton, Štefan.** *Zima v slovenských horách*. Martin: Osveta, 1961.
- Merganz, Róbert.** *Hrebeňom Vysokých Tatier*. Martin: Osveta, 1955.
- Palouš, Jan Arnold,** *Tvář Československa*. Praha: Orbis, 1953.
- Pichonský, Jozef.** *V. Košťal fotograf Tatier*. Profily východoslovenských výtvarníkov, roč. 18, č. 44, 21. 2. 1969.

- Pichonský, Jozef.** *Vladimír Košťal, katalog výstavy*. Spišská Nová Ves: Vlastivedné múzeum v Spišskej Novej Vsi, 1969, úvod.
- Pisoň, Štefan.** *Slovensko*. Martin: Osveta, 1975.
- Plicka, Karel.** *Spiš*. Martin: Osveta, 1971.
- Polla, Belo.** *Východoslovenské hrady a kaštiele*. Martin: Osveta, 1956.
- Poloczek, František.** *Slovenské ľudové piesne*. Martin, 1953. 2. svazek.
- Poloczek František.** *Slovenské ľudové piesne*. Martin SAV, 1956. 3. svazek.
- Poloczek, František.** *Slovenské ľudové piesne*. Martin SAV, 1964, 4. svazek.
- Pop, Pavel.** *Úvod do polygrafie*. Nakladatelství grafické školy, 2003, str. 9 – 14.
- Pospěch, Tomáš.** *Šmok, Jan, 1954, Socialistický realismus ve fotografii*. Hranice: DOST, Česká fotografie 1938–2000 v recenzích, textech a dokumentech 1938–2000, (str. 123, 126, 128).
- Pražan, Emil.** *Kronika českého amatérského filmu*. Praha 2005.
- Psočka, Július.** *Majstrovstvá sveta v lyžovaní, severské disciplíny 1970*. Bratislava, organizačný výbor MS v lyžovaní, vydavateľstvo pri Zväze slovenských novinárov, 1970.
- Psočka, Július.** *Lyžiarske slávnosti vo Vysokých Tatrách*. Bratislava, Slovakopress, organizačný výbor MS v lyžovaní, vydavateľstvo pri Zväze slovenských novinárov, 1970.
- Puškáš, Arno.** *Vysoké Tatry, horolezecký sprievodca*. Bratislava: Šport, 1957. Sv. 1., Fotografie k schematickej mapke IV/4.
- Puškáš, Arno.** *Vysoké Tatry, horolezecký sprievodca*. Bratislava: Šport, 1959. Sv. 2., Fotografie k schematickým mapkám V, Va/1, 4, 5, 25, 26, 27, 29 a 30.
- Roubal, Radek.** *Tatranské doliny*. Bratislava: Šport, 1961.
- Roubal, Radek.** *Vysoké a Belanské Tatry*. Bratislava: Šport, 1963.
- Roubal, Radek.** *Vysoké Tatry*. Martin: Osveta, 1964.
- Roubal, Radek.** *Nízke Tatry*. Martin: Osveta, 1956. 3 vyd. 1968.
- Staněk, Oldřich.** *Tatranský pozdrav*. Bratislava: Šport, 1959.
- Strnka Miroslav a Matuský, Viliam.** *Lesné hospodárstvo Tatranského národného parku*. Košice :Východoslovenské vydavateľstvo, 1979.
- Svoboda Alois – Tučková Anna.** *Putování Československem*. Praha: Orbis, 1960.
- Tatry, časopis.** *Zomrel fotograf Vladimír Košťal*. Tatranská Lomnica : Štátne lesy TANAPu, 2002/1.
- Török, Vojtech.** *Slovenské kúpele a žriedla*. Martin: Osveta, 1957.
- Vysoké Tatry, časopis.** Ročníky od roku 1962 do roku 1976.

Internetové zdroje

Cenzura. [Online].[Citace: 19. 4. 2019] dostupné z
<http://wiki.knihovna.cz/index.php/HSTD>

Karol Skřipský. [Online].[Citace: 19. 4. 2019] dostupné z
https://sk.wikipedia.org/wiki/Karol_Sk%C5%99ipsk%C3%BD

Milič Blahout. [Online].[Citace: 19. 4. 2019] dostupné z
http://biography.hiu.cas.cz/Personal/index.php/BLAHOUT_Mil%C3%AD%C4%8D_20_5.1930-17.11.1978

Noc v archíve. Slovenská televize. *Zima na lyžiach, film Tatranský pohár 1950 a 51. lyžiarské majstrovstvá RČS.* [Online] STV, 13. 2. 2016. [Citace: 26. 4 2016.]
<https://www.rtv.s.sk/televizia/archiv/10272/87842>.

Jiné zdroje

Bialiková, Helena. *Rozhovory s pamětníky.* Pohorelá: 15. 3. 2015.

Bohuš, Ivan. *Rozhovory s pamětníky, fotograf, horolezec, publicista.* Tatranská Lomnica: 5. 1. 2019.

Janovský, Andrej. *Rozhovory s pamětníky, historik, sběratel pohlednic.* Kežmarok: 17. 1. 2019.

Kluvánek, Ivan. *Rozhovory s pamětníky, horolezec.* Bratislava: 9. 2. 2019.

Košťál, Vladimír. *Rozhovor se synem autora.* Tatranská Lomnica: 20. 12. 2018.

Kotruszová, Vladimíra. Dopis adresovaný Lucii Petrůjové ze dne 9. 2. 2019.

Lukáč, Jozef. *Rozhovory s pamětníky, předseda organizačního výboru MS 1970.* Štrbské Pleso: 18. 1. 2019.

Raši, Stanislav. *Rozhovory s pamětníky.* Banská Bystrica: 16. 3. 2015

JMENNÝ REJSTŘÍK

A

Adamec, Vladimír 52, 61, 104
Anděl, Jan 53

B

Babnič, Vladimír 65, 95, 104
Balalajka, Petr 4, 12, 95
Bán, Andrej 12, 30, 75, 81, 95
Bártl, Lukáš 38, 95
Benka, Martin 54, 57, 62
Beneš, Edvard 82
Beneš, František 79, 95
Benický, Peter 66, 95, 104
Benický, Karol 66, 95, 104
Bialiková, Helena 27, 98
Bieleszová, Štěpánka 43, 95
Birgus, Vladimír 4, 12
Blahout, Milíč 89, 98
Bobok, Jozef 67
Bohuš, Ivan ml. 23, 46, 73, 76, 82, 95, 104
Bohuš, Ivan st. 67
Brandobur, Jozef 60

C

Cikker, Ján 70
Colotka, Peter 69

Č

Čáslavská, Věra 67

D

Dobošiarová, Mária 10
Dubček, Alexander 38
Dufek, Antonín, 4, 12
Duchemin, David 7
Duračinský, Ján 65, 95, 104

G

Gottwald, Klement 36
Gregor, Miro 63, 70, 72, 89, 90, 94, 95, 103, 104
Greinerová, Sibyla 69

H

Hajduch, Ján 88
Halaša, Ján 89
Hařamová, Maša 73, 95, 104
Hanák, Jozef 10, 95
Hečko, Vladimír 88
Hirš, Milan 64, 95, 103
Hlaváč, Ľudovít 4, 22, 39, 76, 88, 89, 90, 91, 95
Hoholíková, Táňa 95
Houdek, Ivan 56
Hrabušický, Aurel 4, 17, 95
Husák, Gustav 82

CH

Chalupecký, Ivan 68

J

Janovský, Andrej 79, 80, 98
Jekelčík, Jurij 34, 95
Jírů, Václav 59

K

Kállay, Karol 56, 63, 88, 90
Klíč, Karel 50
Kluvánek, Ivan 45, 98
Kotruszová, Vladimíra 8, 15, 16, 98
Kováčiková, Mira 11, 14, 25, 30, 45, 48, 96
Koklesová, Bohunka 29, 96
Kopal, Petr 84, 96
Kováč, Dušan 18, 33, 96,
Kovačevičová, Soňa 55, 96, 103
Kovačovič, Igor 69
Kovalčíková, Jana 56, 96, 103

Kovalčík, Vlastimil 71, 96, 104
Košťal, Jozef 10
Košťal, Vladimír 1, 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 35, 36, 39, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 103, 104, 105, 106, 107, 108
Košťál, Vladimír 8, 19, 29, 74, 76, 78, 85, 92, 98,
Kozel, Milan 42, 96
Krnó, Miloš 59, 96, 103
Kukačka, Miroslav 63, 64, 96, 104
Kuruc, Jozef 51, 71, 96, 104

L

Lauf, František 90
Lazišťan, Eugen 53, 56, 69, 90
Lenko, Július 69
Lovay, Kornel 90
Lukáč, Jozef 8, 48, 49, 98
Lukniš, Michal 68, 96, 104
Lutonský, Alois 53, 56, 96, 103

M

Macek, Václav 4, 17, 95
Malík, Viliam 56, 90, 91
Marček, Aladár 72, 96, 104
Martinček, Martin 88, 90
Marton, Štefan 61, 96, 103
Matuský, Viliam 70, 97, 104
Mazouch, Richard 10
Merganz, Róbert 55, 96, 103
Michalec, Rudolf 51
Murgaš, Emil 66
Müller, Rudolf 51
Mrázková, Daniela 4

N

Náhlik, Ján 90
Nehera, Otakar 88, 90
Nový, Jozef 88, 90

O

Ondrejka, Kliment 69

P

Palouš, Jan 54, 96, 103
Palušák, Jozef 51
Pichonský, Jozef 16, 22, 96, 97
Pisoň, Štefan 97, 104
Plávka, Andrej 69
Plicková, Ester 90
Plicka, Karel 17, 21, 56, 68, 73, 90, 97, 104
Polla, Belo 57, 97, 103
Poloczek, František 54, 56, 57, 62, 96, 97, 103
Pop, Pavel 50
Pospěch, Tomáš 34
Pražan, Emil 84, 97
Procházka, Emanuel 10
Příbyl, Jan 56
Pšotka, Július 67, 74, 97, 104
Puškáš, Arno 44, 46, 58, 59, 74, 97, 103

R

Raši, Stanislav 28
Raška, Jiří 67
Remeš, Vladimír 4
Robinsonová, Magdaléna 63, 88, 90
Roubal, Radek 53, 60, 62, 74, 97, 103

S

Schránková, Julia 11, 12, 13, 15
Skřípský, Karol 89, 98
Stalin, Josif Vissarionovič 36
Staněk, Oldřich 60, 97, 103

Strnka, Miroslav 70, 97, 104
Svoboda, Alois 61, 97, 103

Š

Šaradín, Milan 61
Šlachta, František 89
Šmok, Jan 33, 97
Štefan, Tomáš 88
Štefánik, Milan Rastislav 82
Štěpánek, Slavomír 88
Štubňa, Anton 90

T

Tahy, Ctibor 69
Tiso, Jozef 29, 30, 82
Tučková, Anna 61, 97, 103

V

Vindiš, Imrich 57
Vyskočil, Kamil 59, 88, 90

Z

Zátopek, Emil 67

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 - Bibliografie

Příloha č. 2 - Výstavy

Příloha č. 3 - Fotodokumentace výstav, ukázky pozvánek, katalogů

Příloha č. 4 - Články z periodik

Příloha č. 5 - Písemné prameny osobního charakteru

Příloha č. 6 - Seznam snímků publikovaných v časopisech

Příloha č. 7 - Ukázky fotografií v časopise Vysoké Tatry

Příloha č. 8 - Ukázky fotografií v časopise Krásy Slovenska

Příloha č. 9 - Ukázky pohlednicové tvorby

PŘÍLOHA Č. 1

BIBLIOGRAFIE

Autorské publikace

- Košťal, Vladimír.** *Vysoké Tatry.* Martin : Osveta, 1955.
Košťal, Vladimír. *Vysoké Tatry.* Bratislava : Osveta, 1964.
Košťal, Vladimír. *Spišská Nová Ves.* Bratislava : Obzor, 1969.
Košťal, Vladimír. *Pieniny.* Martin : Osveta, 1969.
Košťal, Vladimír. *Vysoké Tatry.* Martin : Osveta, 1970.
Košťal, Vladimír. *Vysoké Tatry, Tatranský národný park.* Martin : Osveta, 1972.

Ostatní publikace

- Lutonský, Alois.** *Jasná.* Martin : Osveta, 1953.
Palouš, Jan Arnold, *Tvář Československa.* Praha: Orbis, 1953.
Poloczek, František. *Slovenské ľudové piesne.* Martin, 1953. 2. svazek.
Kovačevičová, Soňa. *Ľudový odev v Hornom Liptove.* Bratislava : SAV, 1955.
Merganz, Róbert. *Hrebeňom Vysokých Tatier.* Martin : Osveta, 1955.
Kovalčíková, Jana a Poloczek, František. *Slovenské ľudové tance,* Bratislava: SAV, 1955.
Lutonský, Alois. *Nízke Tatry.* Martin : Osveta, 1956.
Polla, Belo. *Východoslovenské hrady a kaštiele.* Martin : Osveta, 1956.
Poloczek František. *Slovenské ľudové piesne.* Martin SAV, 1956. 3. svazek.
Houdek, Ivan. *Vysoké Tatry.* Martin : Osveta, 1955, 2. vyd. 1957.
Torok, Vojtech. *Slovenské kúpele a žriedla.* Martin : Osveta, 1957.
Puškáš, Arno. *Vysoké Tatry.* Horolezecký sprievodca. Bratislava : Šport, 1957.
Krno, Miloš. *Moskva Leningrad Kijev.* Martin : Osveta, 1958.
Puškáš, Arno. *Vysoké Tatry.* Horolezecký sprievodca. Bratislava: Šport, 1959, 2. svazek.
Staněk, Oldřich. *Tatranský pozdrav.* Bratislava : Šport, 1959.
Svoboda Alois – Tučková Anna. *Putování Československem.* Praha: Orbis, 1960.
Roubal, Radek. *Tatranské doliny.* Bratislava : Šport, 1961.
Marton, Štefan. *Zima v slovenských horách.* Martin : Osveta, 1961.
Roubal, Radek. *Vysoké a Belanské Tatry.* Bratislava : Šport, 1963.
Poloczek, František. *Slovenské ľudové piesne.* Martin SAV, 1964, 4. svazek.
Hirš, Milan a Roubal, Radek. *A Magas Tatra.* Martin : Osveta, 1964.
Roubal, Radek. *Vysoké Tatry.* Martin : Osveta, 1964.
Gregor, Miro. *Almanach fotografií.* Bratislava : Obzor, 1965.
Kolektiv. *Východná.* Banská Bystrica : Stredoslovenské vydavateľstvo, 1965.
Hochmuth, Zdenko. *Nízke Tatry.* Martin : Osveta, 1965.
Kukačka, Miroslav. *Nízke Tatry.* Obzor, 1965.
Hirš, Milan a Roubal, Radek. *Tatranský národný park.* Bratislava : Obzor, 1966.

- Kukačka, Miroslav.** *Nízke Tatry.* Obzor, 1968.
- Roubal, Radek.** *Nízke Tatry.* Martin : Osveta, 1956. 3 vyd. 1968.
- Babnič, Vladimír.** *Tatry rozprávajú.* Praha : Obzor, 1969.
- Duračinský, Ján.** *Kežmarok 700 rokov.* Bratislava : Obzor, 1969.
- Benický, Karol.** *Vysoké Tatry.* Stredoslovenské vydavateľstvo, 1969.
- Psoťka, Július.** *Majstrovstvá sveta v lyžovaní, severské disciplíny 1970.* Bratislava, organizačný výbor MS v lyžovaní, vydavateľstvo pri Zväze slovenských novinárov, 1970.
- Psoťka, Július.** *Lyžiarske slávnosti vo Vysokých Tatrách.* Bratislava, Slovakopress, organizačný výbor MS v lyžovaní, vydavateľstvo pri Zväze slovenských novinárov, 1970.
- Adamec, Vladimír.** *A Guide to the High Tatras 30 Maps of Tatra, Valleys with Marked Tourist Paths Ski Grounds, 10 Drawings of Climbing Routes, Tours in the Surroundings, Maps, Information.* Bratislava : Šport, 1970 .
- Benický, Peter.** *Stredné Slovensko.* Banská Bystrica : Stredoslovenské vydavateľstvo, 1970.
- Plicka, Karel.** *Spiš.* Martin : Osveta, 1971.
- Lukniš, Michal.** *Reliéf Vysokých Tatier.* Bratislava : Slovenská akadémia vied, 1973.
- Kolektív autorov.** *Východná pekná dedinôčka.* Bratislava : Osvetový ústav, 1973.
- Pisoň, Štefan.** *Slovensko.* Martin : Osveta, 1975.
- Gregor, Miroslav.** *Svet Tatier.* Bratislava : Šport, 1977.
- Strnka Miroslav a Matuský, Viliam.** *Lesné hospodárstvo Tatranského národného parku.* Košice : Východoslovenské vydavateľstvo, 1979.
- Kuruc, Jozef.** *Spišská Nová Ves.* Martin : Osveta, 1979.
- Kovalčík, Vlastimil.** *Na severnom prahu.* Bratislava : Tatran, 1983.
- Marček, Aladár.** *Od Kriváňa k Javorine.* Martin : Osveta, 1983.
- Gregor, Miroslav.** *Świat Tatr.* Warszawa: Sport i Turistika, 1984.
- Haľamová, Maša.** *Vzácnější nad zlato.* Martin : Osveta, 1988.
- Bohuš, Ivan ml..** *Vysoké Tatry na starých pohľadniciach.* Bratislava: Dajama, 2007.
- Bohuš ml., Ivan,** *Expedícia Vysoké Tatry 1955.* Tatranská Lomnica: I&B, 2016.

PŘÍLOHA Č. 2

VÝSTAVY

Kolektivní výstavy

Krajská poľnohospodárska výstava. Prešov: KNV, výzdoba SFVU, 1958.
Vysoké Tatry vznik a história. Zotavovna ROH Morava, výzdoba SFVU, 1957.
Vysoké Tatry v Klasických disciplínach MS 1970. Brno: Výstavišťa, 1967.
Výstava v Bejrúte pre kongres FIS. Bratislava: ERPO, 1967.
Vysoké Tatry výstavba k MS 1970. Ostrava, 1969.
Slovenská krajínárska fotografia 1945 – 1975. Trenčín, 1975.
Účast na členských výstavách ZSVU, celostátní, celoslovenské, zahraniční:
Maďarsko, Jugoslávie, Montreal.

Autorské výstavy

700 rokov mesta Spišská Nová Ves. Vlastivědné muzeum, 1969.

Výstavy po roce 2014

Mezinárodní rok rodiny v evropském kontextu

Cílem výstavy bylo ukázat hodnoty rodiny, naplňování funkcí rodiny dříve a dnes, vzájemné soudržnosti, formy práce a trávení volného času. Jedná se o společnou výstavu Vladimíra Košťála a Lucii Petrůjové

Praha, Senát ČR, duben - květen 2014.

Praha, Karolinum v rámci výstavy Lidé v proměnách času, květen - červen 2014.

Brno, Kefasfest, červen 2014.

Strážnice, červenec 2014.

Odry, Diecézní setkání mládeže, srpen 2014.

Vsetín, srpen 2014.

Žďár nad Sázavou, Národní pouť rodin, srpen 2014.

Holešov, září 2014.

Ostrava, Biskupství ostravsko - opavské, říjen 2014.

Hodonín, Koncert rodin, listopad 2014.

Hodslavice, Společenský dům Hodslavice, leden – únor 2015.

Ostrava, VOŠ, duben 2015.

Vysočina, květen 2015.

Třinec, Knihovna Třinec, květen 2015.

Ostrava, Rozmarné slavnosti Ostravice, červen 2015.

Velehrad, Koncert lidí dobré vůle, červenec 2015.

Velehrad, Manželská setkání, červenec 2015.
Bechyně, Muzeum Bechyně, září – říjen 2015.
Ostrava, Kostel neposkvrněného početí Panny Marie, červen 2016.
Brno, Krajský úřad, květen 2018.
Hnojník, Charitní dům pro seniory, květen 2018.
Velehrad, Manželská setkání, červenec 2018.
Český Těšín, SCEAV, listopad 2018.
Smilovice, Středisko Karmel, březen 2019.
Těrlicko, Polský dům Żwirki a Wigury, březen 2019.

Hledání

Fotografická výstava Hledání představuje část tvorby Vladimíra Koštiala. Jeho dosud nepublikované fotografie z 50. – 60. let 20. století zachycují běžný vesnický život tehdejší doby. Objektívem Vladimíra Koštiala se můžeme seznámit s vesnicí, rodinou, soužitím generací, tradicemi a krajinou středního Slovenska.

Východná, Folklorní festival, červenec 2014.
Olomouc, Kavárna Betreka říjen – listopad 2014.
Ostrava, Mléčný bar naproti, prosinec 2014.
Nitra, Etnografické dni, březen 2015.
Košice, Kulturpark, duben - květen 2015.
Poprad, Popradská galéria, leden - březen 2016.
Heľpa, Horehronské dni spevu a tanca, červen 2016.
Šumiac, Šumenie, srpen 2016.
Ostrava, galerie Díra v provozu prosinec 2016 – leden 2017.
Heřmanice, Domov pokojného stáří, leden - únor 2017.
Ostrava, Charitní středisko Gabriel, březen 2017.
Ostrava, Kafárna, květen 2017.
Košice, městská knihovna, květen – srpen 2018.
Belušské Slatiny, Rodinkovo, listopad 2018.
Ostrava, Slezskostravská galerie, leden – únor 2019.

Krajina, dokumentace, propagace

Fotografická výstava dvaceti snímků Vladimíra Koštiala z 60. a 70. let tematicky doprovází expozici Dohnat a předechnat. Pojítkem je bruselský styl. Fotografie zachycují interiéry, hotely, turizmus, chatové osady nebo campingové vybavení, vše prodchnuté dobou šedesátých let, kulturou, kterou přinesla výstava v Bruselu v roce 1958.

Olomouc, Café Amadeus, 24. 11. 2015 – 24. 2. 2016.

Prvý zimný kolektívny prechod hrebeňom Vysokých Tatier 1955

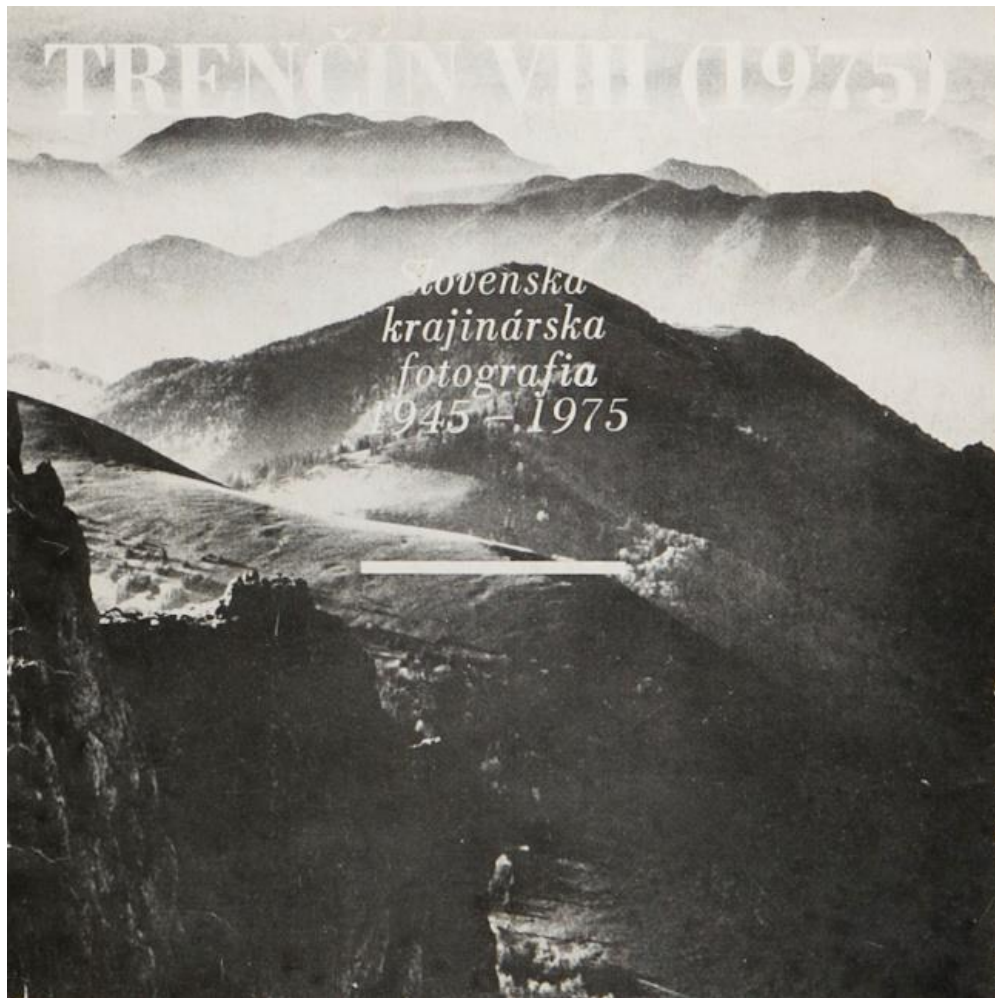
Fotografická výstava predstavuje dobové fotografie z prvého kolektívneho prechodu hrebeňom Vysokých Tater v roke 1955. Součástí je i prezentace filmu, který z této akce natočil a zpracoval Vladimír Košťál

Starý Smokovec, Vila Flora březen - červen 2016.

Poprad, mezinárodní festival horských filmů, říjen 2016.

Nitra, festival Vysoké hory, listopad 2017.

Katalog k výstavě „Slovenská krajinárska fotografia 1945 – 1975“

Muzeum umění Olomouc – Café Amadeus,
 Institut tvůrčí fotografie PPF Slezské univerzity v Opavě
 a Fakulta umění Ostravské univerzity v Ostravě
 Vás zvou na slavnostní zahájení výstavy

Vladimír Košťal

KRAJINA – DOKUMENTACE – PROPAGACE

které se uskuteční 24. listopadu 2015 v 17.00 hodin
 v Café Amadeus, Václavské náměstí 3, Olomouc

Úvodní slovo: Jindřich Štreit
 Kurátorky: Lucia Petrůjová, Klára Jenišťová, Štěpánka Bielešzová

Výstava je součástí doprovodného programu projektu
Dohnat a předejnat
 Československý a polský design 60. let 20. století
 a potrvá do 24. ledna 2016

Otevřeno denně od 10.00 do 19.00 hodin, v pondělí do 18.00 hodin
 Vstup volný

www.olmuart.cz | www.ltf.cz | www.fu.osu.cz

Pozvánka Krajina – dokumentace – propagace, 2015

HLEDÁNÍ

Fotografie
 Vladimíra Košťala
 ve Slezskoostravské galerii

29. 1. — 26. 2. 2019

Slezskoostravská galerie, Těšínská 35
 Vernisáž: 29. 1. 2019 v 17,00 h
 Úvodní slovo: Lucia Petrůjová, Vladimír Košťal

Ukázka pozvánky Hledání, 2019

Výstava, Hledání, Knihovna Košice, 2018

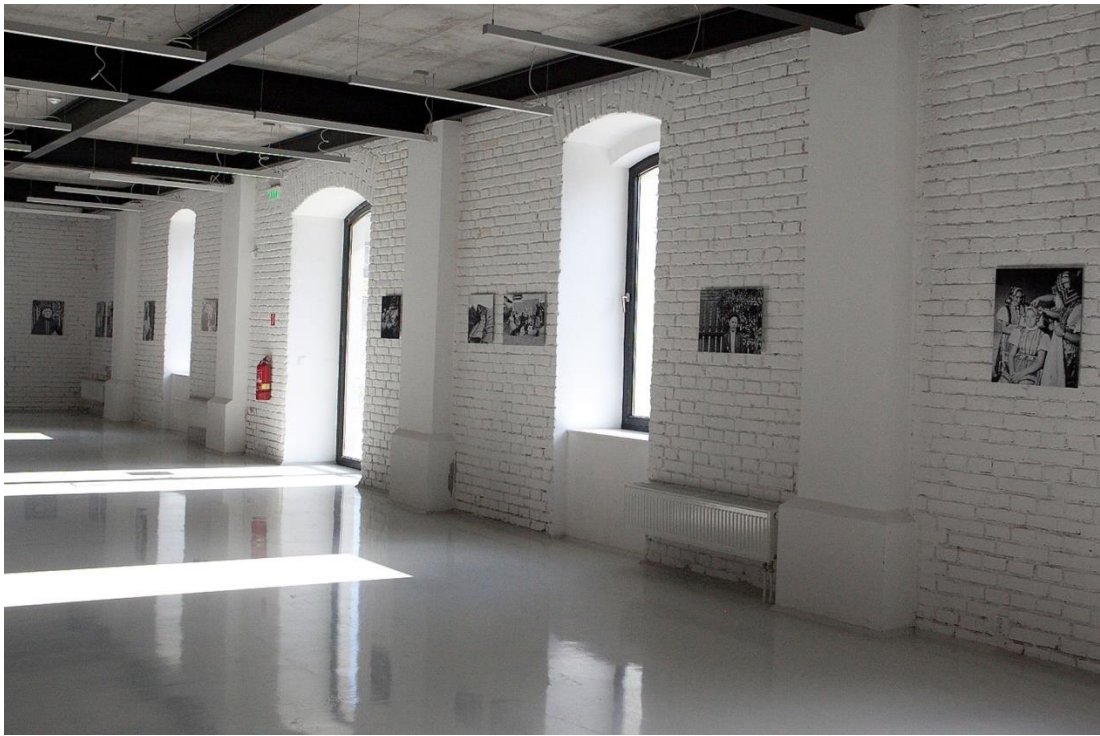

Výstava, Hledání, Rodinkovo, Belušské Slatiny, 2018

Výstava, Hledání, Popradská galéria, Poprad, 2016

Výstava, Hledání, Kulturpark Košice, 2015

Výstava „Mezinárodní rok rodiny v evropském kontextu“, Senát ČR, Praha, 2014

VLADIMÍR KOŠTIAL

Do obrazu súčasnej slovenskej fotografie sa ustavičnou traktáciou témy Vysokých Tatier výrazne zapísal Vladimír Košťial. Rodák zo Starej Turej (12. februára 1912) sa usídlil v Tatranskej Lomnici, kde sa postupne prepracoval k idcovo a emotívne prchblbenému fotografickému obrazu vysokohorskej prírody. V najlepších prácach vie citovo zachytiť dramatickú atmosféru strmých úbočí a ostrých skalnatých končiarov, ako aj lyrickú pohodu širokých panorám a upokojujúcu vyrovnanosť, aj pocitovú, z konfrontácie pretiahnutých tvarov lúčnych a lesných motívov s ozubeným skalným horizontom. Osobitnú časť jeho záujmu tvorí vysokohorská flóra, ktorú sníma v detailoch. V poslednom období začal skúmať obrazovú nosnosť a emotívnu pôsobivosť fotografií snímaných širokouhlovým prístrojom. Pretiahnuté formáty v ležatom tvare rozšírili a prehĺbili informatívnu hodnotu Košťialovej fotografie: výškové formáty zasa mu umožnili ukázať neobvyklé zábery údolí, zrázov a masívov. V mnohých obrazoch tu dosahuje neobyčajný dramatický výraz.

Vladimír Košťial nie je typom fotografa experimentujúceho s formou či obsahom. Jeho zábery majú rukopis čerpajúci z klasického výrazového systému fotografie. Predmet svojho záujmu vidia a tlmočia prostým, nijako nepretváraným spôsobom. Preto jeho obrazy vysokohorskej krajiny a prírody majú pečať autentickosti a kompozičné alebo gradačné ozvláštnenia, ku ktorým fotograf občas siahne, túto autenticitu iba podčiarkujú.

Vladimír Košťial sa zúčastňuje na všetkých domácich i zahraničných výstavách ZSVU. Jeho snímky od r. 1955 publikujú odborné časopisy a publikácie a tvoria výzdobu architektonických interiérov. Súborne ich autor vystavil r. 1969 v Spišskej Novej Vsi. (L. Hl.)

Výtvarný život, č. 04, 1977

PROFILY VÝCHODOSLOVENSKÝCH VÝTVARNÍKOV

Pre mnohých ľudí je fotografovanie zamestnaním a iba pre niekoľkých povoláním. To sú fotografi — umelci. Jedným z nich je aj Vladimír Košťial (nar. 19. 2. 1912), pôsobiaci v Tatranskej Lomnici. Vyučil sa v Bratislave. Určitý čas pracoval v Nových Zámkoch, ale hnaný túžbou bližšie sa zozná-

míť s krásami Vysokých Tatier hľadal možnosť tu pracovať. Bolo to v roku 1937. Netušil, že mu Tatry učarujú, že sa mu stanú osudom, náplňou jeho života.

V týchto dňoch zaznamenáva tri okrúhle jubileá. Pred štyridsiatimi rokmi sa vyučil fotografickému remeslu, pred tridsiatimi rokmi sa usídlil v Tatranskej Lomnici a dožil sa 55 rokov v plnom zdraví a tvor-

FOTOGRAF — UMELEC

vej aktivite. Od roku 1954 je organizovaný vo Svúze slovenských výtvarných umelcov — sekcia umeleckého priemyslu. Od toho času obosiela všetky celoslovenské výstavy, usporádané sekciou. 30 rokov fotografuje Vysoké Tatry, zhotovil

tisíce záberov a trdčí, že i keďadal možnosť tu pracovať, by žil ešte 300 rokov, nevyšerbolo by všetku ich krásu. Už vyše štyri desaťročia sa objavujú jeho fotozábery z Vysokých Tatier v rôznych časopisoch. Po roku 1950 sa stal externým spolupracovníkom vydaných grafických podnikov, ako napríklad ORBIS, TATRAN, OSVETA a redakcií časopisov. Vypája bohatú publikačnú činnosť.

Séria jeho farebných fotografií k Slovenským ľudovým piesňam majú byť vytlačené v USA. Slovenská národná rada objednala u neho album z Vysokých Tatier pre Montreal. Pripravuje sériu obrazov z Dunajca, Pienín a pochopiteľne i Tatier. Už teraz robí prípravu na propagáciu majstrovstiev sveta v lyžovaní, ktoré majú byť vo Vysokých Tatrách v roku 1970.

Vladimír Košťial šťastne spája užitú funkciu fotografie s vysokou umeleckou náročnosťou. Majstrovský ovláda techniku. Všetok svoj dôvtip a invenciu spája s úmernou prácou, ktorá najmä vo Vysokých Tatrách vyžaduje veľa námahu a celého človeka.

Dr. J. PICHONSKÝ

Východoslovenské noviny, 1. 3. 1963

PROFILY VÝCHODOSLOVENSKÝCH VÝTVARNÍKOV

V. KOŠTIAL - fotograf Tatier

Antoporet.

Dr. JOZEF PICHONSKÝ

De štyridsiatich rokov má už Vladimír Košťial za sebou obrábkovanie sveta a tvorbu v oblastiach, ktoré sa považujú za najkrajšie a najzaujímavejšie. Jeho zábery sú plné lyrickosti a dramatickosti. V mnohých obrazoch tu dosahuje neobyčajný dramatický výraz.

Do štyridsiatich rokov má už Vladimír Košťial za sebou obrábkovanie sveta a tvorbu v oblastiach, ktoré sa považujú za najkrajšie a najzaujímavejšie. Jeho zábery sú plné lyrickosti a dramatickosti. V mnohých obrazoch tu dosahuje neobyčajný dramatický výraz.

Tatranské motanárčiky.

Východoslovenské noviny, 21. 2. 1969

VLADIMÍR KOSTIÁL – toto meno má na význame na prvom stránke každého čísla nášho časopisu. Na stránkach Tatry, ktorých vydával Tatry, sa objavuje najmä vďaka tomu, že sa zaoberá mediami, editovaním, fotografou a kamerou. Majka vďaka tomu, že má v rukách fotoaparát, ktorý mu umožňuje zachytiť každý okamih, ktorý sa mu stane dôležitým. Narodil sa 4. apríla v Spišskej Tatrí, na juhu Slovenska, v dedine, ktorá sa nazýva Hradišče. Po ukončení štúdií v Bratislave odišiel do zahraničia, kde sa zaoberá kamerou, režisérom a výtvarným umelcom. Jeho práca sa týka najmä dokumentárnej fotografie. Jeho práca sa týka najmä dokumentárnej fotografie. Jeho práca sa týka najmä dokumentárnej fotografie.

za ochotného spolupracovníka. Má však k tomu trochu iný pohľad. Vychádzajú z toho, že každý, kto chce byť fotografom, musí byť najprv človekom. Každý, kto chce byť fotografom, musí byť najprv človekom. Každý, kto chce byť fotografom, musí byť najprv človekom.

FOTografie

preroku rokov 1926-27, ktorá ukázala, že svet je plný krásy. V tom čase sa objavila prvá kniha o fotografii, ktorá sa nazýva 'Fotografie pre každého'. Táto kniha sa stala veľmi populárna a pomohla mnohým ľuďom zistiť, že fotografia je pre každého dostupná. Táto kniha sa stala veľmi populárna a pomohla mnohým ľuďom zistiť, že fotografia je pre každého dostupná.

domovom. Našli sme tu pritom krásnu maľbu, ktorú mal namalovať jeden z jeho učeníkov. Táto maľba sa nazýva 'Fotografie pre každého'. Táto maľba sa nazýva 'Fotografie pre každého'. Táto maľba sa nazýva 'Fotografie pre každého'.

rovnako sme našli aj krásny pohľad na prírodu. Táto pohľad sa nazýva 'Fotografie pre každého'. Táto pohľad sa nazýva 'Fotografie pre každého'. Táto pohľad sa nazýva 'Fotografie pre každého'.

Je to tak, že každý, kto chce byť fotografom, musí byť najprv človekom. Každý, kto chce byť fotografom, musí byť najprv človekom. Každý, kto chce byť fotografom, musí byť najprv človekom.

PRE RADOŠŤ

Na návštevu u jubilanta, ktorý videl Tatry predovšetkým srdcom

Vysoké Tatry, 02/1992

Dejiny zachytené fotoobjektívom

„Myslím, že z mojich učňovských čas je podstatný jeden moment. Na prelome rokov 1926-1927 bola ukončená zima. Mrazivá bola také, že zamrzol Dunaj. S mojím majstrom som išiel do terénu fotiť reportáž pre Parížskobudňajšnosť. Akcia to bolo dobrodružstvo, dokonca som sa nedobrovoľne okúpil v ľadových vodách Dunaja. Tu som však pochopil, že ma vyzývajú krajina, príroda orientovanej fotografie a reportáž, nie zdieľať pozadie pred dvadsiatimi rokmi v rezhovore pre náš časopis Vladimír Kostiál. Tak aj bolo. S fotopaparom v exteriére zachytávať udalosti tej doby pre celý svoj profesionálny život.“

Vladimír Kostiál (nekedý je na fotografii uvedený aj Kostiál, pozná autor) sa narodil 4. apríla 1926 v Spišskej Tatrí. Učňovské roky v odbore fotografie prežil v Bratislave, krásko pracoval v Nových Zámkoch. V roku 1937 prichádza do Tatier. S manželkou sa usadí v Tatranskej Lomnici. Časom tu mal svoj fotoobraz. Nazval sa Fotozornica. Bol tam, ako je dnes knižničkou. Neskôr sa presťahoval do priestorov pod terasou hotela Lomnica. Tam bolo viac obdôvkov, aj zvertná a haldy. Popritom sa, že Kostiál mal špeciálne fotografary. Jeden z nich bol na panoramatické snímky. Soľovka aj s koženým mechom robila také pohľadnice, ktorým mohol zachytiť aj 180 stupňový. Chy chodiť do gymnázia v Kežmarku a tiež nám robil fotky. Okrem toho aj filmom. Napríklad vďaka výhľadom hradu vo Vysokých Tatrách. A ja som mal k tomu urobiť knižku,“ spomína si dnes už v 80-ročnom veku Alexander Križ.

Zaber fotografovania Vladimíra Kostiála bol veľmi široký. Okrem bežného portrétovania a vyšeľavania filmom, nechýbali mu mnohých vtedajších významných udalostí. Jeho dokumentárne fotografie majú dnes mimoriadnu hodnotu. Knižku po príroch do Tatier našiel pre stvárnenie súčasnej novej vizuálnej lanovej dráhy na Skalnaté pleso za účasti prezidenta Tisa. V päťdesiatych rokoch množstvo storičiek mu však fotografie s vtedajšími podmienkami zhabala ŠTB. Denne sú jeho zábery z obdobia druhej svetovej vojny a krátko po nej. Terne pred skončením vojny defilujú v Bratislave. A ja som mal k tomu urobiť knižku,“ spomína si dnes už v 80-ročnom veku Alexander Križ.

Zaber fotografovania Vladimíra Kostiála bol veľmi široký. Okrem bežného portrétovania a vyšeľavania filmom, nechýbali mu mnohých vtedajších významných udalostí. Jeho dokumentárne fotografie majú dnes mimoriadnu hodnotu. Knižku po príroch do Tatier našiel pre stvárnenie súčasnej novej vizuálnej lanovej dráhy na Skalnaté pleso za účasti prezidenta Tisa. V päťdesiatych rokoch množstvo storičiek mu však fotografie s vtedajšími podmienkami zhabala ŠTB. Denne sú jeho zábery z obdobia druhej svetovej vojny a krátko po nej. Terne pred skončením vojny defilujú v Bratislave. A ja som mal k tomu urobiť knižku,“ spomína si dnes už v 80-ročnom veku Alexander Križ.

Na druhý deň som sa uvrátil sám a práve to Srbské Pleso odhadzujú voz zvažujúci vzácný príbor. Bol v tatranských lesoch, na bezpečnom mieste, ale v Tatrách. Tak som sa rozhodol, že som si svedčím zachytný príbor. povedal Kostiál pred 20-timi rokmi.

Po druhej svetovej vojne prídol k nemu a s ním k trpezlivému životu. A tak, ako člen zväzu výtvarníkov, zostal pracovať na voľnej nohe. Tak mu to vyhovovalo najmä, komunálne služby ho netakali. So svojimi fotografami našiel zachytné významné momenty. Zväz bolo vyše 2000 negatívov. Fotil aj grecky a športové podujatia. Nachádzal aj miestny folklor a ľudové kraso. Roky chodieval na folklórny festival do Východnej Pieniny a Spis.

Boli kon otázky času, kedy vydávať knihu. Veľká časť jeho tvorby tvorila snímky prírody Vysokých Tatier. Ako fotograf sa v roku 1955 začal presťahovať do Bratislavy. Jeho tvorba sa presťahovala do Bratislavy. Jeho tvorba sa presťahovala do Bratislavy.

Našiel ho hebraja Vysokých Tatier. Kým ostali nestíhali náhodou veľkú knihu, ktorá deň stápa do vysiakovacieho prostredia a povelil sa viac, aby fotograf bol vyzvaný a mohla byť predstavená. Jeho úspechy (knižky) aj prvé dva dely desiatich rokov horeckého sprievodu Arna Puklička.

Oštie mesiace pred otvorením majstrovstiev sveta v lyžovaní v roku 1970 boli zahrančie i naše agentúry a akreditované redakcie zaoberané prave jeho fotografiami a výtvarnými kraso. Roky chodieval na folklórny festival do Východnej Pieniny a Spis.

Boli kon otázky času, kedy vydávať knihu. Veľká časť jeho tvorby tvorila snímky prírody Vysokých Tatier. Ako fotograf sa v roku 1955 začal presťahovať do Bratislavy. Jeho tvorba sa presťahovala do Bratislavy.

15000 Tatry / 11

Vysoké Tatry, 01/2013

Tatry objektívmi Vladimíra Košťala

Ivan Boňuš ml.

Narodil sa v roku 1912 v Starom Turci. Detstvo prežil a základné vzdelanie získal v Bratislave, kde sa v rokoch 1926 až 1929 vyučil za fotografa. Od roku 1930 pracoval v Nových Zámkoch a od roku 1937 pôsobil ako samostatný podnikateľ v Tatranskej Lomnici, kde v roku 2007 zomrel. Za týmto stručným curriculum vitae sa skrýva neobyčajne tvorný život fotografa Vladimíra Košťala.

Ako 14-ročný Vladimír Košťal vstupom do učenia za fotografa rozhodol o svojom celoživotnom smerovaní. Vedy fotografic ešte neboli bežnou vecou. K Vladimírovu učiteľskému praxi patrili aj návštevy ľudí z okolitých obcí, kde sa poľnohospodárskymi portrétmi, rodinami a ich životné prostredie. V Bratislavskom zberári na Tehelnom poli potom vyučoval fotografie, ktoré roznášal zákazníkovi. Boli po vyšetrení odlišné od Nových Zámkov,

74

kde pokračoval v práci „stereého“ fotografa. V roku 1927 už a manželkou prišiel do Tatranskej Lomnice, kde získal vlastný ateliér. Spoločne pôsobili v budove dnešného Klubu zberačov a informačného centra, neskôr sa presťahoval do priestorov v tom čase praprospešného a dnes chátrajúceho hotela Lomnica.

Jeho špecialitou boli objekty aj zamerané v širšom okolí. Okrem iného fotografoval rôzne dôležité spoločenské a športové podujatia či významných hostí. Aj v Tatrách sa opakoval osvedčený scenár z Tehelneho poľa: s nespokojnými negatívami sa posulhal do fotokomory, kde ich vyvolal, ustálil, vypral, vysušil a podobným spôsobom zhotovil pozitív. S hotočnými fotografiami Vladimír Košťal často utikal na električku, aby ich čo najskôr odovzdal zákazníkovi priamo na mieste ich dovolenkového pobytu. Fotografu predával za tri koruny, pričom nikto cenu kompenzoval neobvyčajnou aktivitou. Predané fotografie počítal na stovky.

Prvou veľkou udalosťou, ktorú Vladimír Košťal nenasnímal v roku 1927, košťal po príchode do Tatier, bolo spreuudokovanie spoločného tiskového družstva z Tatranskej Lomnice k Skalnatému plesu. Na slávnomstom stvoreni horného úseku lanovej dráky na Lomnický štít v roku 1921 sa zúčastnil aj prezident vtedajšieho Slovenského štátu Josef Tiso, ktorý navštívil aj Hrebienok a Štrbské Pleso, kde sledoval byharské preteky. Aj tieto udalosti Vladimír Košťal zaznamenal na fotografívny materiál. Späjal rema-seleiciku zručnosť a vytváraním citom. Istoty foto-grafovania na objektívku striedal s fotografickými vychádzkami do vysokoobseku prostredia. Jeho krajinnárske i dokumentárske fotografie z Vysokých Tatier sa čoraz častejšie objavovali na stránkach časopisov, kníh i kalendárov, na pohľadniciach i v pri-spevkoch.

Fotografovanie v Tatrách si okrem iného vyžadova-lo aj dobrú kondíciu. Vystroj, ktorý nosil do hôr, mal hmotnosť takmer 25 kg. Samozrejme, vlast-ný sieňok fotoaparátu. Technickým unikátom-bol gumenomaterický Košťal 6 x 18 cm z roku 1924, ktorý ma šlihu do konca profesionálnej činnosti. V tvorbe Vladimíra Košťala nemohlo nijak strá-né hranice medzi dokumentárnou a vytváraním foto-grafíi. Hľadal krásu v realite. Pre jej emóvne stvárnenie vyhľadával amny počasla, dennej do-ty či ročných období. Na správny okamih expozí-cie dokázal vyčakať aj celé hodiny.

Zaujímavú časť jeho tvorby tvoria snímky ho-rozozov, očastnikov. Prvho zimného kolektívne-ho prechodu hlavného hrebena Vysokých Tatier v roku 1925 či fotografie zo záchranných akcií Tat-ranskej horskej služby. Novinári ho často osmo-vovali za „fotografa Tatier“, avšak jeho akčný rádu-s neboli zamerané len na túto oblasť. Fotografoval kultúrno-historické pamiatky Spiša a majstrovsky rviadol aj krásne obrázky zo života a z práce pod-tatranskeho ľudu.

Po februári 1948 postupne rušili sikromné pod-niky a živnosti. V roku 1950 prišiel rad aj na ate-liér Foto centrum Vladimíra Košťala v Tatranskej Lomnici. V Komunizmom podniku sa odmietal sa-mostat. Radšej sa živil ako slobodný umec, čo bolo trhom v oku vtedajších stranských funk-cionárov. Po niekoľkých rokoch mu štátna hospo-dárnosť údajne „pre kontrár“ zabala dve škatule za-beru z obdobia Slovenského štátu. Autor ich si nikedy viac nevidel.

Po vojne ako jediný na Slovensku vyvolával pod-ľahovník Foto Kino Košťal celulozové 35 mm filmy pre filmových amatérov. K zisťovaniu vyvo-la-ných filmov v prípade potreby predával linku, na

Členovia prvého kolektívneho prechodu hlavného hrebena Vysokých Tatier v Zelenzej bráne

osobnosti

Vrcholová stanica lanovej dráhy na Lomnickom štíte

ktorom zákaznikom radil, akých chýb sa majú v budúcnosti vyvarovať. Bol aj jed-ným z príekopnikov farebnej fotografie v Československu, keď v parížskych ru-loch 20. storočia vo fotokomore prekonval níkalú zložitých fotochemických procesov v svetlým výsledkom, pretože vtedajšie fa-rebné materiály pomenie rýchlo vybledli. Už v roku 1959 v spoluprástve s oštri-chem Štátnom prepísal svoje farebné snímky do reprezentatívnej publikácie Tat-ranskej poslav (s ďalšími vydaniami v ro-koch 1964 a 1969).

Jeho knižnou prevínoň bol fotoalbum Vy-soké Tatry. Podielal sa na jeho príprave ako autor 129 obrázkov a ako zostavovateľ, nar-kože v ňom použil aj ďalších 110 foto-gra-fíi od osemdesiatich spoňarov. Fotoalbum vydalo Vydavateľstvo Osveta, n. p., Martin v roku 1985, šesťdesiatim napísal Ivan Bo-ňuš a spreuodné texty Miroslava Janoška. V publikácii sa strieďajú typické panorámy horskej krajiny s detailnými zábermi, neob-čajú najmä najmä produktívna tatranskej flóry a fauny. Do celkovej konceptu vhod-ne zapadajú aj snímky podtatranských ob-ci, tatranských osád, dopravných zariadení a ľudu. Sú to najmä horskáci, turisti, lyžiari, sánkarí, osák, nečyňajú ani Záharna v svätoňových krajoch. Pre dosieňdu divá-ka sa zaujímavé prve posledne menované, pretože podávajú informáciu o zmenách, ktorými prešli Tatry za ostatné polstoročie.

75

Zomrel fotograf Vladimír Košťal

Vo veku takmer 90 rokov naposledy vydychol tatranský fotograf Vladimír Košťal. Narodil sa a vyrastal v Starom Turci, neskôr sa v Bratislave stal učom u majstra-fotografa. Po vyústení šesť rokov strávil v Nových Zámkoch a do Tatier prichádza v roku 1937. Odvtedy je svedkom rozvoja našich hôr, svojim fotoaparátom zachytáva všetky významné okamihy, podujatia a krásy prírody. V roku 1992, pri osemdesiatinách, pre náš časopis povedal: „Tatry sa mi stali domovom. Nasiel som tu prácu, ktorá ma bavila. Kofkokrát som celý nedočkavý zliezol z dolin, len aby som čím skôr videl, či sa mi podarilo všetko zachytiť podľa predstáv. V roku 1951 som začal robiť s farbou, to bol zážitok.“

Prezval obchod Foto centrum v Tatranskej Lomnici, ale po vojne živnostníkom veľmi ne-prišlo a tak sa stáva fotografom-vytváraním na voľnej nohe. V Tatranskej Lomnici žil až do smr-ti. Vladimír Košťal nečyhal pri nijakej závažnej udalosti, športových pretekoch i spoločenských udalostiach v Tatrách. Zaujmu sa tešili aj jeho obrazové knihy o Tatrách, Nizkých aj Vysokých, Spiši i Pieninách.

- tah -

1/2002 TATRY

5

Všetky fotografie sú čiernobiele, v tlačí jmae-tinované do hneď. Fotoalbum má 236 strán, rozmery 22 x 29 cm, vyšiel v náklade 10 400 exemplárov a o jeho úspechu svedčí druhé vydanie v roku 1987. V roku 1987 ma vyšiel rovnomenný fotoalbum s opakovanými vydaniami v rokoch 1989 a 1992. V roku 1999 Vladimíra Košťala vybehli publikácie Pieniny a Spišská Nová Ves - 200 ro-ko. Ako spomína sa podieľal na príprave výstavy štyridsiatich kníh neprognejších Tatier, Slovenska a Československa. Niekoľko jeho fotografií reprezentovalo Tatry a Spiš na me-ďzinárodnej výstave EXPO'97 v Montreale.

Osobitá kapitola v diele Vladimíra Košťala zohrávali pohľadnice. Ako fotograf spo-lupracoval s vydavateľstvami Taran, Piar, Orbis a Preatofo. Prvo ziarodnením vydal niekoľko sérií aj vo vlastnom náklade. Tie potom sám distribuoval predajom. Ako člen Žväzu slovenských vytváraných umelcov (od roku 1954) prezentoval svoje dieľa na domácich i zahraničných výstavách. Publikoval vo viacerých periodikách, naprie v časopise Kníky Slovenska a Vysoké Tatry. V máji 1967 na Kongrese FIS v Bejrúte naša delegácia predstavovala kandidujúce Vysoké Tatry na úporiadanie Majstrovstiev sveta v klasických lyžiarskych disciplinách v roku 1970 aj prostredníctvom Košťalových foto-gra-fíi. Po úspešnej kandidatúre nasledovala výstavba a prostredie športovník, alpských a dopravných zariadení. Vladimír Košťal i príprav na majstrovstiev sveta nasnímal

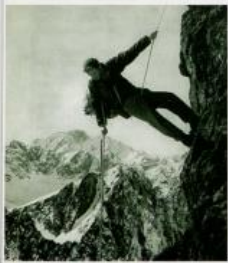
Pri fotografovaní v Tatrách

výše z oco negatívo. Z niektorých vytvoril aj stú fotografíi, ktoré prevrátil okrem domích peri-odik aj viaceré zahraničné agentúry a akreditovani redakcie. Pri príležitosti Majstrovstiev sveta v klasických lyžiarskych disciplinách v roku 1970 autorsky pripravil fotoalbum Vysoké Tatry. Vy-davateľstvo Osveta ho žadalo do tlače v júni roku 1968 a na puhy knihokopierce sa dostal (v poše 88 000 exemplárov) v januári 1970, aby bol pre-lag aj počas majstrovstiev.

Vladimír Košťal sa o čte v dšchodskom ve-ku (do roku 1976) venoval profesionálnej fotogra-fii. Fotoaparát však nenechal zapadnúť prečom ani potom. Každý robil rodinné snímky. Väčšom námetom sa mu stali najmä dve vlnky. Meno Vladimír Košťal sa nezamrzalo ve-ko do pomyselnej scene slávy tatranských foto-grafov. Pre našu generáciu majú veľká hodnota zábery dokumentujúce udalosti a zmeny, ktorými prešli Vysoké Tatry počas týchto desiatí. V roku 1970 mu Mestský národny výbor Vysoké Tatry v Starom Šenokovi udelil Ustanie a Pa-miatku plaketa za zážby o osud Vysokých Tatier 1945 - 1970 a Organizačný výbor MS-1970 vo Vysokých Tatrách mu udelil diplom za dokum-en-tárnu a propagaciu činnosť. Vladimír Košťal zo-mrel v roku 2007 v Tatranskej Lomnici, kde je aj pochovaný.

Jeho ova Vlnka, ktoré sa ťiať natrvalo osadli vo Vysokých Tatrách, zdieľajú po osudí vytváranie citení i záľubu vo fotografovaní. Nenasú sa však tej „oskoneľnej“ trpezlivosti, a akou jeho ote pri fotografických vyhladávkach ťakal na prírodne svetlo či fotogenický oblak. Pre Vlada Košťala sa fotografa nestala „hrebienkom“, zleďa ju však na veľkej výške amatérsky ťrova. Často osína blízke Vysoké Tatry, no najradšej a najvzre foto-gra-fuje na poznávacích rešách do vzdialených a rovnako atraktívnych krajín.

foto: Vladimír Košťal, reprodukcie z knihy Vysoké Tatry z roku 1955

76 Hrobovce stiahajúci z Zandovej kopy

Krásy Slovenska, 7-8/2012

Vysoké Tatry, 01/2002

PŘÍLOHA Č. 5

PÍSEMNÉ PRAMENY OSOBNÍHO CHAREKTERU

FIS 1970 VYSOKÉ TATRY

PRESS
460

MENO KOŠTIAL Vladimír

ŠTÁT ČSSR

ČASOPIS propagačná komisia
OV MS

FUNKCIA fotoreportér

MINISTERSTVO NÁRODNEJ OBRANY
Hlavná správa OBZ.

Č.j.:60-DIV./Taj.zprav.46.

P O V O L E N I E .

Na žiadosť SNR-poverenictva pre informácie povolujem
p. K O S T A L Vladimirovi zo Starej Tury, okr. Nové Mesto n/Váhom
fotografovať pre informáčne účely, resp. filmovať a zhotovovať zábery
z mostov, železníc, verejných budov a továrni, ktoré boli Nemcami zni-
čené a z masových hrobov, povražených slovenských národovcov.

Povolenie platí do odvolania.

Košice, 26. apríla 1945.

Náčelník Hlavnej správy OBZ:
Kpt. R E T C I N
R. Retcin

Akreditace na MS, 1970

Povolení pro fotografování, 1945

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA
Poverenictvo pre informácie — odbor FILM
v Bratislave.

СЛОВАЦКИЙ НАРОДНЫЙ СОВЕТ
Министерство информации — „Фильм“
в Братиславе.

Ev. č.

Vladimír Košťál *Владимир Коштал*
redúci, oddelenia *завед. узкого профиля*
uzkeho filmu *Братислава*
Bratislava, *м.г. Братислава*

Totožnosť sa potvrdzuje:
Пождественность подтверждается:

V Bratislave dňa *1. 11. 1945*

Majiteľ tejto legitimácie môže sa voľne pohybovať pri všetkých oficiálnych i neoficiálnych príležitostiach, pri postavení policajných a vojenských kordónov a môže všade filmovať a fotografovať.

Urady, korporácie a verejných činiteľov žiadame, aby menovaného pri vykonávaní tejto povinnosti všemožne podporovali.

Предъявитель сего удостоверения имеет право свободного передвижения всюду во всяких официальных и неофициальных случаях, и безпрепятственного прохождения через полицейские и военные посты и кордоны и имеет право всюду неограниченно фильмовать и фотографировать.

Просьба ко всем государственным и общественным учреждениям и лицам оказывать ему возможное содействие.

Давается фильмовать все, кроме военных объектов, постов и строек.
Проходить через военные посты и кордоны безпрепятственно разрешается.

Возвращать Комиссару г. Братислава
С. Иванов

Иванов

Fotografická akreditace

DRUŽSTVO SLOVENSKÝCH VÝTVARNÝCH UMELCOV S R. O.
BRATISLAVA, MOLOTOVOVA 41 • TEL. 342-78

Pán Vladimír Košťál
Tatranská Lomnica

1105

Nala značka: B. Vaša značka: Váš list zo dňa: Dátum: 9./V.1950.
Predmet:

Potvrdzujeme týmto, že pán Vladimír K o š ť á l, narodený 19./II.1912 v Starej Turej, bytom v Tatr. Lomnici, zamestnaním fotograf, pracuje ako fotograf pre naše nakladateľské oddelenie fotografovaním pozoruhodných folkloristických zaujímavostí na slovenskom vidieku. Prosíme, aby mu miestni činitelia pri vykonávaní jeho úlohy prichádzali s porozumením v ústrety.

TVAR
družstvo slovenských výtvarných umelcov
S. R. O.
BRATISLAVA

ZEMSKÝ ÚSTAV

PRO PÉČI O TĚLESNĚ VADNÉ V BRNĚ-KRÁL. POLI

KOCIÁNKA 2, TELEFON 51234/269, 337, 423 • ÚČET U POŠTOVNÍ SPORITELNY V BRNĚ 128639

V odpovědi uvěďte
vždy naše číslo

Čís. jed.: 3068 /Sm/Sv-1949.

Vac: fotografie z Tatranské Lomnice.

V Brně - Král. Poli dne 21. března 1949.

P.T.
Foto K o š ť á l,
Tatranská Lomnice.

Máme radost ze všech snímků, které jste nám zaslal a největší z toho, že také většina negativů úzkého filmu je v pořádku. Jen u jednoho jsme měli smůlu. Na cívku, na kterou jsme nafilmovali cestu lanovkou ke Skalnatému Plesu, jsme potom natočili jiné záběry, takže se nedá již negativu použít.

Prosíme Vás zdvořile, abyste na náš účet vykonal cestu lanovkou na Skalnaté Pleso znovu a ofotografoval nám filmovým aparátom 16 mm znovu celou cestu lanovkou. Buďte tak náš film z Tater kompletní.

Děkujeme Vám za Vaše služby a znamenáme

v účtě za:

Lewon

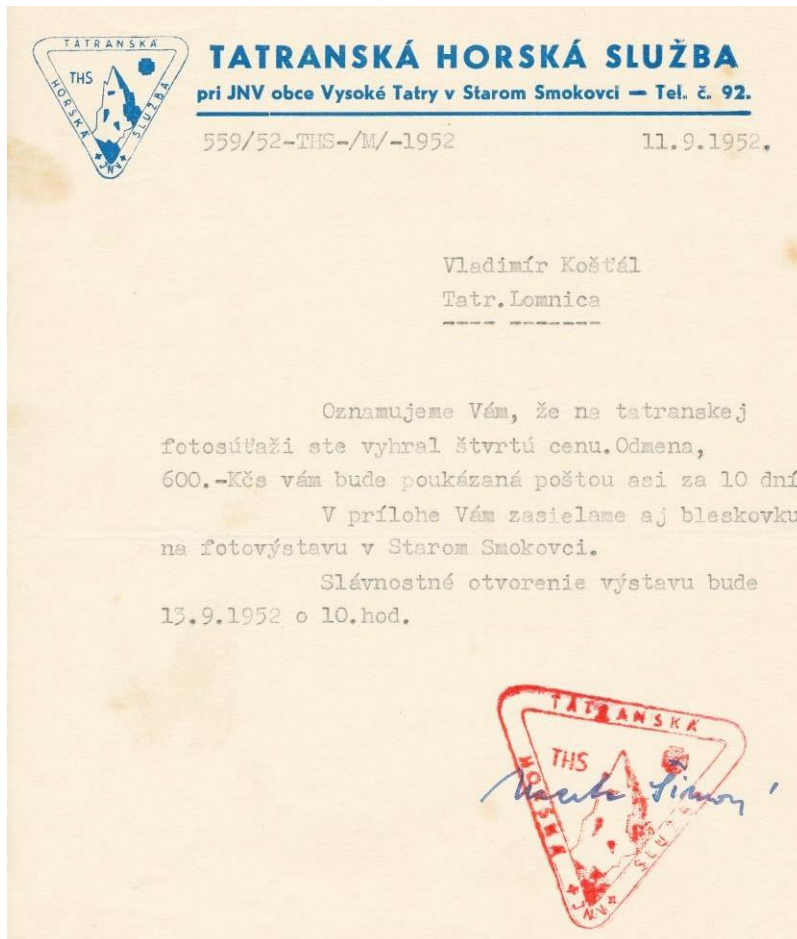
za správce.

odpověď 12.IV.49; keď pošlete filmy
môžem filmovať.

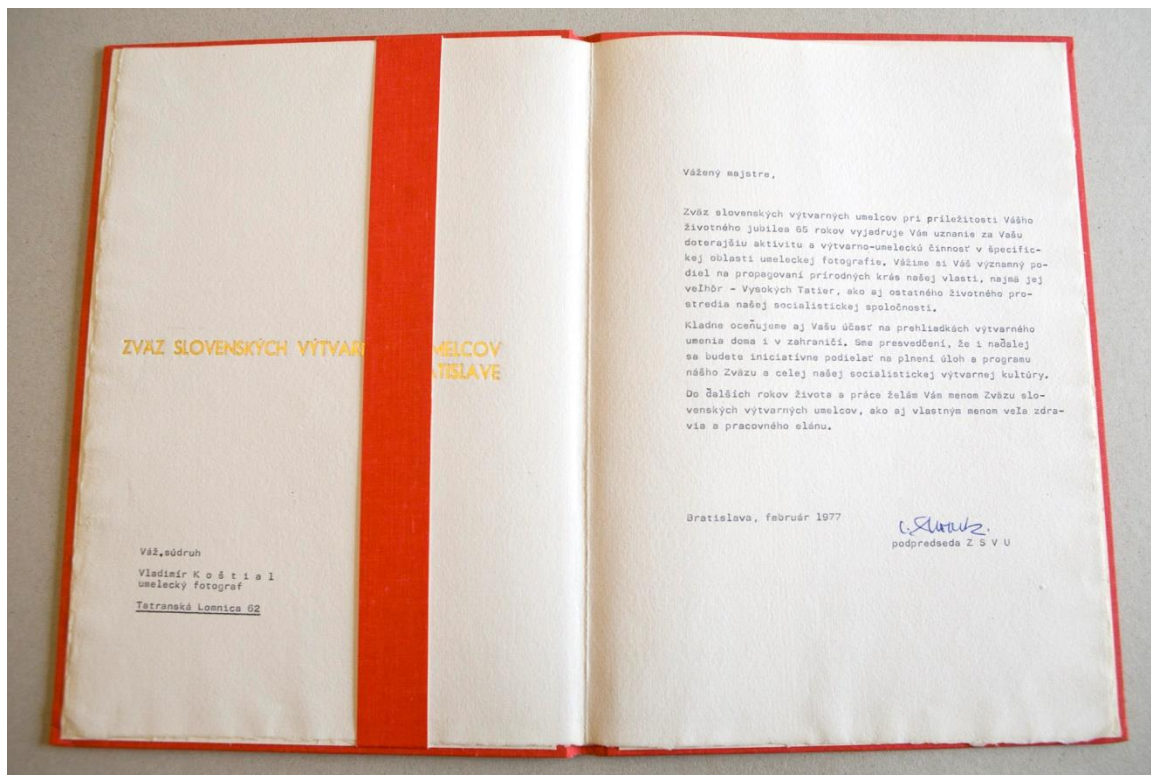

Luciana J...
vrchní ředitel.

Ukázka dopisů, korespondence, 1949, 1950

Výhra ve fotosoutěži, 1952

Ocenění ZSVU, 1977

PŘÍLOHA Č. 6

SEZNAM SNÍMKŮ PUBLIKOVANÝCH V ČASOPISECH

Krásy Slovenska

1. 1953/01, str. 37, Kriváň z Podbanska, 1 černobílá fotografie krajiny
2. 1953/03, str. 72, Pohľad s Lomnického štítu na Ľadovú Kopu a Ľadový štít, 1 černobílá fotografie krajiny
3. 1953/04, str. 80, 81, Panoráma Liptovských holí a Vysokých Tatier a Nízkých Tatier, 1 černobílá panoramatická fotografie krajiny
4. 1954/02, str. 51, Na výťahu na Chopok, v pozadí Liptovské hole, 1 černobílá fotografie krajiny
5. 1954/02, str. 54, Horská služba sa uberá na pomoc, 1 černobílá fotografie krajiny a člověka
6. 1954/05, str. 151, Bicyklom za krásami Slovenska. 1 černobílá fotografie krajiny
7. 1954/06, str. 163, 164, 165, 166, 169, Dunajec, 5 černobílých fotografií krajiny
8. 1954/06, str. 177, Rybačka na Váhu pri Liptovskom Mikuláši, 1 žánrová černobílá fotografie
9. 1954/07, obálka časopisu, Výstup na Rysy, 1 barevná žánrová fotografie
10. 1954/08, obálka časopisu, Pomník bojovníkov SNP v Štrbskom Plese, 1 barevná žánrová fotografie
11. 1954/10, str. 290, Sedačkový výťah Jasná Chopok, 1 černobílá žánrová fotografie
12. 1955/07, str. 242, Poézia horného Váhu, 1 žánrová černobílá fotografie
13. 1955/11, str. 422, 423, Z východniarskych slávností, 8 černobílých fotografií folkloru
14. 1955/12, str. 442, Rozprávkový svet ticha a inovate, 1 černobílá fotografie krajiny
15. 1955/12, str. 463, Krigovská hora, 1 černobílá fotografie krajiny
16. 1955/12, str. 464, Vyšné Ružbachy – prírodný kráter, 1 černobílá fotografie krajiny
17. 1956/01, str. 28, Výstup na kozí vrch, Lanovka na Kasprowý vrch, Chata Ornak, 3 žánrové černobílé fotografie
18. 1956/01, str. 31, Vnútorne zariadenie jedálne v hoteli Orbis v Zakopanom, 1 černobílá fotografie
19. 1956/02, str. 65, Slalomová trať na Skalnatom plese, 1 žánrová černobílá fotografie
20. 1956/05, str. 187, Vernárske tiesňavy, 1 žánrová černobílá fotografie
21. 1956/05, str. 188, Potok pri Hranovníckom plese, 2 žánrové černobílé fotografie
22. 1956/05, str. 189, Bazén pri Hranovníckom plese a vyvieračka pri Hranovníckom plese, 2 žánrové černobílé fotografie

23. 1956/05, str. 190, Rekreačné stredisko Andreja Sládkoviča pri Hranovnickom plese, 1 žánrová čiernobílá fotografie
24. 1956/05, str. 191, Vernárska dolina, 1 čiernobílá fotografie krajiny
25. 1956/09, str. 357, Zlanovanie v Ľadovej kope, 1 čiernobílá fotografie
26. 1956/10, str. 380, 381, Malebné je prostredie Východniarskych slávností, 1 žánrová, čiernobílá, panoramatická fotografie
27. 1956/10, str. 382, 383, Východná 1956, 8 čiernobílých žánrových fotografií
28. 1956/11, str. 399, Lomnický a Kežmarský štít z cesty Slobody od Bielej vody, 1 barevná fotografie krajiny
29. 1956/11, str. 403, Na Kriváň nemožno zabudnúť, 1 čiernobílá fotografie krajiny
30. 1956/11, str. 408, Pohľad z vrcholu Kriváňa, 1 čiernobílá fotografie krajiny
31. 1956/11, str. 409, Za odpočinku pri výstupe na Kriváň, 1 čiernobílá žánrová fotografie
32. 1956/11, str. 410, Zapisovanie do pamätnej knihy, 1 čiernobílá žánrová fotografie
33. 1956/11, str. 411, Na vrchole Kriváňa, 1 čiernobílá žánrová fotografie
34. 1956/12, str. 458, Za výstupu k záchranej akcii, 1 čiernobílá žánrová fotografie
35. 1956/12, str. 459, Znášanie obete, Lavínová čata záchrancov nastupuje, 2 čiernobíle žánrové fotografie
36. 1957/06, str. 231, Monkova dolina, 1 čiernobílá fotografie krajiny
37. 1957/12, str. 449, Pomník „Vítazstvo práce“, dielo akad. Sochára Františka Gibalu, 1 čiernobílá fotografie
38. 1959/05, str. 186, 187, Popradské muzeum, Spišská Sobota, 3 žánrové čiernobíle fotografie
39. 1959/07, str. 253, Tatry, 1 čiernobílá fotografie krajiny
40. 1959/11, str. 415, Demänovská dolina, 1 čiernobílá fotografie krajiny
41. 1959/11, str. 429, Studenovodské vodopády, 1 čiernobílá fotografie krajiny
42. 1960/05, str. 166, Pomník padlým hrdinom v Liptovskom Mikuláši, 1 žánrová čiernobílá fotografie
43. 1960/07, str. 244, Dovolená, 1 žánrová čiernobílá fotografie
44. 1960/07, str. 247, Pohľad z Braniska, 1 čiernobílá fotografie krajiny
45. 1960/07, str. 258, Dutnajúci strom, 1 čiernobílá fotografie krajiny
46. 1960/12, str. 448, Kotlina Zeleného plesa, 1 čiernobílá fotografie krajiny
47. 1961/01, str. 19, Stará Ľubovňa, 1 čiernobílá fotografie krajiny
48. 1961/01, str. Sondovanie v lavíne, 1 čiernobílá žánrová fotografie
49. 1961/06, str. 212, Studenovodské vodopády, 1 čiernobílá fotografie krajiny
50. 1962/02, str. 52, Pohľad z Lomnického štítu, 1 čiernobílá fotografie krajiny
51. 1962/02, str. 58, Lomnický štít, vrcholová stanica, 1 čiernobílá fotografie krajiny
52. 1962/03, str. 84, V plnej jazde, 1 čiernobílá fotografie sportu
53. 1962/07, str. 261, Nedeľná posiedka vo Važci, 2 čiernobíle žánrové fotografie
54. 1962/08, str. 293, Po búrke, 1 čiernobílá fotografie krajiny
55. 1962/09, obálka 2. strana, Pieniny, plavba Dunajcom, 1 čiernobílá fotografie

56. 1962/12, Tábor baníkov pod Tatrami, 1 černobílá žánrová fotografie
57. 1963/08, 4. strana obálky, Památník SNP, Liptovský Mikuláš, 1 barevná žánrová fotografie
58. 1963/09, str. 349, Dunajec, 1 černobílá fotografie krajiny
59. 1963/09, str. 350, Kežmarská zvonica, 1 černobílá fotografie architektury
60. 1963/10, str. 388, Lanovka Tatry, 1 černobílá žánrová fotografie
61. 1964/02, str. 60, 61, Mladucha z Važca, Ždiar, 2 žánrové černobílé fotografie
62. 1964/03, str. 87, Vysoké Tatry z Javoriny, 1 černobílá fotografie krajiny
63. 1964/04, str. 129, Herľany, 1 černobílá žánrová fotografie
64. 1964/10, obálka 2. strana, 1 černobílá fotografie krajiny
65. 1964/10, str. 363, Dukelský národní památník, 1 černobílá fotografie architektury
66. 1965/02, str. Cestou na Dereše, 1 černobílá fotografie krajiny
67. 1965/02, str. 73, Pomoc lyžiarom, 1 černobílá žánrová fotografie
68. 1965/06, zadní strana obálky, Kežmarok zvonica, 1 barevná fotografie architektury
69. 1965/07, 2. strana obálky, Spišská sobota, 1 černobílá žánrová fotografie
70. 1965/08, str. 312, 313, Štrbské Pleso, 2 černobílá žánrové fotografie
71. 1965/11, str. 420, 421, Pohľad z Lomnického štítu na západ, Belanské Tatry, 2 panoramatické černobílé fotografie krajiny
72. 1965/12, str. 445, Obrovský slalom na Skalnatom Plese, 1 černobílá žánrová fotografie
73. 1965/12, str. 464, Hotel Bellevue, 3 černobílé žánrové fotografie
74. 1966/08, str. 280, Na Dunajci, 1 černobílá žánrová fotografie
75. 1967/04, str. 143, Kriváň, 1 černobílá panoramatická fotografie krajiny
76. 1967/05, str. 178, Vysoké tatry, lanovka na Lomnický štít, 1 černobílá žánrová fotografie
77. 1968/01, str. 16, 17, Výstavba v Tatrách, 4 černobílé žánrové fotografie
78. 1969/01, str. 13, Mládež vo Važci, 1 černobílá žánrová fotografie
79. 1969/02, str. 74, 75, Rok pred MS v lyžovaní, 7 černobílých žánrových fotografií
80. 1969/04, str. 154, Mlynická dolina, sedačkový výťah, 2 černobílé žánrové fotografie
81. 1969/04, str. 157, Budova na Štrbskom plese, 1 černobílá žánrová fotografie
82. 1969/05, str. 178, Mládenec a dievča z Važca, 1 černobílá žánrová fotografie
83. 1969/11, str. 428 až 431, Medailon autora, 6 černobílých žánrových fotografií
84. 1970/01, str. 1, Bežecké trate na Štrbskom Plese, 1 černobílá žánrová fotografie
85. 1970/01, str. 4, Veľký lyžiarsky mostík, 1 černobílá žánrová fotografie
86. 1970/02, str. 59, Športový areál v Mlynickej doline, 1 černobílá žánrová fotografie
87. 1971/71, str. 65, Nová kabínková lanovka, 1 černobílá žánrová fotografie

Vysoké Tatry

1. 1964/04, str. 4, Masív prostredného hrotu, negatív, 1 negatívni fotografie krajiny
2. 1964/04, str. 10, 11, Zotavovňa Magura, 4 čiernobíle reklamní fotografie
3. 1964/04, str. 24, 25, Zotavovňa Magura, reklama ČSD, 3 čiernobíle reklamní fotografie
4. 1965/01, str. 13, Lyžiari, 4 čiernobíle žánrové fotografie
5. 1965/02, str. 6, Čo dokáže ratrac, 2 čiernobíle žánrové fotografie
6. 1965/02, str. 16, 17, Pohľad z Lomnického hrebeňa, 1 panoramatická čiernobílá fotografie
7. 1965/03, obálka zadní strana, 5 čiernobílých žánrových fotografií
8. 1966/01, str. 6, 7, Gerlachovský štít, 1 veľkoformátová čiernobílá fotografie krajiny
9. 1966/01, str. 26, Lyžiar, 1 čiernobílá žánrová fotografie
10. 1966/01, str. 36, Horský motív, 1 čiernobílá žánrová fotografie
11. 1966/01, str. 42, 43, Veľká zmrzlá dolina, 1 čiernobílá žánrová fotografie, 1 čiernobílá fotografie krajiny
12. 1966/02, str. 20, 21, Vysoké Tatry, 1 veľkoformátová čiernobílá fotografie krajiny
13. 1966/04, str. 4, Dlhé pleso zbojnícke, 1 veľkoformátová čiernobílá fotografie krajiny
14. 1966/04, str. 9, Levoča, 1 čiernobílá fotografie mestskej architektury
15. 1967/01, str. 2, 4, Veľká cena Slovenska, 2 čiernobíle žánrové fotografie
16. 1967/01, str. 6, 7, Tatranský pohár, 2 čiernobíle žánrové fotografie
17. 1967/04, str. 21, Na novej ceste z Podbanského na Štrbské pleso, 1 čiernobílá žánrová fotografie
18. 1967/05, obálka, 1 barevná fotografie krajiny
19. 1967/05, str. 4, 5, 7, Výstavba a preteky v novom areáli na Štrbskom Plese, 4 čiernobíle žánrové fotografie
20. 1967/06, str. 5, Nad Štrbským plesom, 1 čiernobílá žánrová fotografie
21. 1968/06, str. 2, 3, Vysoké Tatry vo výstavbe, 2 čiernobíle žánrové fotografie, 1 koláž
22. 1969/01, str. 6, Budova spojov na Štrbskom plese rastie ako z vody, 1 čiernobílá žánrová fotografie
23. 1969/02, obálka, Areál pre majstrovstvá sveta, 1 čiernobílá žánrová fotografie
24. 1970/02, str. 4, MS 1970, 1 čiernobílá žánrová fotografie
25. 1972/06, str. 10, Lyžiarsky štadión pre behy MS, 1 barevná sportovní fotografie

UKÁZKY FOTOGRAFIÍ V ČASOPISE KRÁSY SLOVENSKA

Čaká si pre mňa stále nová,
dolina moja, Demänová!

Taká si rábna ako vtedy,
keď som tu bola naposledy,
hoc búrky prešli, množstvo snehu
roztopilo sa v kolobehu

Času, ktorý sa v teba vrýva,
no, tvoja krásna mlčanlivosť
ma nepodlieha, darmo hľadám
vrásky, bo ty si večne mladá.

Dnes júl ti farbi jasom líca,
ty moja svieža krásavica.

Dečér-dolín množstvo k tebe beží
i zástup vápencových veží,
do tejho lona nakláda sa,
spojené v jedno slovo: Krása.

Keď z teba chodník pozabočí
nad jaskyňami po úbočí,
objavím náhle rajské kúty —
pradávný svet tu zabudnutý.

Demänová

MÁRIA TOTKOVA

Adam a Eva iste boli
tu v raji, na Krakovej holi.

Tu vládne mier a pokoj svätý,
tu rozprávajú iba kvety.

Zrak môj sa kochá v bujnej tráve,
kde talie sú zlatohlavé,

orišček, klince, nezábudky
a astry venčia výstup prudký.

Pohľad môj hladká blísku Siná
a v tráve hlávky upolínu

rozdávajú svoj úamev zlatý,
ktorý sa často ku mne vráti,

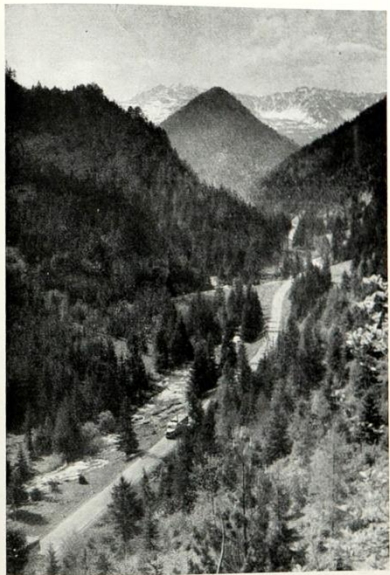
keď v prácu hrážim svoje oči;
zrazu predô mája pozyskočí

ten nežný, zlatý kalich v tráve
a zjasmí stránky popolavé.

—

Sto lások sa ma dotklo krídly,
no city k tebe nevytýdli,

a preto túžim stále znova
vidieť Ťa, moja Demänová.

Demänová dolina.

Foto Vladimír Košťál

414

415

Krásy Slovenska, 1959

Panorama Liptovských hôľ a Vysokých Tatier s Nízkych Tatier.

potokov Parížovosť a Hlbokov spája so zelenou značkou, prichádzajúcou z Hlbokovej doliny medzi Salátnym vrchom a Spálenom.

V dolinách pod Pachoľom sú kaskádne stopy po činnosti ľadovcov, morénové stupne a končacie morény. Tak Jalovecko-bobroveckú dolinu vytvoril ľadovec, ktorý vychádzal z koryta pod Salátnym vrchom. Bol dlhý 4,3 km, hrubý 150 m a zrást sa prelieval aj cez sedlo Vápenica. Nižšie dostával „posilu“ zo štábu Podválnova a končil sa morénami v 1100 m. Zanechal dva morénové stupne medzi 1400 a 1500 m, na ktorých sú dve jazierka: Čierne plesko 1470 m (veľkosť 30x5 m) a Bielo plesko (1500 m, asi 10x5 m). Tak spomenutý „hlbokovský“ ľadovec vychádzal z kotla „Vreco“ medzi hrobetmi Skrianičky a Plachivá nad Vrecom a spájal sa vo výške 1200 m s iným ľadovcom od Bankovského sedla. Spojený ľadovec pri dĺžke 3,8 km a hrúbke 150 m končil sa morénou v 1050 m. S touto činnosťou ľadovcov súvisí aj šírka týchto dolín, poskytujúcich vhodné terény pre pastvu. Pod sivým vrchom je v Jaloveckej doline stajňa s dvoma kolíbmami (asi 1380 m, na troch Jaloveckého potoka).

Panorama Liptovských hôľ od Parížovce (od juhovýchodu).

Foto Vladimír Košťál

toľka). V Jaloveckej doline sa vypáda od nepamäti. Dolina Jalovec sa pripočítava už r. 1317, Bobrovec r. 1281. V starých spisoch z XVIII. storočia sa dočítame o „avalaseni“ v týchto horách. Na počiatku Jaloveckej doliny bola kedysi horavica. V Jaloveckej doline aj kedysi hľadali zlato a striebro pod Ostrým a sivým vrchom, ktorých okolie vtedy malo dobrú povest medzi hľadačmi drahého kovu. Uchováva sa o tom aj tradícia a spis Michala Chroscinského, pochádzajúci zo XVII. stor. („Michala Chroscinského opísanie ciekavej gôr Tatrov“ Pamiatník Tow. Tatrzańskiego XXVI, 1905, str. 92, 128), hovorí o „szlóni Jalowiec“.

S Bankovského sedla sa vystúpi za pol hodiny na Bankov (2178 m), ktorý sa ľadovce volá aj Bánovka alebo Bánová. Tá samostatný názov hory (po baní koch, bantach) nasvedčuje, že jeho okolie asi bolo predmetom zájmu baníkov. To dokazuje aj K. G. Windischov opis (Geographie des Königreichs Ungarn, Presburg 1780, str. 177), ktorý hovorí, že „Lobás“ sa skladá z troch hrotitých skál, ktoré ako raby vyčítávajú a ktorým bolo prete dané také meno. Ale

Kresba Jar. Ondříček

80

81

Krásy Slovenska, 1953

kyjni hospodárskymi budovami, obytné domy, maštale, senníky, stodoly, pivnice, bo aj celá mestská štvrť s dielňami najrozličnejších remesiel. Tieto budovy nie sú iba mŕtvou pamiatkou doby, ale oživiajú ich predvádzané vojenskej výroby činnosti. Je zaujímavé pozorovať líkované ruky starého ľudového rezbára, ako vdyčuje kusu dreva podobu soba, losa, tuleňa, drevorubača. A tieto svoje umelecké výrobky vám ponúka ako „souvenir“ na Skanzen. Alebo by ste rodfšej niečo zo skla? Fajek, sklo vám z rozierovanej slzy vytvori sklenenú vázičku, flakku alebo jiidany predmet. Alebo ste ozdo milovník keramiky? Posim, môžete si zblízka prezrieť hričovské kruhy, na ktorých vyrastajú pod kľbými prstami džbánky, tanieriky a misky rozličných tvarov. Kuchárčičen s ručným dreveným lisom, obuvnícka dielňa, lekáreň, klenotníctvo, pekáreň, garbiaren – tu sú zastúpené všetky remeselné výrobné. V rofických domoch vás zaujmú vyrezávané stolice, lavice, maľby na stenách, ozdobné taniere, postele s nebesami a výšivo-

Foto Vladimír Kostial
Mladucha z Vožca
Foto Vladimír Kostial

nými vankúšmi. Stavania sú zrubové, drevené, väčšinou hoľe, ale tým viac prekvapujú bohatou zdobenou vnútornou zariadenia, ktoré v mnohom pripomínajú naše dedinské domy s ich ľudovou malebnosťou. Každý dom je otvorený a je pod dohľadom starších žien oblečených v krojoch. Okrem rofických domov nájdete tu aj mestianske domy, chýzu Laponcov, veterné mlyny, drevené kostoly i zvonice.

Skanzen je skutočným a prírodným parkom kultúry a odдыхu nielen pre obyvateľov Stockholmu, ale aj pre všetkých návštevníkov. Na úrovni a dobre vybavené sú služby. Nechýbajú restaurácie, bufety, tanečné parkety, amfiteáter, kde vystupujú krojované skupiny s ľudovými tancami, divadelné predstavenia a koncerty, výstavy. Každý si tu môže nájsť pobavenie podľa vlastného vkusu a požiadaviek.

Obľubu tohto kultúrnohistorického a zábavného centra dokumentuje aj návštevnosť, ktorá ročne presahuje 2 milióny návštevníkov.

Pri prechádzke vnore upravenými chodníkmi sa sprievadcom v ručkách napadnú éloveka rozličné myšlienky. A keď ste ďaleko od svojich rodnych, tak vás predovšetkým prilátnu domov. Pozorujete a porovnávate, napadá vás kde-čo, kombinujete a dávate do súvislosti zaujímavých stavieb, ktoré pri mohutnej výstavbe našej krajiny postupne zanikajú a strácajú sa? A čo už ďalšie generácie oni nevidia, keď neuvidia! A veru je toho u nás dosť a dosť: drevené, zrubové domy so šindľovou strechou v horských oblastiach, či slamou pokryté domce z hlíny na južných rovinách, váhadlové studne, pastoračné ornamenty na stenách izbic, vyrezávané lavice, dubové stoličky, ozdobné taniere, kolba baču, senníky, saláže... Len sa treba poobzerieť.

A bohatosť našich krojov? Myslim, že ju ťažko predstihnú hociaká krajina. Všetko to môže hovoriť živou rečou a odkaze nášho ľudu nielen nosičom, ale aj tým, ktorí k nám prídu. Vytvárajú slovenský náos rozhodnúť sa, či sústredí všetko to historické bohatstvo Slovenska do jedného centra alebo do viacerých. Keď vezmeme do úvahy z roka na rok rastúcu návštevnosť a rozvoj sudánskeho cestovného ruchu, budeme mať v našej krajine o prírodnú kultúrnohistorickú zaujímavosť viac.

Tieto myšlienky sa mi natiskali, keď som opísal brány Skanzenu a s nimi aj pranie, aby sa Českoro objali aj na pultoch našich hotelov a cestovných kancelárií malý prospekt „Zdiar“ – celé Slovensko na dosah ruky“. Siahla by za nimi nejedna ruka návštevníka.

Krásy Slovenska, 1968

VYSOKÉ TATRY

ROK PRED
MAJSTROVSTVAMI SVETA
V LYŽOVANÍ

FOTO
VLADIMÍR KOSTIAL

Pohľad na Vysokú zo skokanského mostíka (vľ. hore, str. 74)
Veľký mostík s tribúnou (vľ. dolu, str. 74)
Detail veľkej veže skokanského mostíka (na str. 74 vpr.)

Celkový areál, hotel FIS v Mlynickej doline (str. 75 vľ. hore)
Ciel, tribúna pri bežeckých tratiach (str. 75 vľ. dolu)
Celkový pohľad na skokanské mostíky (str. 75 vpr. hore)
Detail veľkej tribúny (konštrukcia, str. 75 vpr. dolu)

Krásy Slovenska, 1969

VLADIMÍR KOŠTIAL

VÝRAZNÝ PREDSTAVITEĽ
KRAJINÁRSKEJ
FOTOGRAFIE

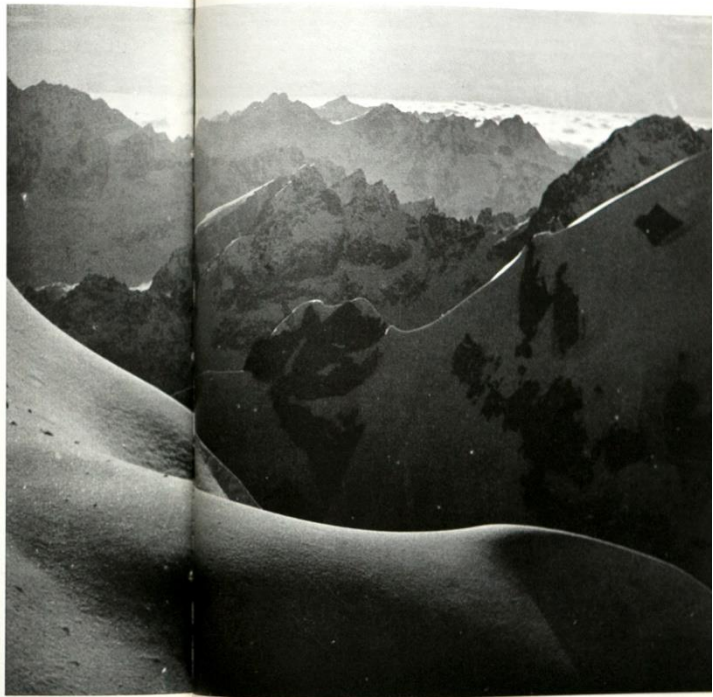
JAROSLAV CILJAK

Ako v iných odboroch tvorivej činnosti, tak aj vo fotografii sa rozhodne vypláca cieľavedomosť v programe, no aj hlbší ponor sa stálosťou a sústredením sa bez prílišného rozptýľu. O tejto zámej pravde nás dôjorne presvedča aj efekt fotografickej tvorby Vladimíra Koštiala, ktorej je mimoriadne úzko spätá s našimi najúchvatnejšími veľhorami – Vysokými Tatrami.

Vladimír Koštial sa rozhodol pre fotografovanie krás Vysokých Tatier nie náhodne a nie na prechodný čas. Už v Bratislave koncom tridsiatych rokov u neho dozriela odhadovanie byť so svojím fotografickým aparátom uprostred majestátnu prírody s odhadom odovzdávať obrazové svedectvo o nej čo najúplnejšie. Až roku 1937 sa tento zámer stal skutkom a dnes už možno povedať aj definitívny rozhodnutím. Do Tatranskej Lomnice prišiel aj patične nemešne pripravený ako vyučený fotografista, čo bolo zaiste veľa, pretože sa mohol už oveľa viac venovať obrazovej tvorbe a nezdržovali ho na-

428

NAŠI

VÝZNAMNÍ AUTORI – FOTOGRAFISTI

429

Bača s baranicou

toľko problémy čisto technické. Sumárne už vyše tridsať rokov zachytáva jedinečne okamžiky náštorajších podôb tatranskej scenérie a možno povedať, stal sa nielen jej výborným znalcom, ale predovšetkým autorom, ktorý, vari ako málokto, ju aj tak reprezentatívne predstavil.

Fotografická tvorba Vladimíra Koštiala je mimoriadne rozsiahla a predstavuje zhruba dva druhy fotografií: a to fotografiu informatívnu a emotívnu. Pravdaže, v mnohých sa tieto pomyselné kategórie prelínajú a napokon každé označovanie vedy trochu pokrývajú, pretože skutočná tvorba rozlišuje iba dobrú a zlu fotografiu. Pre Vladimíra Koštiala je prínosná snaha päsobí predovšetkým emotívne na diváka, nenechať ho fahostajným a chuť preniesť svoje nadšenie a úprimný obdiv aj na iných. Ako dôkaz nám poslúži aj niekoľko jeho fotografií, ktoré sprevádzajú toto číslo Krás Slovenska, časopisu, ktorý už desiatky rokov v pomernej úplnosti predkladá verejnosti jeho fotografie.

Aj tento veľmi skromný prierez jeho tvorbou ukazuje, že sa Vysoké Tatry stali estetickým objektom, kde končiare veľkánov či ozrutné balany nadobúdajú onu magickú symboliku či znakosť (Bača s baranicou, Muž s baretkou a pod.). Tieto fotografie podnecujú naše oči ísť pod povrch a obohacujú náš vizuálny zážitok. A zdá sa, že práve tieto snímky sa stávajú aj akými vrcholmi jeho tvorby. Účinnak iných byva zasa postavený na kontraste alebo jedinečnosti okamžiku (Svadba v Pohoreleji, Podvečer na Dunajci a iné). Poukazuju na šírku námetov (folklor, šport, turistika a pod.), na schopnosť autora pohotovo reagovať v rámci daného prostredia. Majú naposol formálne znaky zrelého majstrovstva, prejavujúce sa kompozičnou čistotou a perfektnosťou pozíciu.

Vladimír Koštial zostal vo fotografickom zmysle verný slovenskej krajine, no najmä oblasti Vysokých Tatier, čo sa mu napokon aj tvorivo oplátiilo. Nielenže mu to prinieslo členstvo v ZS-VU (1934), ale predovšetkým v čoraz častejšom uplatňovaní jeho fotografií či už v obrazových publikáciách, či inde. Po zložitých cestičkách autorského dozrievania stal sa naozaj výrazným predstaviteľom našej krajinarskej fotografie. A to je skutočne vec nemalá.

Fotografie na str. 428 a 429

Muž s baretkou

Podvečer na Dunajci

Vysoké Tatry

Svadba v Pohoreleji

430

Lomický a Kežmarský štít

431

Krásy Slovenska, 1965

Krásy Slovenska, 1965

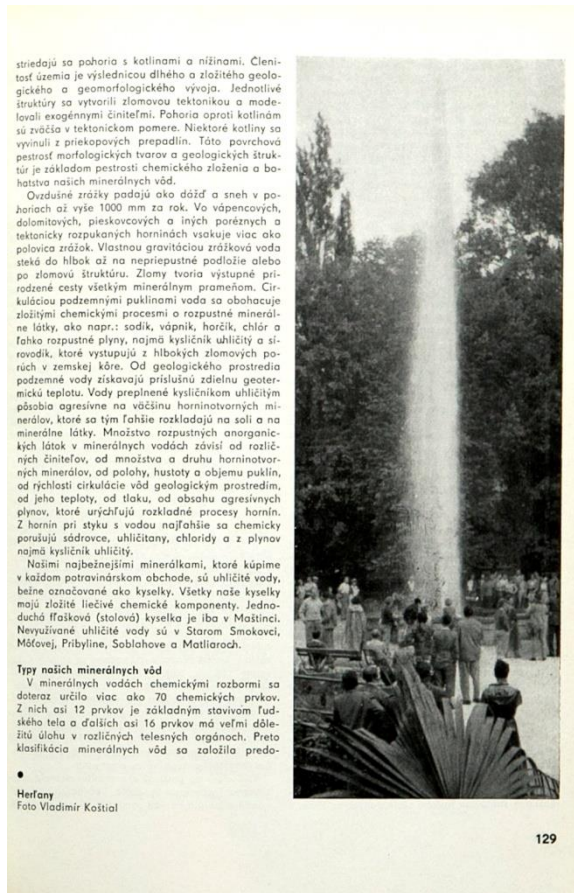

Krásy Slovenska, 1955

Rošprávkový svet ticha a inovate.

Krásy Slovenska, 1955

striedajú sa pahoria s kotlinami a nížinami. Členitosť územia je výslednicou dlhého a zložitého geologického a geomorfologického vývoja. Jednotlivé štruktúry sa vytvorili zlomovou tektonikou a modelovali exogénnymi činiteľmi. Pahoria oproti kotlinám sú zväčša v tektonickom pomere. Niektoré kotliny sa vyznačujú z priekopových prepadlin. Táto povrchová pestrá morfológická tvorba a geologických štruktúr je základom pestrosti chemického zloženia a bohatstva našich minerálnych vôd.

Ovzdušné zrážky padajú ako dážď a sneh v pohoroch až vyše 1000 mm za rok. Vo vápencových, dolomitových, pieskovcových a iných porýchlych a tektonicky rozpukaných horninách vsakuje viac ako polovica zrážok. Vlastnou gravitáciou zrážková voda steká do hĺbok až na nepriepustné podložie alebo po zlomovú štruktúru. Zlomy tvoria výstupné prirodzené cesty všetkým minerálnym prameňom. Cirkuláciou podzemnými puklinami voda sa obohacuje zložitými chemickými procesmi a rozpustné minerálne látky, ako napr.: sodík, vápnik, horčík, chlór a ľahko rozpustné plyny, najmä kyslíčnik uhličitý a sírovodík, ktoré vystupujú z hlbokých zlomových porých v zemské kôre. Od geologického prostredia podzemné vody získavajú príslušnú zdieľnu geotermickú teplotu. Vody preplnené kyslíčnikom uhličitým pôsobia agresívne na väčšinu horninotvorných minerálov, ktoré sa tým ľahšie rozkladajú na soli a na minerálne látky. Množstvo rozpustných anorganických látok v minerálnych vodách závisí od rozličných činiteľov, od množstva a druhu horninotvorných minerálov, od polohy, hustoty a objemu puklín, od rýchlosti cirkulácie vôd geologickým prostredím, od jeho teploty, od tlaku, od obsahu agresívnych plynov, ktoré urýchľujú rozkladné procesy hornín. Z hornín pri styku s vodou najľahšie sa chemicky porušujú sádrovice, uhličitany, chloridy a z plynov najmä kyslíčnik uhličitý.

Našimi najbezpečnejšími minerálkami, ktoré kúpime v každom potravárskom obchode, sú uhličitá voda, bežne označované ako kyselky. Všetky naše kyselky majú zložitú liečivú chemickú komponentu. Jednoduchá ľahková (stolová) kyselka je iba v Maštinci. Nevyužívané uhličitá voda sú v Starom Smokovci, Mátovej, Príbyline, Soblahove a Matliaroch.

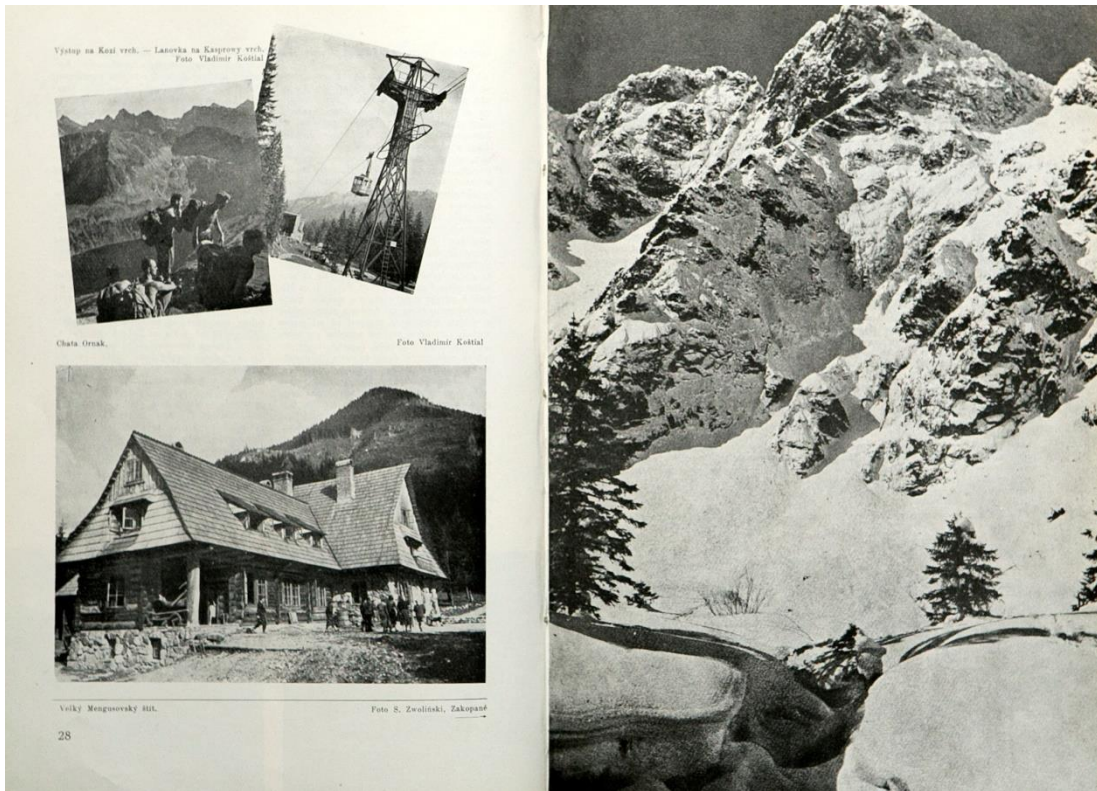
Typy našich minerálnych vôd

V minerálnych vodách chemickými rozbormi sa doteraz určilo viac ako 70 chemických prvkov. Z nich asi 12 prvkov je základným stavivom ľudského tela a ďalších asi 16 prvkov má veľmi dôležitú úlohu v rozličných telesných orgánoch. Preto klasifikácia minerálnych vôd sa založila predovšetkým na obsah týchto prvkov.

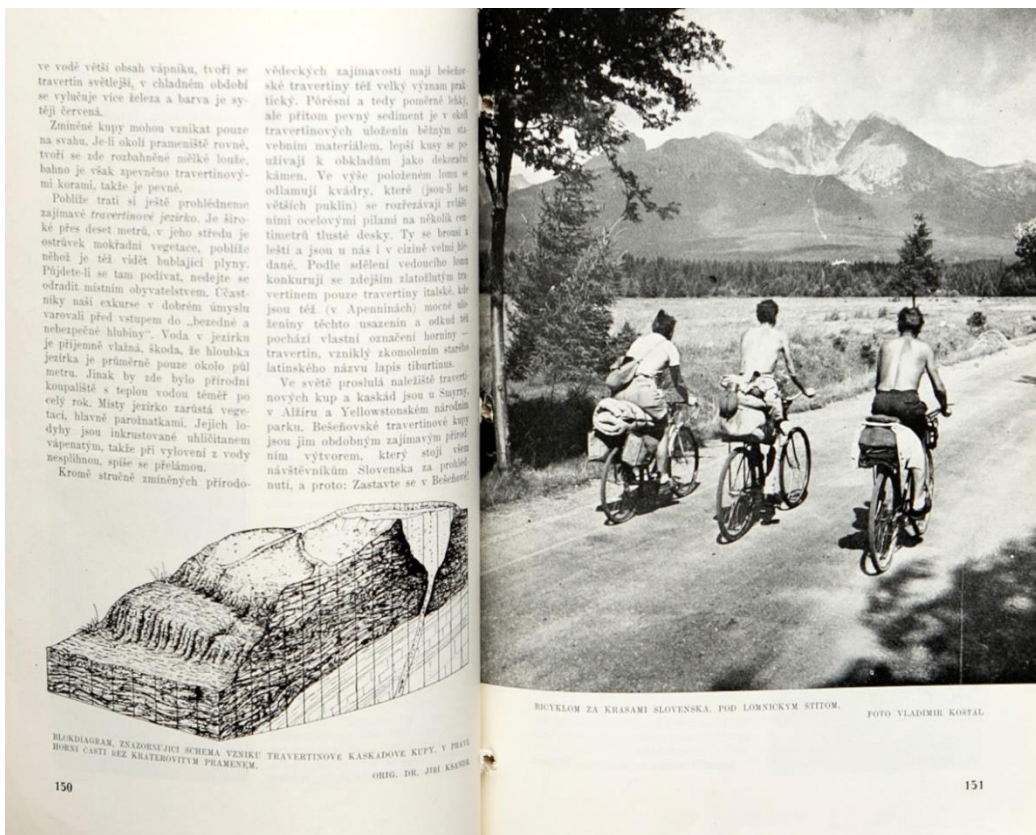
Herfany
Foto Vladimír Košťál

Krásy Slovenska, 1964

Krásy Slovenska, 1955

Krásy Slovenska, 1954

VITAME VO VYSOKYCH TATRACH UČASTNIKOV MAJSTROVSTVIEV SVETA V LYŽOVANI 1970.

ПРИВЕТСТВИЕМ УЧАСТНИКОВ МИРОВОГО ПЕРВЕНСТВА 1970 Г. В ЛЫЖНОМ СПОРТЕ В ВЫСОКИХ ТАТРАХ.

A HEARTY WELCOME TO OUR VISITORS OF THE SKI-WORLD CHAMPIONSHIPS 1970 IN THE HIGH TATRAS

WIR HEIßEN DIE BESUCHER DER SKI-WELTMEISTERSCHAFTEN 1970 IN DER HOHEN TATRA HERZLICH WILLKOMMEN!

Tatranské lety
FOTO HECKEL

Start a cieľ bežeckých tratí na Štrbskom Plese
FOTO VLADIMÍR KOSTIAL

1

Krásy Slovenska, 1970

sjúdt. To je možné len tehdy, máme-li k dispozícii rovinnu neb mírný protisvah, kterým obdivujeme útržku ústředním a dáváme jímu pocit bezpečnosti. Jestliže všechny svahy ubíhají do lesů, pak jistě si žádný nedovolí takovou rychlost jako v příhodě dopředu na rovinu neb protisvahu a tím méně zadržování. Proto z těchto důvodů jsou místa, kde přesto, že terény jsou krásné pro výspěšného lyžaře, jsou pro pořádání škol méně vhodné. Za takové lze považovat na př. chatu pod Chlebem nebo Jasnou. Na chatě pod Chlebem je sice přehodný terén mezi Kráľským a Chlebem, tedy v sedle, kterým končí vřh z Vrátné doliny, ale ten je příliš vzdálen od chaty a k chatě se musí začátečník také nějakým způsobem dostat. U spodní stanice v Jasné je k dispozici jeden svah s dopředu do roviny postupně velmi zmenšen a mimo to křížuje se dráha končí se sjezdovky. U Trangošky je rovina před dolní stanicí vřahu Srdiečka po padáku, který vznikl vykazem stromů pro sjezdovky vřah — tedy prostor také poměrně velmi omezený. Je velká škoda, že v těchto místech není dostatečného prostoru a ústno základními terénní prvky, když vlastní terén patří mezi naše nejlepší. Bylo by proto dobré v blízkosti chat v Jasné, neb Trangošky postavení na příslušnou úpravu terénu. Při budování našich zimních středisk musíme mít stále před očima jejich uplatnění pro nejlepší masu — pro jejich možný výsledek.

Od druhé poloviny února a hlavně od března až do poloviny května je možno pořádāt kary a školy na chatě pod Dumbierem. Roviny pro sjezdy jsou z Kráľského k chatě neb z Dumbiera k chatě a nekonečné kombinace terénů v malých dolinách Bystre, Svatojanské a Mlynské stavi tento kout na nejlepší místo u nás. Nevýhodou je špatný přístup k chatě. V budoucnu dá se přispokládat, že správnou lezí silničky údolím Bystre budou autobusy jezdit až k Trangošce a pak by již samotný výstup dolinou Bystre nebyl problémem. Realizace výřahu od Trangošky touto dolinou k chatě pod Dumbierem vytvořila by lyžařské zákoutí se všemi superativy. Podobné podmínky platí pro Zbojnickou chatu ve Velké Studené dolině, neb Těrbého chatu v Malé Studené dolině ve Vysokých Tatrách.

Jak bylo již řečeno, sněhová vrstva zádne odlišuje zimní turistiku od letní. Při znalosti terénu není zapotřebí již hřeběnem a malými výškovými rozdílly, nřbřá je možno volit směr cesty tak, aby křané předtí planě a maldě sloužily ke sjezdům a mírněji svahy k vy-

stapím. Strídáním delších sjezdů a výstupů stává se tura zajímavější a při volbě je možno cenu i zřazovat. Mimo to poznává se tak po trávové stanice terén a okolím daleko lépe než s hřeběnem, odkud často na abočí svah není vidět. Dále je třeba si uvědomit, že na úbočích jsou sněhové podmínky téměř vždy lepší než na hřeběni, který má buď terdy smřný mlh, nebo navráse stvrďé jehle a lávky. Pro volbu místa jako základny pro řhu, není zde spetitelných terénních požadavků jako pro školy a kurzy. Jejich volba je omezena jen sněhovou vrstvou a dletem na podloží a pohřbřitelnými podmínkami pro nedlouhá období zimní sezony a dále se má řídit technickou a fyzickou výspěšností účastníků. Začátečníky neb lyžaře se špatnou lyžařskou technikou je natno vyloučit.

Za nejideálnější místo pro zimní turistiku Štrbské plese, Foto Vladimír Kostial

Krásy Slovenska, 1956

Krásy Slovenska, 1962

ING. LADISLAV STRELKA

NOVÁ KABINKOVÁ LANOVKA TATRANĀSKÁ LOMNICA – SKALNATÉ PLESO

Oblast Tatranská Lomnica–Skalnaté Pleso zaujima z hľadiska zimných športov osobitné postavenie najmä pre výborné lyžiarske terény, sánkarské trate a sjezdovky, ktoré sú uznané aj Medzinárodnou lyžiarskou federáciou.

Terajšia visutá lanovka Tatranská Lomnica–Lomnický štít bola vybudovaná roku 1937. Kapacitne lanovka sú nestoží. V letných mesiacoch požiadavky na prepravu turistov sú nezriedka o 100 % vyššie, ako môže lanovka prepraviť. Visutá lanovka Tatranská Lomnica–Lomnický štít má dva samostatné úseky: I. úsek Tatranská Lomnica–Skalnaté Pleso s medzistanicou Start, II. úsek Skalnaté Pleso–Lomnický štít. Oba úseky sú po prevádzkovej stránke od seba nezávislé. Plánovaná preprava cestujúcich (bez prestupovania) je vylúčená.

Úsek Tatranská Lomnica–Skalnaté Pleso má dve kabinky, každú pre 30 osôb. Preprava kabinky z Tatranskej Lomnice na Skalnaté Pleso trvá asi 23 minút. Ďalšie zvyšovanie kapacity prepravy na tejto lanovke z technických dôvodov nie je možné, preto sa začala s výstavbou ďalšej kabinkovej lanovky v tejto oblasti.

Výstavba novej kabinkovej lanovky má za cieľ zvýšiť a skvalitniť prepravu cestujúcich v tejto úseku oblasti zimných športov vo Vysokých Tatrách.

Nová kabinková lanovka bude mať dva samostatné úseky: I. úsek Tatranská Lomnica–Start, dĺžky 1800 m, II. úsek Start–Skalnaté Pleso, dĺžky 1950 m. Každý úsek má samostatný pohonný mechanizmus. Aj napriek vytvoreniu dvoch samostatných úsekov, cestujúci môžu prejsť z jedného úseku na druhý bez prestupovania. Kabinky sú konstruované riešene pre 4 osoby na sedenie (sú také isté ako kabinky na Malinom). Prevádzková rýchlosť je 3 m/s. Kabinky budú vypravovať v 34-sekundových intervaloch. Prvý úsek kabinko prekona za 10 minút, druhý za 11 minút. Kabinková lanovka prepravi z Tatranskej Lomnice na Skalnaté Pleso 420 cestujúcich za hodinu (jedným smerom).

Pri projektovaní riešeni novej lanovky sa uvažovalo s ročnou kapacitou 743 340 cestujúcich. Tieto prepravné kapacity zaručujú, že novovybudovaná lanovka bude vyhovujúca nielen prepravu na Skalnaté Pleso nielen momentálne, ale aj perspektívne.

Trasa lanovky povedie terénom veľmi zarasteným smrekovým porastom. Údolná stanica v Tatranskej Lomnici je v nadmorskej výške 900 m, vrcholová stanica v nadmorskej výške 1760 m. Krásu tejto trasy umocňuje horský reliéf Vysokých Tatier. Lanovku by mali dokončiť koncom roku 1971.

FOTO VLADIMÍR KOSTIAL

65

Krásy Slovenska, 1971

Krásy Slovenska, 1954

Krásy Slovenska, 1954

PŘÍLOHA Č. 9

UKÁZKY POHLEDNICOVÉ TVORBY

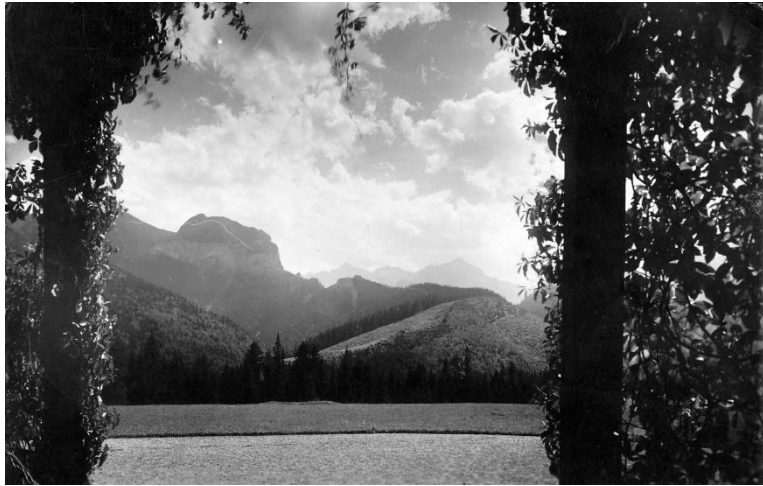
Lanová dráha na Lomnický štít, 1940

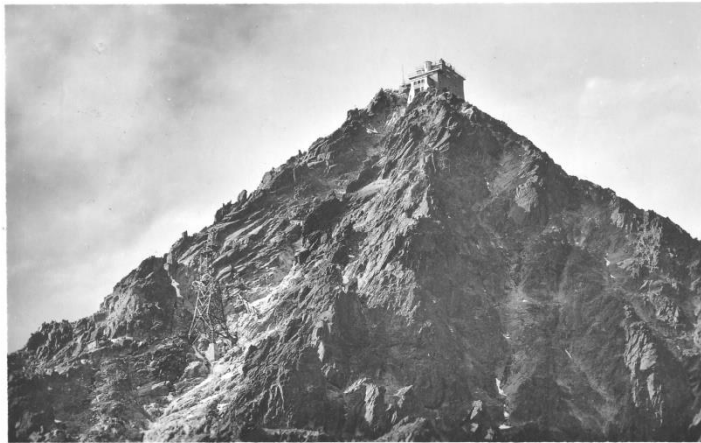
Mládenci, 1947

Kežmarok, 1942

Javorina, 1946

Lomnický štít, 1947

Bratislava, 1949

Procesia, 1947

Brnčalova chata, 1965

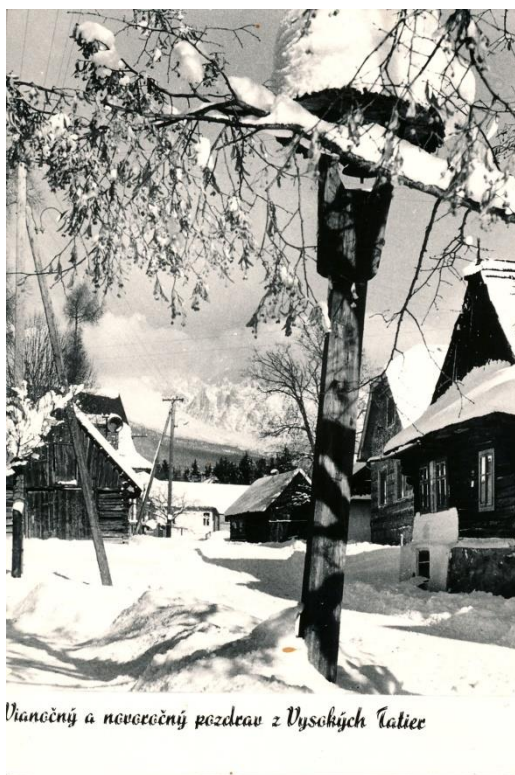

Ždiar, tanec, 1947

Svit, 1946

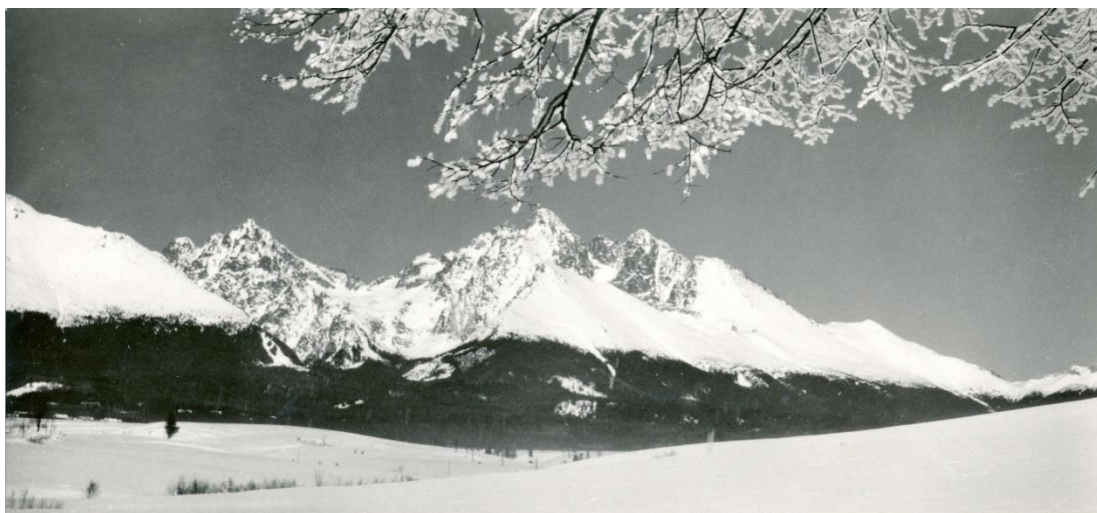
Vianočný a novoročný pozdrav z Vysokých Tatier

Žánrová pohľadnice, 60 léta

Rožňava, 60 léta

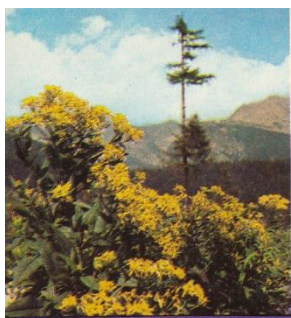

60. léta

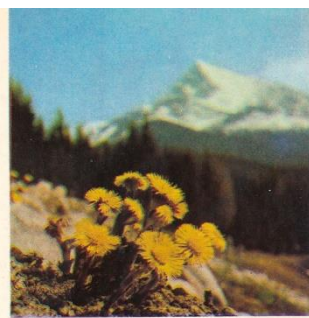
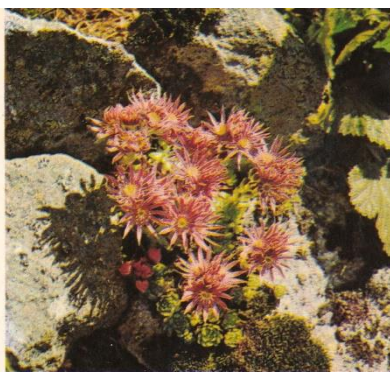

KANDIDÁT MAJSTROVSTIEV SVETA FIS 1970

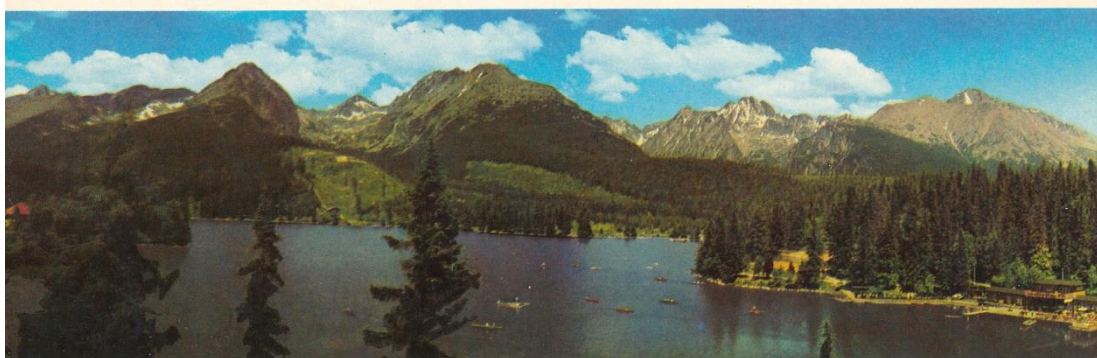
VYSOKÉ TATRY

VYSOKÉ

TATRY

60. léta

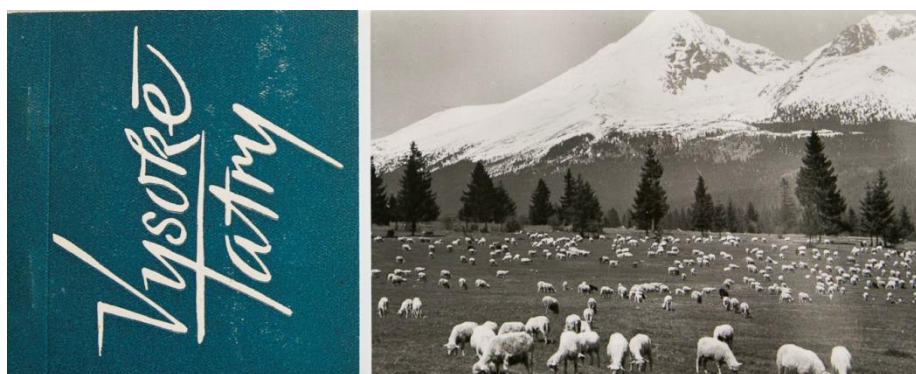
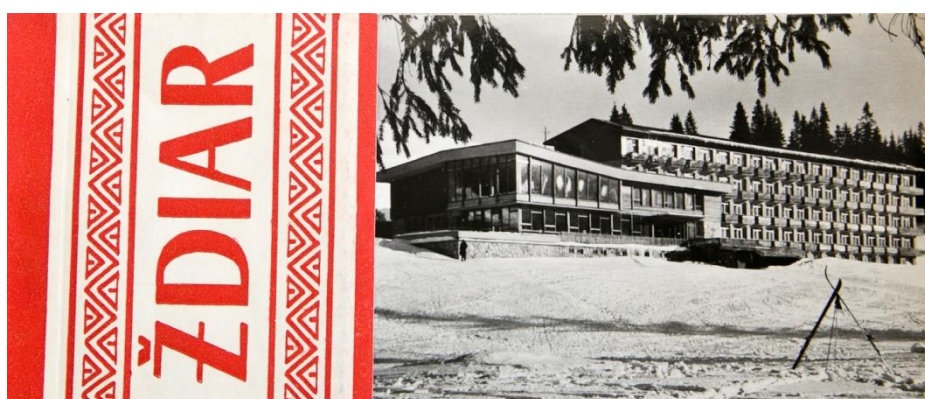

70. léta

Ukázka skládaných pohlednic

Pohlednice s perforací, 60. léta

BcA. Lucia Petrůjová 2019
Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě
Počet slov: 22 028
Počet znaků včetně mezer: 152380
Počet normostran: 84